

Jaarboek 2021

Jaarboek 2021

KONINKLIJKE VLAAMSE ACADEMIE VAN BELGIË
VOOR WETENSCHAPPEN EN KUNSTEN

© Koninklijke Vlaamse Academie van België
voor Wetenschappen en Kunsten
Hertogsstraat 1
B-1000 Brussel / België
Tel.: 02 550 23 23
info@kvab.be
<http://www.kvab.be>
Depotnummer: D/2022/0455/02

© Foto's: Koninklijke Vlaamse Academie van
België voor Wetenschappen en Kunsten

Inhoudstafel

Woord vooraf.....	7
Bestuur van de Academie – 2021	14
Nieuwe leden.....	15
Openbare Algemene Vergadering – 26 maart 2022	26
Programma.....	26
Genootschapswerking	
Beschouwingen van de Klassenbestuurders	27
Klasse van de Natuurwetenschappen	27
Klasse van de Menswetenschappen.....	29
Klasse van de Kunsten	32
Klasse van de Technische Wetenschappen	34
Mededelingen in de Klassen	37
Klasse van de Natuurwetenschappen	37
Klasse van de Menswetenschappen.....	37
Klasse van de Kunsten	37
Klasse van de Technische Wetenschappen	38
Klassenoverschrijdende vergaderingen	38
Huldiging jarige leden.....	40
In Memoriam.....	64
Academische Fondsen en Prijzen.....	86
Laureaten van de Academie 2021	86
Gouden Penning 2021	91
Onderscheiding Wetenschapscommunicatie	93
Henri Schoutedenprijs.....	97
Paul Van Oyeprijs.....	99
Jozef Coppensprijs.....	100
Charles De Clercprijs	101
Frans Van Cauwelaertprijs	104
Prijs van de Vlaamse Wetenschappelijke Stichting	106
Jonge Academie	108
Denkersprogramma – Cyclus Taal & Klimaat	111
Denkersprogramma – Cyclus Duurzame Innovatie	114
Standpunten	116

Reflectiegroepen	121
Cohiwet	124
Academisch Cultureel Forum	125
Publicaties	128
Verhandelingen van de KVAB, Nieuwe Reeks	128
Nationaal Biografisch Woordenboek (NBW)	130
Academieberichten	132
Vlaamse Academische Stem (VLAST)	133
Contactfora	134
Vlaamse Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit (VCWI)	135
Internationale Samenwerking en Netwerking	139
Internationale Samenwerking	139
Bilaterale Uitwisselingen	139
Coördinatie binnen RASAB	139
Deelname aan internationale samenwerking en/of netwerking: KVAB	141
BACAS	145
Samenstelling Academie – December 2021	147
Klasse van de Natuurwetenschappen	147
Klasse van de Menswetenschappen	149
Klasse van de Kunsten	151
Klasse van de Technische Wetenschappen	153
Jonge Academie	155
Commissies van de Academie	156
Kandidaturencommissie	156
Laureatencommissie	157
Langlopende Projecten	158
Commissie Publicatiebeleid	158
Adviesraad Contactfora	158
Academisch Cultureel Forum	158
Wetenschappelijke commissie van het NBW	158
Vlaamse Academische Stem (VLAST)	159
Reflectiegroep Energie	160
Reflectiegroep Kunst, Wetenschap en Technologie	161
Reflectiegroep RRI	161
Adviesraad Jonge Academie	161
Stuurgroep Wetenschapscommunicatie van de KVAB en JA	162
Stuurgroep Leerstoel FPIM	162

Commissie Historische Wetenschappen.....	162
Wetenschappelijk Comité Humanisme in de Nederlanden	163
Wetenschappelijk Comité Klassieke Studies	163
Wetenschappelijk Comité Rechtsgeschiedenis	163
 Commissies voor de Academische Fondsen.....	 165
O. Callebautfonds	165
Mgr. J. Coppensfonds	165
Mgr. C. De Clercqfonds	165
O. Dupontfonds.....	165
E. Duvergerfonds.....	166
J. Gillisfonds.....	166
Mgr. R. Lenaertsfonds	166
H. Schoutedenfonds	166
H. Vanderlindenfonds.....	167
F. Van der Muerenfonds.....	167
P. van Oyefonds.....	167
F. Van Cauwelaertfonds	167
 Organisaties gerelateerd aan de KVAB	 169
Koninklijke Commissie voor Geschiedenis	169
Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie.....	169
Belgisch Tijdschrift voor Filologie en Geschiedenis	169
Archief- en Bibliotheekwezen in België.....	169
Union Académique Internationale	170
Vlaamse Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit (VCWI)	170

Woord vooraf

2021 was een jaar van hoop, maar ook van desillusie. De Academie bleef in 2021 net als de rest van de wereld onderhevig aan de bijzondere omstandigheden veroorzaakt door de pandemie. Vóór de zomer beleefden we een continuering van de situatie van eind 2020. We waren gelukkig in staat om heel wat activiteiten online in te vullen. De vaccinaties gaven ons de hoop dat de toestand in de tweede helft van 2021 merkelijk zou verbeteren. Direct na de zomer hebben we een aantal fysieke activiteiten kunnen organiseren, evenwel onderworpen aan heel wat veiligheidsmaatregelen, die we nauwgezet opvolgden. Al snel moesten we hier jammer genoeg mee stoppen. Toch is 2021 weer een productief jaar gebleken, dankzij de inzet van velen.

Zoals al impliciet vermeld lag ook het zwaartepunt van de werkzaamheden op vlak van communicatie op de digitale kanalen. Verschillende evenementen vonden immers volledig online plaats. Hierdoor ontstond wel een grote hoeveelheid video-content die verdeeld werd via het Youtube-kanaal van de KVAB en de Jonge Academie en via de website. Lezingen, debatten en symposia bereikten op deze manier gelukkig extra toeschouwers.

Ook voor de bekendmaking van de prijswinnaars werkt video uitstekend als virtueel podium en laat het toe meer ruchtbaarheid te geven aan de prijzen van de Academie op sociale media. Wekenlang werd dagelijks een video van één van de laureaten van de Onderscheidingen Wetenschapscommunicatie gedeeld op Twitter, Facebook, LinkedIn en Instagram. Ook de Laureaten van de Academie en de winnaar van de VWS werden later op het jaar gelijkaardig in de kijker gezet.

In 2021 verschenen de eerste twee digitale edities van de Academieberichten. Het magazine van de KVAB verscheen voor een laatste keer in gedrukte versie en krijgt nu een tweede leven online. Ondanks het afscheid van een traditioneel gedrukt magazine blijft de Academie inzetten op kwalitatieve artikels en interviews.

De lancering van de nieuwe website van de Jonge Academie wordt verwacht in de eerste helft van 2022.

Het aantal in 2021 afgewerkte Standpunten voldoet aan de convenantvereisten. Zo zijn er minstens de helft tot stand gekomen in samenwerkingsverband tussen leden van meerdere klassen en leden van de Jonge Academie. Het overzicht is verder in het verslag te vinden. Sommige Standpunten zullen pas in 2022 publiek kunnen voorgesteld worden. Door omstandigheden is dit zelfs het geval voor het Standpunt "De multiculturele samenleving en de democratische rechtsstaat. Hoe vrijwaren we

de sociale cohesie?" dat goedgekeurd werd eind 2020. Dit aanhoudend actuele maar complexe thema is natuurlijk uiterst geschikt voor een debat. De standpuntvoorstelling, waarbij onder meer minister Bart Somers betrokken is, werd omwille van de coronamaatregelen verdaagd naar de lente van 2022.

Dit is ook het geval voor het Standpunt "Multifunctionele eilanden in de Noordzee" van de Reflectiegroep Energie. Hierin wordt onderzocht hoe eilanden op zee kunnen bijdragen tot een verbeterde kustveiligheid en een versnelde conversie naar hernieuwbare energie. De Reflectiegroep werkt aan een voorstelling van het Standpunt via een publieksevent of een opiniestuk.

Een aantal voorstellingen konden gelukkig wel in 2021 plaatsvinden.

Eind 2020 werd het Standpunt "De rol van gas in de Belgische energietransitie. Aardgas en Waterstof" gefinaliseerd. Het kwam tot stand in de schoot van de Reflectiegroep Energie. In juni 2021 vond de druk bijgewoonde online voorstelling plaats. De aanbevelingen uit de publicatie werden toegelicht, gevolgd door vragen-antwoord. De opname werd achteraf gedeeld op YouTube en wordt nog steeds regelmatig (her)bekeken.

Het eerste Standpunt van de Reflectiegroep Kunst, Wetenschap en Technologie werd in 2021 een feit. De Reflectiegroep is nu drie jaar actief en realiseerde reeds twee symposia, met ééndaagse tentoonstellingen. "Kunst, wetenschap en technologie in symbiose" bundelt de verworven inzichten en aanbevelingen, gericht aan wetenschappers, technologen, kunstenaars, beleidsmakers en het brede publiek. Tijdens de online standpuntvoorstelling werden diverse thema's uitgelicht en was er ruimte voor debat tijdens een panelgesprek.

De Denkerscyclus van jaargang 2021 "Bodem als natuurlijk kapitaal" leidde tot uiterst relevante inzichten in verband met het belang van gezonde bodems in het veranderend klimaat. De gelijknamige publicatie in de reeks Standpunten is het werk van de Thinkers-in-residence en de stuurgroep. De gedrukte publicatie zal begin 2022 verspreid worden, zowel in het Nederlands als in het Engels. Maar het rapport werd in 2021 reeds opgepikt in het Vlaamse Parlement en in de pers.

2021 was voor het Denkersprogramma opnieuw een uitdagend jaar. Ondanks de beperkingen die de coronacrisis ons oplegde slaagden de coördinatoren en de leden van de stuurgroepen erin om, samen met enthousiaste Denkers, twee cycli tot een goed einde te brengen. Als afsluiter werden twee slotsymposia georganiseerd in de Academie – het ene volledig fysiek, het andere hybride – beide met interessante debatten die leidden tot voer voor discussie tussen publiek, panel én Denkers. De opnames van beide slotsymposia zijn beschikbaar op de KVAB-website.

Een eerste Denkerscyclus betrof 'De taal van debat en communicatie over klimaatverandering', een initiatief van de Klasse Menswetenschappen onder de deskundige leiding van Kristin Davidse (KU Leuven) en Anne-Marie Vandenberghe

(UGent). Het debat rond klimaatverandering is nog steeds brandend actueel zowel internationaal als in Vlaanderen en zowel bij beleidsmakers als bij het brede publiek. Terwijl de wetenschappelijke voorspellingen, sneller dan verwacht, bewaarheid worden, raakt het debat echter sterker gepolariseerd en nemen scepsis en ontkenning allerm minst af, niet zozeer op wetenschappelijke gronden maar vanuit ideologie en politieke of economische belangen. Samen met een interdisciplinair samengestelde stuurgroep en twee internationale experts werd gewerkt naar het formuleren van adviezen voor een inclusieve beleidscommunicatie voor Vlaanderen. De Denkers waren Kjersti Flottum en Mike Schäfer. De eerste is professor Franse Taalkunde aan de Universiteit van Bergen (Noorwegen) en experte op het gebied van klimaatcommunicatie en de interpretatie van beleidsteksten door het publiek. De tweede is professor Wetenschapscommunicatie aan de Universiteit van Zürich (Zwitserland) en specialist inzake de publieke perceptie van wetenschap en technologie, online communicatie en social media, conspiracy theories en wetenschappelijk gerelateerd populisme.

Aan de hand van enkele besloten workshops werden de Denkers in contact gebracht met de Vlaamse situatie door bijdragen van gevestigde waarden evenals met tal van jonge onderzoekers die recent Vlaams onderzoek kwamen toelichten, zowel reeds uitgevoerd onderzoek als onderzoek dat nog op het getouw staat. Tijdens het publiek slotevent in de Academie brachten de Denkers hun analyse en conclusies, kregen ze feedback vanwege vertegenwoordigers uit onderwijs, media en overheid en reflecteerden ze samen met de deelnemers in break-out groepen. Het eindrapport is reeds beschikbaar op de KVAB-website. Een verdere uitwerking van de thematiek door de coördinatoren zal later dit jaar resulteren in een Standpunt.

De tweede Denkerscyclus was een samenwerking tussen de vier Klassen en kwam er op initiatief van Dominique Van Der Straeten (KNW, UGent). Samen met haar collega's uit de drie andere Klassen, Koen Matthijs (KMW, KU Leuven), Bart Verschaffel (KK, UGent) en Guy Marin (KTW, UGent), werd de thematiek 'Verantwoord onderzoek voor duurzame technologische innovatie' naar voren geschoven met als centrale vragen: Wat is de rol van Wetenschap, Technologie en Innovatie bij het aanpakken van maatschappelijke uitdagingen? Dienen wetenschappers zich gericht te buigen over de maatschappelijke impact van innovatie? De thematiek werd holistisch benaderd en toegepast op de casus 'Duurzame landbouw en voeding'. Inhoudelijk werd een onderscheid gemaakt tussen een evaluatie inzake 'duurzaamheid' (effecten op de planeet op lange termijn) en 'maatschappelijke effecten' (gevolgen 'voor de mensheid').

Denkers waren Melanie Peters, directeur van het Rathenau Instituut en Johan Schot, hoogleraar aan het Utrecht University Centre for Global Challenges. De cyclus was nog maar net op dreef toen we afgelopen zomer vernamen dat Melanie Peters plots was komen te overlijden. In september 2021 werd Petra Verhoef, een collega van Melanie aan het Rathenau Instituut en experte inzake 'innovatie, duurzame voedselketen en gezondheid' gelukkig bereid gevonden om de rol van Denker verder te zetten. Er volgden twee rondetafelgesprekken met experts en vertegenwoordigers uit algemeen beleid (FWO, VARIO, VLAIO, kabinet minister Crevits en kabinet staatssecretaris Dermine ...) en vanuit innovatiepraktijken (Commensalist,

Rikolto, Voedsel Anders, CUSTOMEAT, ...), alsook online diepte-interviews met stakeholders. Dit alles resulteerde in een hybride slotsymposium waar de deelnemers in break-out groepen uitgenodigd werden mee te denken rond deze problematiek en waarna zij de mogelijkheid kregen publiek in debat te gaan met de Denkers en enkele experts.

De opnames van beide slotsymposia zijn beschikbaar op de KVAB-website.

Eind 2021 is men ook gestart met de voorbereiding van de twee Denkerscycli voor 2022.

Een eerste cyclus komt er op initiatief van de Reflectiegroep RRI en Wetenschapsintegriteit en in navolging van het KVAB-Standpunt "Repliceerbaarheid in de empirische menswetenschappen". Joos Vandewalle (KTW, RRI, KU Leuven) en Patrick Onghena (KMW, KU Leuven) nemen de coördinatie op zich, gesteund door een stuurgroep bestaande uit leden van de KVAB, KAGB, JA en enkele Vlaamse experts. De twee internationale experts zijn Sabina Leonelli en Stephan Lewandowsky. Het voorgestelde thema 'Reproduceerbaarheid en repliceerbaarheid van onderzoek' is vrij breed, maar is zeker bedoeld voor de hele verzameling van de wetenschappelijke disciplines, elk met hun eigen specificiteit.

Vanuit de Reflectiegroep Energie nam Ivo Van Vaerenbergh (KTW) het voortouw om een Denkerscyclus uit te werken rond de thematiek 'Energie in de gebouwde omgeving'. Meer specifiek gaat het om 'De bijna-energie- en koolstofneutraliteit van de gebouwen in 2050, rekening houdend met de transitie in ruimtelijke ordening, in mobiliteit en met de rol van de bebouwde omgeving'. Het is een zeer urgente thematiek die hoog op de politieke agenda staat. De coördinatie is in handen van Staf Roels, professor bouwfysica en duurzaam bouwen aan de KU Leuven, en Tom Coppens, ingenieur-architect en hoogleraar stedenbouw en ruimtelijke planning aan de UAntwerpen. De twee internationale Denkers met een complementaire expertise zijn Marleen Spiekman, Programmamanager/Scientist bij TNO Nederland en Willem Salet, professor emeritus Stedenbouw en Ruimtelijke Ordening aan de Universiteit van Amsterdam.

Naast het werken aan Standpunten en de voorbereiding van een Denkerscyclus organiseerde de Reflectiegroep Energie in 2021 nog twee debatavonden. Op 23 maart vond de uitgestelde debatavond plaats over de vraag of België de klimaatdoelstellingen kan halen. Op 8 december vond een debatavond plaats over Small Modular Reactors (SMR's) en kernfusiereactoren. Beide activiteiten werden op een online manier georganiseerd.

Naast de voorstelling van het Standpunt "Kunst, wetenschap en technologie in symbiose" had de Reflectiegroep Kunst, Wetenschap en Technologie gehoopt om, na veel uitstel, in 2021 een derde symposium te kunnen organiseren, ditmaal over muziek, en met als titel 'Klinkende Kennis'. Helaas kon dit nog steeds niet. Hopelijk lukt het nu in april 2022.

De Reflectiegroep RRI en Wetenschapsethiek werkte niet alleen aan de voorbereiding van een Denkerscyclus maar organiseerde ook, samen met het ACF, een voordracht over "Artificiële Intelligentie: Utopie of nachtmerrie".

Het ACF organiseerde nog zes andere voordrachten in het kader van de Da Vinci lezingen, waarvan de meeste op hybride wijze. De lentecyclus van het ACF behandelde in 2021 het thema "De nazaten van Confucius". De drie namiddagen waren respectievelijk gewijd aan China, Japan en Korea. Telkens waren er 3 tot 4 voordrachten, gevolgd door een debat, gemodereerd door Jan Hautekiet.

De Stuurgroep Wetenschapscommunicatie van de KVAB en de Jonge Academie, die jaarlijks de Onderscheidingen Wetenschapscommunicatie uitdeelt, kon de planning grotendeels volgen. Net als vorig jaar werden van de laureaten korte filmpjes gemaakt die op sociale media verspreid werden. De winnaars werden in oktober bekendgemaakt. Naast 12 jaarpreizen voor diverse projecten en wetenschapscommunicatoren ging de loopbaanprijs dit jaar naar Johan Neyts. De geplande plechtige uitreiking op 24 november werd in extremis, uit voorzichtigheidsoverweging, uitgesteld. Er wordt uitgekeken naar een dag in het voorjaar 2022 om de feestelijke uitreiking te organiseren.

Naar aanleiding van het éénjarige bestaan van de samenwerking tussen KVAB en FPIM (Federale Participatie- en Investeringsmaatschappij) werd op 10 juni een Anniversary Symposium georganiseerd met als onderwerp "A Candid View of Women in Entrepreneurship". De keynote speech werd gegeven door de FPIM chairholder Katja Bringmann. De doelstelling van het event was het aankaarten van de ongelijke toegang tot durfkapitaal voor vrouwen. Aandacht ging niet alleen naar het beschrijven van de toestand, maar ook naar de exploratie van strategieën die een potentiële oplossing voor het probleem zouden kunnen bieden. De urgentie van het probleem werd ook duidelijk verwoord in de toespraken van zowel Alexander De Croo, premier van België, als van Hilde Crevits, viceminister-president van de Vlaamse regering en Vlaams minister van economie. Het event werd afgesloten in een debat met vier uitgenodigde sprekers, experts in de Belgische durfkapitaal scene.

Katja Bringmann nam ook deel aan een publiek debat met jonge ondernemers, handelend over de problematiek van de beïnvloeding van investeringsgedrag door vooroordelen en stereotypes. Haar onderzoekswerk, omtrent het thema gender gap in de financiering van startende ondernemingen, werd ook op verschillende academische conferenties gepresenteerd en aan een peer review proces onderworpen. Hierbij werden belangrijke inzichten verzameld, die de empirische analyse verder kunnen verrijken. In het voorjaar van 2022 kan hiermee een Standpunt uitgewerkt worden.

Ook de Jonge Academie werkte zeer naarstig verder.

De Jonge Academie is, net zoals de KVAB, een ledenorganisatie van topwetenschappers en kunstenaars. Begin dit jaar werden tien nieuwe leden

verkozen, die geïnaugureerd werden op een online zitting in maart. Tijdens deze plechtigheid werd het voorzittersduo Sylvia Wenmackers en Vincent Ginis opgevolgd door Jozefien De Leersnyder en Christophe Vandeviver.

De grootste blikvanger in 2021 was ongetwijfeld de reizende tentoonstelling 'OVERLAP – the no man's land between art & science', een uit de hand gelopen book tour van het gelijknamige boek uit 2020. De tentoonstelling trok samen al duizenden mensen in achtereenvolgens Antwerpen, Leuven, Brussel en Gent. Binnenkort start OVERLAP in Hasselt.

De Jonge Academie (JA) publiceerde de 'Maja Pandemic': een Engelstalige speciale editie van Maja over de scenario's na de pandemie; en daarnaast ook drie opiniestukken, over diversiteit in het onderwijs, mannelijke Nobelprijswinnaars en klimaatbeleid. De JA hield verder thema-events over research assessment en over Diversiteit in het Hoger Onderwijs.

2021 was het jaar met de meeste overlegmomenten achter de schermen, die niet zichtbaar zijn geweest voor het publiek. Zo zette de JA een namiddag lang rondetafelgesprek op over wetenschapsjournalistiek in Vlaanderen met journalisten en experts. De JA probeerde ook de onderwijsprofessionaliseringsinitiatieven op vlak van diversiteit in kaart te brengen: in het voorjaar op elk van de universiteiten apart, in het najaar door de medewerkers van de universiteiten hierrond samen te brengen in de Academie. Enkele overlegondes met de universiteitsbesturen resulteerden in engagementen op elke universiteit om de ongelijke impact van de pandemie op jonge onderzoekers te verzachten. De evidentie erachter en de maatregelen van de universiteiten werden gebundeld op de website www.wetenschapismvx.be.

De Jonge Academie reikte ook in 2021 diverse prijzen uit: twee eigen prijsvragen – één over beoordeling van onderzoekers en één over diversiteit in het hoger onderwijs – de Pipetprijs samen met Eos en de Onderscheidingen Wetenschapscommunicatie samen met KVAB. De JA werkt ook nauw samen met de PhD Cup van SciMingo.

Onze warme dank gaat uit naar de Nationale Loterij en hun spelers, die de werking van de Jonge Academie mee financieel ondersteunen.

De KVAB huisvest tevens de Vlaamse Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit, een orgaan van negen hoogleraren dat zich buigt over klachtendossiers inzake wetenschapsfraude en ook algemene adviezen kan uitbrengen. Twintig Vlaamse wetenschappelijke instellingen, zoals de universiteiten en SOC's, erkennen de adviesbevoegdheid van de VCWI.

2021 werd een jaar van grondig vernieuwde samenstelling. Er werd afscheid genomen van vijf leden die er vanaf het begin bij waren, waaronder voorzitter André Van Steirteghem. Hij maakte een stand op van het landschap wetenschappelijke integriteit op het publieksevent van 21 oktober 2021, waarop ook de nieuwe commissie plechtig werd geïnaugureerd. In zijn voordracht formuleerde hij zes aandachtspunten: auteurschap, beoordeling van onderzoekers, training van

onderzoekers, het juridische versus integriteit, harmonisering van de CWI's en Conflicts of Interest. In de Commissie van Toezicht van de VCWI beëindigde, na acht jaar, Jacques Willems zijn mandaat als voorzitter. Hij wordt opgevolgd door Elisabeth Monard.

Binnen de KVAB waren er ook een aantal wijzigingen in beleidsfuncties. Op 1 januari startten Elisabeth Monard en Christoffel Waelkens als respectievelijk voorzitter en ondervoorzitter. In de vier klassen traden nieuwe bestuurders aan, evenals een aantal nieuwe klassenvertegenwoordigers.

In september werd een opvolger verkozen voor de huidige vast secretaris, van wie het mandaat statutair eindigt op 23 april 2022. Erevoorzitter Karel Velle was de enige kandidaat en hij werd verkozen met een zeer ruime meerderheid.

Er waren ook aanpassingen in de staf. Bert Seghers kwam terug fulltime werken en nam, naast zijn taken voor de JA, ook van Chris Bessemans de ondersteuning van de VCWI over. Tine Scheijnen, halftijdse medewerker van de JA, werd opgevolgd door Nora Timmermans, die als voltijdse beleidsmedewerker voor minstens 80 % ingezet wordt ter ondersteuning van de JA.

Het boekjaar werd afgesloten met een positief saldo, dankzij enkele inkomsten buiten convenant, waaronder de toelage van de Nationale Loterij ter ondersteuning van de Jonge Academie en een gerealiseerde meerwaarde bij de verkoop van aandelen.

Hiermee zijn niet alle activiteiten en resultaten belicht. Een vollediger en gedetailleerder overzicht is te vinden in de rest van dit jaarboek. Wat nog niet beschreven staat zijn de inspanningen van velen in voorbereiding van de viering in 2022 van "250 jaar Academiën te Brussel". In het bijzonder is er het vele voorbereidende werk voor het jubileumboek, gerealiseerd in samenwerking met de Académie Royale de Belgique. Hierover zal pas gerapporteerd worden in het volgende jaarboek, vermits we ons, naar goede gewoonte, voornamelijk houden aan de beschrijving van onze verwezenlijkingen.

Zeker wil ik, naast de staf, ook iedereen bedanken die aan de activiteiten heeft meegewerkt, zowel leden als niet-leden.

Freddy Dumortier
Vast secretaris

Bestuur van de Academie – 2021

Beschermheer:

Zijne Majesteit Koning Filip

Bestuur van de Academie:

Voorzitter: Elisabeth Monard

Ondervoorzitter: Christoffel Waelkens

Vast secretaris: Freddy Dumortier

Raad van Bestuur:

Bestuurders:

Klasse van de Natuurwetenschappen: Christine Van Broeckhoven

Klasse van de Menswetenschappen: Jo Tollebeek

Klasse van de Kunsten: Bart Verschaffel

Klasse van de Technische Wetenschappen: Guido Beazar

Onderbestuurders:

Klasse van de Natuurwetenschappen: Luc Steels

Klasse van de Menswetenschappen: Anne-Marie Vandenberghe

Klasse van de Kunsten: Marc Ruyters

Klasse van de Technische Wetenschappen: Hilde Heynen

Uittredend bestuurders:

Klasse van de Natuurwetenschappen: Dirk Van Dyck

Klasse van de Menswetenschappen: Kristiaan Versluys

Klasse van de Kunsten: Anne-Mie Van Kerckhoven

Klasse van de Technische Wetenschappen: Paul Verstraeten

Vertegenwoordigers:

Klasse Natuurwetenschappen: Martine de Mazière

Klasse Menswetenschappen: Godelieve Laureys

Klasse Kunsten: Anna Bergmans

Klasse Technische Wetenschappen: Jan Delcour

Nieuwe leden

Maarten BAES

Maarten Baes (°1975) behaalde een doctoraat in de wiskunde aan de Universiteit Gent in 2001. Na postdoctorale posities aan de Universiteit van Cardiff (Wales) en de Europese Zuidelijke Sterrenwacht (Chili) werd hij tot docent benoemd aan het Sterrenkundig Observatorium van de Universiteit Gent. Sinds 2014 is hij daar hoogleraar.

Hij is een expert op het gebied van de extragalactische sterrenkunde. Zijn voornaamste onderzoeksinteresses zijn de structuur en evolutie van sterrenstelsels, interstellair stof, stralingsoverdracht, stellaire dynamica, en infraroodsterrenkunde.

Hij leidt een internationale onderzoeksgroep die zowel computationeel als observationeel sterrenkundig onderzoek uitvoert, en hij is betrokken bij verschillende instrumentatieprojecten, zowel voor telescopen op de grond als voor ruimtemissies.

Hij is sterk betrokken bij nationale en internationale netwerken en organisaties voor wetenschappelijk onderzoek en voor de promotie van de sterrenkunde.

Maarten Baes werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Natuurwetenschappen.

Jan DE HOUWER

Jan De Houwer (°1968) behaalde in 1997 het doctoraat in de psychologie aan de KU Leuven. Na één jaar werkzaam te zijn als postdoctoraal onderzoeker van het FWO, werd hij Lecturer aan de University of Southampton. In 2001 werd hij BOF-ZAP hoofddocent aan de UGent, waar hij in 2004 promoveerde tot hoogleraar en in 2010 tot gewoon hoogleraar.

Aan de UGent richtte hij in 2008 het Learning and Implicit Processes Laboratory op, nadat hij Methusalem financiering verwierf voor zijn onderzoek naar spontane gevoelens. Dit onderzoek richt zich zowel op de vraag hoe onze voorkeuren geleerd worden alsook op de vraag hoe we voorkeuren kunnen meten. In zijn onderzoek laat hij zich inspireren zowel door de gedragsanalytische

benadering als door de cognitieve benadering van de psychologie. In tegenstelling tot de algemeen aanvaarde visie dat deze benaderingen elkaar uitsluiten, ontwikkelde Prof. De Houwer een meta-theoretisch kader waarbinnen de benaderingen elkaar kunnen versterken. In zijn recent onderzoek naar leren maakt hij gebruik van dit meta-theoretisch kader om de brug te slaan tussen verschillende onderzoeksdisciplines binnen de psychologie alsook tussen de psychologie en andere wetenschappen.

Hij was hoofdeditor van het tijdschrift *Cognition and Emotion* en behoort tot de editorial board van verschillende vooraanstaande tijdschriften in zijn vakgebied. Aan de UGent was hij meerdere jaren lid van de onderzoeksraad en voorzitter van de werkgroep voor humane en sociale wetenschappen. Hij was gedurende acht jaar lid van de VCWI. Momenteel is hij voorzitter van de Belgian Association for Psychological Sciences en secretaris-generaal van de Belgische Federatie van Psychologen. In 2004 werd hij Laureaat van de Academie. Hij ontving in 2020 de Mid-Career Award van Psychonomic Society en in 2021 de Oswald Külpe Preizes van de Universität Würzburg.

Jan De Houwer werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Menswetenschappen.

Sarah DE SAEGER

Sarah De Saeger (°1971) behaalde haar doctoraat in de farmaceutische wetenschappen aan de Universiteit Gent in 1999. Ze is hoofd van het Centre of Excellence in Mycotoxicology and Public Health (CEMPH) en hoogleraar aan de Universiteit Gent. Sinds 2020 is Sarah De Saeger visiting professor aan de Universiteit van Johannesburg.

Ze heeft 27 jaar ervaring in voedselveiligheid-gerelateerd onderzoek met focus op mycotoxinen, giftige voedselcontaminanten afkomstig van schimmels met een impact op de wereldwijde voedselzekerheid en gezondheid. Haar onderzoek wordt gekenmerkt door een multidisciplinaire aanpak, namelijk op het grensvlak van landbouw, mycologie, plantpathologie, voedingschemie, biochemie, analytische chemie, (dier)geneeskunde. Daarnaast richt haar onderzoek zich ook op lage- en middeninkomenslanden. Als coördinator van het internationale thematische netwerk Mytox-South (mytoxsouth.org) wil zij de voedselveiligheidssystemen in Sub-Sahara Afrika en andere ontwikkelingslanden verbeteren.

Ze is verkozen tot voorzitter van de International Society of Mycotoxicology (ISM) in 2021. Ze was expert in de CONTAM-werkgroepen (2011-2018) van de European Food Safety Authority (EFSA) en lid van het Wetenschappelijk Comité (SciCom) van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen (FAVV) (2015-2020). In juni 2015 richtte ze het Joint Laboratory of Mycotoxin Research op van de Universiteit

Gent-Shanghai Jiao Tong University-Chinese Academy of Sciences (Shanghai Institutes of Biological Sciences). In 2015 ontving ze de Prometheusprijs van de Universiteit Gent voor haar onderzoek. Ze is lid en voorzitter van talrijke institutionele en facultaire commissies aan de Universiteit Gent.

Sarah De Saeger werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Natuurwetenschappen.

Koenraad DEBACKERE

Koenraad Debackere (°1961) is gewoon hoogleraar aan de KU Leuven en sinds 1995 verbonden aan de Faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen met specialisatie in het domein van technologie- en innovatiebeleid. Hij studeerde ingenieurs- en managementwetenschappen aan de UGent en MIT (Cambridge, VS).

Hij is expert op het gebied van innovatiemanagement en innovatiebeleid, met bijzondere aandacht voor de rol van ondernemerschap en technologietransfer in processen van economische ontwikkeling en groei. Vanuit die specialisatie ontstonden diverse betrokkenheden bij het Vlaams, Belgisch, Europees en internationaal economisch wetenschaps- en innovatiebeleid. Met opdrachten voor verschillende agentschappen en consortia in EU- en OESO-verband. Deze wetenschappelijke en beleidsinvallshoeken werden gaandeweg ook gekoppeld aan en aangevuld met meer operationele opdrachten zoals het beleid van KU Leuven R&D en de betrokkenheid bij het beheer en de financiering van innovatieve bedrijven evenals bij investeringsfondsen voor startende en groeiende kennisbedrijven. Een andere interesse betreft het onderzoek naar de bescherming en aanwending van intellectuele eigendom. Het economisch belang ervan, maar ook de rol bij de start en groei van innovatieve kennisbedrijven, verdienen en krijgen hierbij de nodige wetenschappelijke en professionele aandacht.

Van 2005 tot 2020 was hij algemeen beheerder van de KU Leuven. Sinds 2018 is hij lid van de bestuursraad van RWTH Aken en sinds 2016 raadslid van de AWTI in Nederland. Hij was 15 jaar lid van de raad van bestuur van IWT Vlaanderen, gevolgd door lidmaatschappen van het beslissingscomité van VLAIO. Sinds 1 november 2020 is hij voorzitter van de raad van bestuur van KBC Groep, Bank en Verzekeringen.

Koenraad Debackere werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Technische Wetenschappen.

Hélène DUBOIS

Hélène Dubois (°1965) werd opgeleid als kunsthistoricus en restaurator van schilderijen. Ze studeerde aan de Université Libre de Bruxelles en aan het Hamilton Kerr Institute, University of Cambridge (VK). Ze specialiseerde in de conservatie-restauratie van Europese Oude Meesters en in het technisch- en historisch onderzoek van schilderijen. Ze werkte aan het Doerner-Institut-Bayerische Staatsgemäldesammlungen in München (D), het J. Paul Getty Museum in Los Angeles (VSA), de Koninklijke Musea voor Schone Kunsten in Brussel en de Stichting Restauratie Atelier Limburg in Maastricht (NL), waar ze conservatie-restauratie van schilderijen doceerde. Sinds 2008 is zij verbonden aan het Koninklijk Instituut voor het Kunstpatrimonium in Brussel (KIK-IRPA).

In de loop van haar carrière heeft ze meerdere belangrijke schilderijen onderzocht en gerestaureerd voor Belgische en buitenlandse instellingen, zoals werken van Jacob Jordaens, Pieter Paul Rubens, Rembrandt of Titiaan. Sinds oktober 2016 leidt zij het conservatie- en onderzoeksproject van 'de Aanbidding van het Lam Gods' van de gebroeders Van Eyck. Zij heeft deelgenomen aan meerdere onderzoeksprojecten met Belgische en buitenlandse universiteiten en is de (mede)auteur van meerdere publicaties over de restauratie, het technisch onderzoek van schilderijen, atelierpraktijk en restauratiegeschiedenis.

Zij legt momenteel de laatste hand aan haar doctoraat over de materiële geschiedenis van het Lam Gods altaarstuk aan de UGent.

Hélène Doboïs werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Kunsten.

Bart EECKHOUT

Bart Eeckhout (°1964) is gewoon hoogleraar aan het departement Letterkunde van de Universiteit Antwerpen. Hij studeerde Germaanse filologie aan de UGent en Engelse en vergelijkende literatuurwetenschap aan Columbia University. Na het doorlopen van een reeks statuten als junior onderzoeker werd hij plaatsvervangend docent aan de Katholieke Universiteit Brussel, halftijds docent aan de UGent en uiteindelijk voltijds docent aan de Universiteit Antwerpen. Als gastprofessor was Bart actief aan Fordham University en New York University.

Zijn grootste wetenschappelijke expertise is de poëzie van de Amerikaanse modernist Wallace Stevens, over wie hij zijn proefschrift schreef. De afgelopen twintig jaar is Bart

uitgegroeid tot de meest actieve onderzoeker op dit terrein, onder andere door zijn hoofdredacteurschap van The Wallace Stevens Journal, de organisatie van heel wat conferenties en de co-redactie van vijf boeken, waaronder The New Wallace Stevens Studies, recent verschenen bij Cambridge University Press. Vier jaar geleden verbleef Bart ook een jaar aan het NIAS in Amsterdam om zich verder aan zijn werk over Stevens te wijden. Bart wisselt deze doorgedreven specialisatie graag af met multidisciplinair onderzoek dat hem ver voorbij de literatuurwetenschap voert. Zo is hij al meer dan 25 jaar actief op het terrein van de urban studies enerzijds en de queer studies anderzijds, waarbij zijn engagement zowel academisch als maatschappelijk is.

Sinds 2017 is hij voorzitter van het Antwerp Research Institute for the Arts, het samenwerkingsplatform tussen de Universiteit Antwerpen en drie Antwerpse Schools of Arts: de Koninklijke Academie, het Koninklijk Conservatorium en Sint Lucas Antwerpen.

Bart Eeckhout werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Menswetenschappen.

Lieve HELSEN

Lieve Helsen (°1970) zet zich gepassioneerd in voor een duurzamere maatschappij, waarbij ze dagelijks probeert het beste uit zichzelf en haar omgeving naar boven te halen, zowel privé als professioneel. De menselijke interactie staat hierin centraal. Met een opleiding scheikundig ingenieur en als doctor in de toegepaste wetenschappen werktuigkunde gaat haar interesse vooral uit naar de échte problemen die multi- en interdisciplinair zijn. Als gewoon hoogleraar aan de KU Leuven (departement werktuigkunde) en hoofd van de onderzoeksgroep Thermal Systems Simulations (The SySi) focust ze op de optimalisatie van het ontwerp en de aansturing van thermische systemen in de bebouwde en industriële omgeving. Systeemintegratie is cruciaal, Lieve Helsen is dan ook een systeemdenker in hart en nieren.

Ze was programmadirecteur van de Master in de ingenieurswetenschappen Energie, expert binnen de FWO Expert Panels W&T9 en W&T7 en VRWI Expert Panel, lid van het directiecomité van het KU Leuven energie-instituut, lid van de FRDO, coördinator van het EU-EraSME GEOTABS project, oprichter en voorzitter van het Vlaamse Warmtepompplatform en recent Conference Chair van het internationale BS2021 congres in Brugge.

Vandaag neemt ze een zeer actieve rol op in EnergyVille, het IOF-REINFORCE valorisatieprogramma, de oprichting van de spin-off TAOS, het Moonshot MOT-4 Energie-innovatie kernteam (als woordvoerder), NO-REGRET werkgroep voor de

energie-intensieve industrie, Flux50 Focusgroep Duurzame Thermische Oplossingen, het wetenschappelijk adviescomité voor UCEEB (Praag) en het ZEN centrum van NTNU (Trondheim), het Vlaamse warmtepompplatform, EHPA, IEA-HPT, ATIC, IBPSA en ODE Vlaanderen. Vanuit het FWO werd ze genomineerd als lid van AcademiaNet.

Lieve Helsen werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Technische Wetenschappen.

Bert SELS

Bert F. Sels (°1972), gewoon hoogleraar aan de KU Leuven, behaalde zijn PhD in 2000 op het gebied van heterogene oxidatiekatalyse onder leiding van professor Pierre Jacobs. In 2000 ontving hij de DSM Chemistry Award, in 2005 de Incentive Award van de Belgian Chemical Society en in 2015 de Green Chemistry Award in La Rochelle. Momenteel is hij directeur van het Centre for Sustainable Catalysis and Engineering aan de faculteit Bio-ingenieurswetenschappen.

Zijn onderzoeksactiviteiten omvatten toekomstige uitdagingen tijdens de duurzaamheidstransitie van de industriële organische chemie met focus op hernieuwbare koolstofgrondstoffen. Zijn expertise omvat katalyse in bioraffinaderijen en biofabrieken, het ontwerp van hiërarchisch gestructureerde zeolieten en koolstofatomen, en spectroscopie en kinetiek voor de identificatie van katalytisch actieve plaatsen voor activering van kleine moleculen.

Hij werd benoemd tot lid van de Onderzoeksraad van de universiteit. Hij is medevoorzitter van de Catalysis Commission van de International Zeolite Association (IZA) en mede-oprichter van het European Research Institute of Catalysis (ERIC). Hij is verkozen tot lid van de European Academy of Sciences and of the Arts and Academia Europaea, gasthoogleraar aan de Chinese Academy of Sciences, internationaal bestuurslid van ChemSusChem (Wiley), ChemCatChem (Wiley), en momenteel associate editor van ACS Sustainable Chemistry & Engineering (ACS).

Bert Sels werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Natuurwetenschappen.

Peter VAN DEUN

Peter Van Deun (°1961) is gewoon hoogleraar Byzantijnse Studies in de onderzoekseenheid Literatuurwetenschap van de KU Leuven; hij leidt er mee de onderzoeksgroep Griekse Studies. Hij doceert op het gebied van de Griekse mythologie en godsdienst, de geschiedenis, instellingen en cultuurgeschiedenis van

Byzantium, en de antiek-Griekse taal en literatuur. Van 2012 tot en met 2018 was hij voorzitter van de Onderzoeksraad van de Leuvense universiteit.

Hij studeerde Klassieke Filologie en specialiseerde zich nadien in de byzantinistiek. Hij promoveerde op een proefschrift over Maximus Confessor (580-662), één van de grootste denkers uit de Griekse Middeleeuwen, die met zijn uitgebreid oeuvre de brug slaat tussen de tijd van de Griekse Kerkvaders en de Byzantijnse theologische literatuur. Een andere grote onderzoekslijn die door hem uitgebouwd werd, betreft de studie van Byzantijnse bloemlezingen en de cruciale rol gespeeld door deze literaire producten bij het bewaren van de kennis uit het verleden. In dit verband publiceerde hij over de notie van 'encyclopedie' in de Byzantijnse periode, onder meer met de bundel *Encyclopaedic Trends in Byzantium* (2011). Daarnaast zoomde hij in op een aantal gezaghebbende Griekse florilegia die tot dan onbestudeerd en onuitgegeven waren gebleven.

Hij is één van de stichters van en drijvende krachten achter LECTIO, KU Leuven Instituut voor de Studie van de Transmissie van Teksten, Ideeën en Beelden in Oudheid, Middeleeuwen en Renaissance. Hij is momenteel hoofdredacteur van het internationale tijdschrift *Byzantion*, van de gekende *Series Graeca* van het *Corpus Christianorum* (reeks die theologische werken uit de Griekse Patristiek en de Byzantijnse tijd tekstkritisch wil ontsluiten) en van de reeks *Orientalia Lovaniensia Analecta*.

Peter Van Deun werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Menswetenschappen.

Ine VAN HOYWEGHEN

Ine Van Hoyweghen (°1976) is professor (ODYSSEUS-ZAP) aan het Centrum voor Sociologisch Onderzoek van de KU Leuven waar ze het Life Sciences & Society Lab leidt. Ze behaalde een doctoraat in de sociale wetenschappen aan de KU Leuven en was een Marie Curie Fellow bij de Science and Technology Studies Unit (SATSU) aan de University of York (VK), een visiting research fellow bij het Center of Sociology of Innovation (CSI), Ecole des Mines de Paris (Frankrijk) en universitair docent aan de Faculty of Health, Medicine and Life Sciences (FHML) van de Universiteit Maastricht (NL).

Ze is een toonaangevende en internationaal bekende onderzoeker op het gebied van sociale studies van biomedicine, science and technology studies (STS) en

sociologie van innovatie in de gezondheidszorg. Haar werk verkent de sociale, regelgevende en ethische dimensies van biomedische technologie en wetenschapsinnovatie in Europa, met huidige projecten die zich richten op het beheer van digitale gegevens, burgerparticipatie in wetenschap en geneeskunde, en de rol van solidariteit in geneeskunde en gezondheidszorg.

Van Hoyweghen is de stichtende voorzitter van het Belgian Science, Technology & Society Network (B.STS) en is momenteel (bestuurs)lid van het Leuven Centre of Health Humanities (LCH²), het KU Leuven Digital Society Institute (DigiSoc) en de KU Leuven Instituut voor Single Cell Omics (LISCO). Ze is ook alumnus lid van de Jonge Academie van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten (KVAB) en benoemd tot lid van de Belgische Adviescommissie voor Bio-ethiek die de federale regering adviseert over wetenschap, technologie en samenleving.

Ine Van Hoyweghen werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Menswetenschappen.

Ingrid VAN KEILEGOM

Ingrid Van Keilegom (°1971) is professor statistiek aan de KU Leuven sinds 2016. Ze behaalde een licentiaat in de wiskunde (1993) aan de Universiteit Antwerpen en een master in biostatistiek en een PhD in statistiek (beiden in 1998) aan de Universiteit Hasselt.

Ze was professor aan de Pennsylvania State University (1998-1999), de Technische Universiteit Eindhoven (1999-2000) en de Université catholique de Louvain (2000-2016).

Van Keilegom's belangrijkste onderzoeksdomeinen zijn overlevingsanalyse, niet- en semiparametrische regressie technieken, causale inferentie, meetfouten, en kwantiel regressie. De invalshoek voor haar onderzoek is wiskundig en theoretisch, met toepassingen in de biostatistiek en de econometrie.

Ingrid Van Keilegom werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Natuurwetenschappen.

Kris VERHEYEN

Kris Verheyen (°1974) is gewoon hoogleraar aan de UGent en tevens voorzitter van de Vakgroep Omgeving, een vakgroep die een unieke expertise op het vlak van bodem, water, bos en biodiversiteit samenbrengt. Na zijn opleiding als bio-ingenieur aan de KU Leuven heeft hij aan dezelfde instelling een positie als doctoraatsstudent en postdoc opgenomen. In 2004 werd hij benoemd als docent Bosecologie en

Bosbeheer aan de Faculteit Bio-ingenieurswetenschappen van de UGent. In 2012 en 2020 werd hij benoemd als respectievelijk hoogleraar en gewoon hoogleraar.

Het onderzoek van Kris Verheyen en het team aan het Labo Bos & Natuur (www.fornalab.ugent.be) richt zich op het doorgronden van de relaties tussen biodiversiteit en het functioneren van ecosystemen en op het beter begrijpen en voorspellen van de impact van 'global change' op beide aspecten. Deze fundamentele inzichten worden vervolgens vertaald naar de praktijk via het ontwikkelen van 'nature-based solutions', i.e. strategieën die een optimale, duurzame levering van ecosysteemdiensten door bos, natuur en landschap bewerkstelligen. Het Labo Bos & Natuur is internationaal (h)erkend voor het onderzoek in deze domeinen.

Anno 2021 heeft het onderzoek van Kris Verheyen reeds geresulteerd in het behalen van een aantal prestigieuze beurzen (o.a. een ERC Consolidator Grant) en in meer dan 460 Web of Science-artikels en internationale toptijdschriften zoals Science, Nature, Nature Plants, Nature Ecology & Evolution, PNAS, Global Change Biology, Ecology Letters en Frontiers in Ecology and the Environment. Hij stond aan de wieg van verschillende succesvolle internationale netwerken: FLEUR (www.fleur.ugent.be), TreeDivNet (www.treedivnet.ugent.be) en forestREplot (www.forestreplot.ugent.be).

Ten slotte draagt Kris Verheyen maatschappelijk engagement hoog in het vaandel. Als wetenschapper vindt hij het belangrijk om relevante onderzoeksresultaten door te vertalen naar beheer en beleid en om de stem van de wetenschap te laten horen in het publieke debat. Kris Verheyen is voorzitter van de NGO Bos+, oprichter van het Onderzoekspplatform Natuurlijk Kapitaal, voorzitter van de Stuurgroep Natuurrapportering en trekker van het Denkersprogramma 'Bodem als Natuurlijk Kapitaal' van de KVAB. Daarnaast schrijft hij regelmatig opiniestukken en wordt frequent gecontacteerd door de media o.w.v. zijn expertise in het ruime domein van het bos- en natuurbeheer.

Kris Verheyen werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Technische Wetenschappen.

Paul VERMEULEN

Paul Vermeulen (°1962) studeerde in 1985 af als ir.-architect aan de KU Leuven. Als wetenschappelijk medewerker voerde hij nadien onderzoek in Indonesië (Bandung), Thailand (Bankok) en Algerije (Algiers). Samen met Henk de Smet richtte hij in 1989 De Smet Vermeulen architecten op.

Hij publiceert sinds 1986 over architectuur en werkte van 1996 tot 2000 als redactielid bij Archis. Gedurende verschillende periodes was hij werkzaam als assistent

ontwerppraktijk aan de KU Leuven (1991-1995, 2000-2006) en als docent zowel aan de KU Leuven (architectuurkritiek, 1994-2006) als aan de TU Delft (2006-2007, 2008-2014).

Sinds 2007 is hij lid van de Adviescommissie Bouwkundig Erfgoed Oostende en sinds 2011 is hij voorzitter van de Kwaliteitskamer Monumenten en Architectuur, Gent. Hij was jurylid voor verschillende wedstrijden, onder meer de Gouden Pyramide (Prijs van de Bouwheer Nederland, 2003) en de wedstrijd voor het Militair Hospitaal Antwerpen georganiseerd door VESPA (2005). In 2011 ontving hij de Prijs van de Vlaamse Gemeenschap voor Architectuur (Cultuurprijs Vlaanderen 2010-11).

Paul Vermeulen werd verkozen tot nieuw lid van de Klasse van de Kunsten.

BUITENLANDSE LEDEN

Elke Klasse van de Academie telt onder haar leden ook verschillende buitenlandse leden. Zij dragen bij tot de internationale uitstraling van de Academie. Wanneer zij in België zijn, komen deze buitenlandse leden ook naar de Klassenvergadering en geven er, indien mogelijk, een voordracht.

In de Klasse van de Natuurwetenschappen en de Klasse van de Menswetenschappen werden dit jaar geen nieuwe buitenlandse leden verkozen.

In de Klasse van de Kunsten werd dit jaar één nieuw buitenlands lid verkozen:

Kurt Ryslavy (°1961) is een Oostenrijks beeldend kunstenaar die woont en werkt in Brussel. Na een opleiding als filosoof aan de Universiteit van Wenen studeerde hij grafische kunsten, drukkerijen en uitgeverijen aan de Academie voor Toegepaste Kunsten Wenen.

Zijn artistieke praktijk is meestal plaatsgebonden en reageert op de economische maar ook sociaal-politieke context van de locaties waar hij wordt uitgenodigd om te werken door middel van installaties, sculpturen, performances, tekeningen of kunstenaarsboeken.

Zijn werk was te zien in België (Bozar, M HKA, SMAK) en in Europa (Art Zuid Amsterdam, Secession Wien, Westfälisches Landesmuseum Münster, sculpturenprojecten Münster, KV Langenhagen Hannover, Emilie Harvey Foundation New York, Neue Galerie Joanneum Graz, MUMOK Wenen ea). Hij wordt vertegenwoordigd door Galerie Philipp Konzett in Wenen en Mieke Van Schaijk Galerie 's Hertogenbosch.

Kurt Ryslavy is oprichter van het project VILLA WEITEWELT, dat van 2021 tot 2025 meer dan 100 kunstenaars uitnodigde in het industriegebied van Gratkorn - Judendorf. Volledig CV en portfolio: www.ryslavy.com

In de Klasse van de Technische Wetenschappen werd dit jaar één nieuw buitenlands lid verkozen:

Pieter Abbeel (°1977) is hoogleraar en directeur van het Robot Learning Lab van UC Berkeley [2008-], co-directeur van het Berkeley AI Onderzoekslabo (BAIR), mede-oprichter van Covariant, mede-oprichter van Gradescope, adviseur van OpenAI en adviseur/investeerder van talrijke AI/Robotics start-ups.

Hij behaalde een BS/MS in Electrical Engineering aan de KU Leuven en een PhD in Computer Science aan de Stanford University. Hij deed zijn masterproef onder supervisie van Prof. Daphne Koller, gericht op probabilistisch redeneren en machine learning. Hij promoveerde onder supervisie van prof. Andrew Ng, waarin hij baanbrekend werk verrichtte op het gebied van robotleren.

Sinds 2008 is hij verbonden als hoogleraar Computerwetenschappen aan UC Berkeley. Zijn laboratorium in Berkeley is een van 's werelds toonaangevende laboratoria voor machine learning en robotica. Zijn groep richt zich op het laten leren van robots van mensen (imitatieleren), hoe robots leren door hun eigen vallen en opstaan (reinforcement learning) en hoe ze het verwerven van vaardigheden kunnen versnellen door te leren-leren (meta-leren). Zijn robots hebben geleerd knopen te leggen, basismontage, het organiseren van wasgoed, voortbeweging en op visie gebaseerde robotmanipulatie. Zijn cursussen over kunstmatige intelligentie, geavanceerde robotica en diep leren zonder toezicht zijn enkele van de standaardreferenties voor het vakgebied.

Hij richtte twee bedrijven op (Gradescope en Covariant) en bracht de eerste twee jaar door bij OpenAI (de AI-onderzoeksorganisatie in San Francisco, aanvankelijk ondersteund door Elon Musk). Gradescope biedt instructeurs AI die de beoordeling van huiswerk, projecten en examens aanzienlijk kan versnellen, en wordt gebruikt op meer dan 1.000 universiteiten. Covariant bouwt AI voor de volgende generatie robotautomatisering, waardoor robots kunnen zien, reageren en leren.

Openbare Algemene Vergadering – 26 maart 2022

Wegens de corona-maatregelen kon de OAV niet fysiek doorgaan, zoals gepland, op 11 december 2021. De vergadering werd verplaatst naar zaterdag 26 maart 2022.

Programma

Hymne

Verwelkoming door mevrouw Elisabeth Monard, voorzitter

Verslag door de heer Freddy Dumortier, vast secretaris

Voorstelling van de nieuwe leden van de Academie

Muzikaal optreden

Proclamatie van de Laureaten van de Academie

Klasse Natuurwetenschappen: Bert De Rybel

Klasse Menswetenschappen: Lieve Van Hoof

Klasse Kunsten: Rajesh Heynickx

Klasse Technische Wetenschappen: Bart Vermang

Proclamatie van de laureaten van de Fondsprijzen

Henri Schoutedenprijs: Chris Broeckhoven / Frederik Van de Perre

Paul Van Oyeprijs: Eveline Pinseel

Jozef Coppensprijs: Els Agten

Mgr. Charles De Clercprijs: Janiv Stamberger

Erik Duvergerprijs : Ulrike Müller

Pro Civitate: Janiv Stamberger

Proclamatie van de laureaat van de Prijs van de Vlaamse Wetenschappelijke Stichting: Sarah Lebeer

Muzikaal optreden

Uitreiking van de Gouden Penning aan de heer Thomas Leysen

Voordracht door de heer Thomas Leysen

Receptie

Beschouwingen van de Klassenbestuurders

Klasse van de Natuurwetenschappen

De leden van de Klasse Natuurwetenschappen hebben in 2021 zeven keer plenair vergaderd in een klassenvergadering, onder leiding van bestuurder Christine Van Broeckhoven en onderbestuurder Luc Steels.

Als onderdeel van de klassenwerking vonden er een aantal lezingen plaats verspreid over het jaar. De lezingen waren een nadere kennismaking met het werk van de (nieuwe) leden of prijswinnaars en gaven aanleiding tot interessante gedachtenwisselingen. De initieel geplande vergadering van januari werd afgelast maar in mei werd een extra vergadering gehouden. De vergaderingen waren allemaal digitaal, op die van november na, die hybride was.

In 2021 werden volgende lezingen gehouden:

- Claude Libert (nieuw KNW-lid): 'Sepsis: een dodelijke respons van het lichaam op een infectie'
- Frank De Winne (buitenlands lid KTW) met als thema "De Europese Ruimtevaart Exploratie: quo vadis?"
- Guy Smagghe (nieuw KNW-lid): 'Insecten vervellen omdat hun vel niet kan groeien. Ecdyson en zijn receptor.'
- Sabine Van Huffel over haar Wetenschappelijk Parcours
- Rudy Swennen over zijn Wetenschappelijk Parcours

Op 18 november vond een extra zitting plaats waarop overleden leden uit de periode 2019-2021 herdacht werden met een in memoriam

- Jef Van Landuyt door Staf Van Tendeloo
- Walter Fiers door Marc Van Montagu
- Frans Gullentops door Rudy Swennen
- Eduard Kühn door Veerle Darras

Er werd in 2021 geen nieuw Standpunt geredigeerd onder leiding van KNW-leden. Wel is begonnen met discussies die aanleiding kunnen geven tot een toekomstig standpunt (of meerdere) over Vrouwen en Wetenschap in verschillende geledingen (academia, bedrijfsleven, kunsten etc.).

In 2021 werd een Denkerscyclus doorlopen en afgerond met als thema 'Responsible research for sustainable innovation in society' onder leiding van Dominique Van der Straeten (KNW) en in samenwerking met Koen Matthys (KMW), Bart Verschaffel (KK) en Guy Marin (KTW).

Binnen de Klasse functioneren ook de vijf Permanente Studiegroepen van de Klasse Natuurwetenschappen, die de ontwikkelingen in hun vakgebied volgen: wis- en

natuurkunde, aard- en levenswetenschappen, chemie, moleculaire biowetenschappen en computerwetenschappen.

In 2021 werden vier nieuwe gewone leden verkozen: Maarten Baes (sterrenkunde), Sarah De Saeger (farmaceutische wetenschappen en voedselveiligheid), Bert Sels (scheikunde) en Ingrid Van Keilegom (Statistiek en methodologie). Er werden geen nieuwe buitenlandse leden verkozen.

Christine Van Broeckhoven

Klasse van de Menswetenschappen

Waarde consorores en confratres,

Het is natuurlijk niet mogelijk een terugblik op het voorbije jaar anders te beginnen dan met een verwijzing naar wat alomtegenwoordig was, zowel in de werkelijkheid zelf als in onze gesprekken daarover: de corona-pandemie. Wij startten 2021 op het moment dat de 'tweede golf' van de pandemie nog over het land rolde, en vechten intussen – een aantal virusmutaties, beperkende maatregelen en vaccins later – tegen een 'vijfde golf'. Uiteraard heeft dit consequenties voor onze werking gehad, in zoverre zelfs dat wij verplicht zijn geweest de maandelijkse vergadering van de Klasse in november te annuleren.

Maar dit trieste gegeven heeft niets wezenlijks veranderd aan het karakter van onze werkzaamheden. Van de leden van onze Klasse wordt niet zo heel veel verwacht, twee zaken eigenlijk, om het Koninklijk Besluit van 1845 tot de reorganisatie van de Academie te citeren: 'eene eerbiedwaardige inborst' en 'schryver [te zijn] van een belangryk werk betrekkelijk de werkzaamheden der klas'. Maar essentieel en moeilijker is dat dit moet gebeuren vanuit en te midden van een breedheid van disciplines, in een intellectuele context van nieuwsgierigheid naar wat zich in andere vakgebieden dan de eigen discipline afspeelt. Alleen op deze wijze kan de Academie en dus ook onze Klasse in haar dubbele opdracht slagen: als 'geleerd genootschap' moet zij 'een bewaarplaats van cultuur en wetenschap' zijn, van eruditie ook, en tegelijk moet zij een instelling zijn die toont aansluiting te hebben bij de samenleving en bij de politieke, economische en sociale vraagstukken die deze samenleving beheersen.

Onze werkzaamheden tijdens het voorbije jaar getuigen van een sterk verweven invulling van deze beide componenten van onze opdracht. Niet alleen de prijzen en onderscheidingen die door de Klasse (al dan niet samen met de drie andere klassen) werden toegekend, maar ook de lezingen tijdens de maandelijkse bijeenkomsten illustreerden het verlangen een ankerpunt van cultuur en wetenschap te zijn. Ik roep nog even de themata van deze lezingen in herinnering, zonder daarbij de namen van de sprekers te noemen: zij handelden over de rechtsstatelijkheid en democratische legitimiteit binnen de Europese Unie, over de taalkeuze in het multiculturele Egypte in de periode na Alexander de Grote, over het armoedevraagstuk en de tragiek van de hedendaagse welvaartsstaat, over de verdeling van tijd, geld en individueel welzijn binnen gezinnen, over de georganiseerde misdaad, over de inbeslagnames van boeken en bibliotheken tijdens de Franse bezetting op het einde van de achttiende eeuw en over het Grondwettelijk Hof.

Maar natuurlijk waren deze voordrachten alle ook meer dan vertoon van geleerdheid, zoals dat zeker ook het geval was voor de bijdragen aan het mini-debat over de sociale media en de vrije meningsuiting dat wij opzetten. Telkens opnieuw was er óók sprake – impliciet of expliciet – van een betrokkenheid bij wat zich in de

maatschappij afspeelt, van een bezorgdheid vaak. Dat verklaart het feit dat de maandelijkse voordrachten en de daarbij gevoerde discussies ook een verlengstuk konden krijgen in de Standpunten die leden van de Klasse voorbereidden of publiceerden: zowel de lezing over de juridische problematiek binnen de Europese Unie als de voordracht over de armoede en de welvaartsstaat, en de nood aan een nieuw sociaal contract zullen in de vorm van een Academie-Standpunt aan een breder publiek en aan de beleidsmakers worden gepresenteerd. Twee andere Standpunten – het ene over de multiculturele samenleving, het andere over het taalbeleid in het hoger onderwijs – getuigen evenzeer van een dergelijke betrokkenheid. Dat geldt niet minder voor de zo succesvolle denkerscyclus die het voorbije jaar door leden van onze Klasse werd opgezet: de cyclus over de taal van het debat en van de communicatie over de klimaatverandering bracht een dialoog en discussie op gang waarin de autoriteit van de wetenschap een maatschappelijk engagement kon schragen.

Deze lezingen, deze Standpunten, dit denkersprogramma waren niet alleen het werk van individuele leden van de Klasse: zij werden ook gedragen door de gemeenschap die de Klasse is en waarin wij niet alleen door onze wetenschappelijke en maatschappelijke verantwoordelijkheid, maar ook door wederzijdse waardering en vriendschap met elkaar verbonden zijn. In het voorbije jaar ontvielen ons twee leden van deze gemeenschap – hun naam noem ik wél: wij herdenken Marc Waelkens en Dirk van der Cruysse met grote piëteit. Tegelijkertijd werd de Klasse versterkt door drie nieuwe leden: een econoom, een boekhistoricus en een criminologe, die samen de Klasse nog diverser maakten dan zij al was, zowel door hun individuele profiel als door de discipline die zij vertegenwoordigen. Enkele maanden geleden werden opnieuw vier nieuwe leden gekozen: een medisch sociologe, een psycholoog, een amerikanist en een graecus. Zij zullen zichzelf zo dadelijk voorstellen.

Deze aanwas garandeert vernieuwing, maar ook continuïteit. Wij zullen elkaar in 2022 blijven ontmoeten als leden van een zelfde gemeenschap, virtueel of in levende lijve. Wij zullen samen lezingen blijven beluisteren en Standpunten blijven ontwikkelen. Op deze manier zullen wij ook in het jaar dat is begonnen, onze gemeenschappelijke reflectie verder brengen: een reflectie op de wetenschap en op wetenschappelijke instellingen als de universiteiten, een reflectie op maatschappelijke vraagstukken.

Dit jaar is ook een jubileumjaar: exact tweehonderdvijftig jaar geleden, in 1772, riep Maria-Theresia de 'Keyzerlyke en Koninglyke Academie der Wetenschappen en Letterkunde van Brussel' in het leven. Om dit te markeren zal onder meer een symposium worden gehouden rond de vraag welke plaats de Academie recent – in de decennia na de Tweede Wereldoorlog – in het veranderende kennislandschap heeft ingenomen: wat is er precies gewijzigd in het wetenschapsbedrijf en wat zijn daarvan de consequenties voor de Academie (geweest)?, valt de transformatie van de Belgische academies te vergelijken met die van de academies in het buitenland?, en hoe kan haar opdracht in de toekomst worden bepaald, onder meer in haar verhouding tot de universiteiten? Daarnaast zullen in een tweede symposium vormen van wetenschapsbeoefening in de laat-achttiende-eeuwse Academie worden

onderzocht in combinatie met een voorstelling van hedendaagse aspecten van dat thema: aan een bespreking van de opvattingen van markies de Chasteler over het nut van de geschiedenisstudie bijvoorbeeld zal een beoordeling van de nu van regeringszijde ontwikkelde 'Canon van Vlaanderen' worden gekoppeld. Het jubileumjaar moet onze reflectie – onze gemeenschappelijke reflectie – opnieuw verder brengen.

Ik wil u alvast danken voor uw participatie in dit lange debat, voor uw inzet en uw generositeit. Ik hoop dat 2022 even vruchtbaar zal zijn als 2021, dat wonderlijke jaar dat ons onze vrijheid ontnam, maar onze kern niet raakte.

Jo Tollebeek

Klasse van de Kunsten

De Klasse van de Kunsten stond in 2021 onder leiding van bestuurder Bart Verschaffel en onderbestuurder Marc Ruyters. Ze vergaderde acht keer plenair, waarvan vijf keer digitaal en drie keer hybride.

De rode draad doorheen de lezingen was het thema van de 'zintuiglijkheid'. De vraag naar de manier waarop ieders waarneming en onmiddellijke beleving zijn/haar 'werkelijkheid' maakt stond hierin centraal. Hoe zijn wij – halftijds 'scherm'-kijkers - vandaag 'open' op de wereld? Wat houdt het in van te zien en te horen, te kijken en te luisteren, te ruiken en te smaken of te voelen in het begin van de 21e eeuw? Hoe nemen de zintuigen iets voor werkelijk, wat nemen we (voor) waar? Het lezingenprogramma stelde deze vragen aan de orde, zonder ze systematisch te kunnen of willen behandelen. De klassenvergadering van november stond volledig in het teken van de viering van de jarigen met in het bijzonder een huldeconcert door Jan Michiels en Daniël Blumenthal ter ere van André Laporte die 90 jaar werd.

In 2021 werden volgende lezingen gehouden:

- Barbara Baert: 'Aanraken met de blik. De zintuigen in het Noli me tangere motief'
- Sebastiaan Engelborghs (VUB): 'Het 'voelen' en de relatie met het bewustzijn'
- Steven Jacobs: 'Marmer op celluloid: sculptuur in film'
- Herman Parret (KU Leuven): 'Over echo en resonantie bij Mersenne, Descartes en Rameau'
- Rudi Laermans (KU Leuven): 'Over 'smaak' en over '(goede) smaak'
- Paul Vandenbroeck: 'An-iconologie. De affectgeladen abstractie in de Noord-Afrikaanse weefkunst'

De Denkerscyclus 'Image Science' die de Klasse Kunsten in 2020 initieerde werd begin 2021 afgerond met een online event rond Denker W.J.T. Mitchell met als titel "Mental Traveler: W.J.T. Mitchell speaks to Omar Kholeif about Madness, Cinema and the Panopticon". Daarnaast was er in 2021 de Denkerscyclus met als thema 'Duurzame Technologische Innovatie' onder leiding van Dominique Van der Straeten (KNW) en in samenwerking met Koen Matthys (KMW), Bart Verschaffel (KK) en Guy Marin (KTW). Verder werden al de eerste stappen naar een nieuwe Denkerscyclus voor 2023 vanuit de Klasse Kunsten reeds gezet. Men denkt aan het thema van de 'kunstkritiek' en dit binnen alle mogelijke disciplines van de kunsten.

In 2021 werd één Standpunt goedgekeurd:

- Wat is architectuurkwaliteit vandaag? (KTW, KK, Hilde Heynen en Bart Verschaffel)

De ambitie om een Standpunt uit te werken rond de Vlaamse canon, in samenwerking met de Klasse Menswetenschappen, blijft onveranderd. Er werd evenwel afgesproken om eerst het initiatief van de Vlaamse regering af te wachten.

Naar aanleiding van de viering 250 jaar Academies in 2022 heeft de Klasse Kunsten een werkgroep met componisten opgericht die een aantal initiatieven naar voren hebben geschoven. Op deze manier werd intensief meegewerkt aan het op punt stellen van een mooi activiteitenprogramma en concertenreeks, inclusief de uitgave van een dubbel CD met werk van alle leden-componisten.

In 2021 werden twee nieuwe leden verkozen: Hélène Dubois (conservator-restauratrice, KIK-IRPA) en Paul Vermeulen (architect, docent TU Delft). De Klasse Kunsten heeft ook   n nieuw buitenlands lid verkozen: Kurt Ryslavy, Oostenrijks conceptueel kunstenaar.

Bart Verschaffel

Klasse van de Technische Wetenschappen

Naar jaarlijkse gewoonte vergaderde de Klasse Technische Wetenschappen in 2021 vijfmaal plenair, vanaf dit jaar onder leiding van bestuurder Guido Beazar, daarin gesteund door het KTW-bestuur.

Dit bestuur vergaderde meermaals in de loop van het jaar en zorgde voor de goede werking van de klasse en de voorbereiding van de klassenvergaderingen.

Door de aanhoudende COVID-19-pandemie bleef een digitale of hybride vergadervorm de norm.

De vergaderingen vonden plaats op 14 januari, 10 maart (samen met KNW, waarbij een gepland bezoek aan UZ Leuven niet kon doorgaan wegens COVID), 18 mei, 14 september en 18 november. Daarnaast was er op 23 oktober een extra vergadering met viering van de jubilarissen en herdenking van overleden leden.

Op elk van deze vergaderingen waren de KTW leden talrijk aanwezig en waren er boeiende discussies over de vorderingen van actieve werk- en reflectiegroepen en over technologische ontwikkelingen en hun maatschappelijke impact. Er werd ook telkens verslag uitgebracht over internationale contacten, KVAB-aangelegenheden, etc.

Waar mogelijk startte elke vergadering met een lezing door één van de nieuwe leden of door de laureaat van de klasse. In 2021 kwamen aan het woord:

- Frank De Winne (buitenlands KTW-lid 2021), tijdens de gezamenlijke vergadering met de KNW op 10 maart: "De Europese Ruimtevaart Exploratie: quo vadis?"
- Tom Defoirdt (2020 Laureaat KTW), tijdens de KTW vergadering van 18 mei: "Interfering with bacterial signalling mechanisms as a novel strategy to control diseases."
- Ann Caluwaerts (nieuw KTW-lid 2021), tijdens de KTW vergadering van 14 september: "Klaar voor morgen, 25 jaar duurzaam investeren in innovatie."
- Jos Vander Sloten (nieuw KTW-lid 2021), tijdens de Bijzondere Algemene Vergadering van KVAB op 21 oktober: "Medische technologie faciliteert kost-efficiënte patiënt-specifieke behandelingen."
- Joeri Van Mierlo (nieuw KTW-lid 2021), tijdens de KTW vergadering van 18 november: "De toekomst van de elektrische mobiliteit."
- De lezing van Erik Smolders (nieuw KTW-lid 2021) zal gebeuren tijdens een KTW vergadering in 2022.

Naast deze KTW klassenvergaderingen was KTW ook heel sterk actief binnen de ruimere KVAB werking en leverden de KTW leden een aanzienlijke bijdrage op diverse vlakken, zoals hierna zal blijken.

In 2021 keurde KTW 4 nieuwe Standpunten goed:

- Bodem als natuurlijk kapitaal (Richard Bardgett, Joke Van Wensem, e.a.). Dit standpunt kwam tot stand in het kader van de gelijknamige Denkerscyclus, geleid door KTW-leden.

- Multifunctionele eilanden in de Noordzee (Jos Smits e.a.), op initiatief van de KTW en de Reflectiegroep Energie.
- Kunst, Wetenschap en Technologie in Symbiose (Elisabeth Monard (ed))
- Dit standpunt vloeide voort uit de activiteiten van de Reflectiegroep Kunst, Wetenschap en Technologie.
- Architectuurkwaliteit vandaag (Hilde Heynen en Bart Verschaffel e.a.). Dit standpunt kwam tot stand onder de gezamenlijke leiding van een lid van de Klasse van de Technische Wetenschappen en een van de Klasse van de Kunsten.

Daarnaast werkten leden van de klasse ook mee aan standpunten voor na 2021:

- Op instigatie van Euro-CASE werd het initiatief genomen voor een document rond de gevolgen van het COVID tijdperk voor de maatschappij. Rond dit thema werd samengewerkt door leden van KTW (onder leiding van Joos Vandewalle en William D'Haeseleer) en leden van de CTS (Classe Technique et Société) van de ARB. Een eerste luik over datatransitie is inhoudelijk klaar en een tweede, over de energietransitie, wordt in 2022 afgewerkt.
- Duurzaam Beheer van infrastructuur. (KTW, Luc Taerwe)
- Reshaping the food supply and consumption in the post-covid 'new normal'. (KTW, Filip Arnaut)

Naast dit alles hebben KTW-leden ook meegewerkt aan bijdragen voor het jubileumboek dat in 2022 zal verschijnen ter gelegenheid van de 250ste verjaardag van de oprichting van de Academie.

Traditiegetrouw droegen leden van de Klasse Technische Wetenschappen in 2021 ook heel actief bij tot het Denkersprogramma, meer bepaald in:

- Klassenoverschrijdende Denkerscyclus die in 2021 werd afgewerkt: "Duurzame Technologische Innovatie", met een sterke betrokkenheid van KTW-lid Guy Marin.

en in 2 Denkerscycli die in 2022 zullen worden uitgewerkt:

- Reproduceerbaarheid en repliceerbaarheid van onderzoek, een initiatief van de Reflectiegroep RRI, met Denkers Stephan Lewandowsky (Bristol University, UK) en Sabina Leonelli (University of Exeter, UK) en wetenschappelijke coördinatoren Joos Vandewalle (KTW) en Patrick Onghena (KMW).
- De bijna energie en koolstof-neutraliteit van de gebouwen in 2050, een initiatief van de Reflectiegroep Energie met Denkers Marleen Spiekman (TNO Nederland) en Willem Salet (Universiteit van Amsterdam) en Wetenschappelijke coördinatoren Gustaaf Roels (KU Leuven), Tom Coppens (UAntwerpen) en Ivo Van Vaerenbergh (KTW).

Er zijn in KVAB drie reflectiegroepen die geleid worden door KTW-leden: Reflectiegroep Energie, Reflectiegroep Kunst Wetenschap en Technologie en de Reflectiegroep Responsible Research and Innovation. Meer details over hun activiteit in 2021 is te vinden in de desbetreffende passage van dit verslag.

Op internationaal vlak was de KTW actief betrokken bij initiatieven van internationale koepels van ingenieursacademies (CAETS, Eurocase, EASAC). Meer details over deze activiteit is te vinden in de desbetreffende sectie van dit verslag.

Op Belgisch niveau zetelen vertegenwoordigers van de KTW (KVAB) en van de CTS (Classe Technologie et Société) van de ARB (Académie Royale de Belgique) in BACAS, de Belgian Academy Council of Applied Sciences.

In de vergadering van 14 september 2021 werden de nieuwe leden 2022 verkozen: Lieve Helsen (KU Leuven, Energietechniek en thermische systemen), Kris Verheyen (UGent, Natuurbeheer, Ecologie) en Koenraad Debackere (KU Leuven, Technologie- en innovatiemanagement). Als nieuw buitenlands lid 2022 verkoos de klasse Pieter Abbeel (UC Berkeley, Artificiële intelligentie).

Tijdens de vergaderingen van 23 oktober en 18 november werden laudatio's uitgesproken voor de jubilarissen 2020 Leo Michiels en Pierre Verbaeten en de jubilarissen 2021 Jean Berlamont, Ivo Van Vaerenbergh en Willy Verstraete. De volgende jarige leden ontvingen het beeldje van de Academie: Achiël Van Cauwenberghe, Robert Gobin, Hugo De Man en Rob Lenaers.

Eveneens op 23 oktober werden de overleden leden 2020 en 2021 herdacht via een passend in memoriam en in aanwezigheid van hun familie: Jos Vanderleyden, Jan Kretschmar, Marcel Soens, en Jan Van Keymeulen

Guido Beazar

Mededelingen in de Klassen

Klasse van de Natuurwetenschappen

De volgende lezingen werden gehouden:

- 10 februari: Claude Libert: 'Sepsis: een dodelijke respons van het lichaam op een infectie'
- 10 maart: Frank De Winne: 'De Europese Ruimtevaart Exploratie: quo vadis?'
- 12 mei: Guy Smagghe: 'Insecten vervellen omdat hun vel niet kan groeien. Ecdyson en zijn receptor.'
- 9 juni: Sabine Van Huffel over haar Wetenschappelijk Parcours
- 10 november: Rudy Swennen over zijn Wetenschappelijk Parcours

Klasse van de Menswetenschappen

De volgende lezingen werden gehouden:

- 16 januari: Jan Wouters: 'Reconnect: de problematiek van 'rule of law' en 'democratic legitimacy' binnen de Europese Unie.'
- 20 februari: Katelijn Vandorpe: 'Taalkeuze in een van de oudste multiculturele maatschappijen: Egypte na Alexander de Grote.'
- 20 maart: Bea Cantillon: 'Het armoedevraagstuk en de tragiek van de welvaartsstaat: COVID-19 als changemaker?'
- 15 mei: Laurens Cherchye: 'De verdeling van tijd, geld en individueel welzijn binnen gezinnen.'
- 19 juni: Letizia Paoli: 'Georganiseerde misdaad: discours, manifestaties, oorzaken en beleid.'
- 25 september: Dirk de Geest (KANTL): 'Eindeloos opnieuw beginnen? De herstart van de poëzie in Vlaanderen na de Tweede Wereldoorlog.'
- 25 september: Pierre Delsaert: 'Reizen, roven, herbestemmen. Inbeslagnames van boeken in België tijdens de Franse bezetting.'
- 16 oktober: André Alen: 'Het Grondwettelijk Hof.'

Klasse van de Kunsten

De volgende lezingen werden gehouden:

- 17 februari: Barbara Baert: 'Aanraken met de blik. De zintuigen in het Noli me tangere motief'
- 17 maart: Sebastiaan Engelborghs (VUB): 'Het 'voelen' en de relatie met het bewustzijn'
- 12 mei: Steven Jacobs: 'Marmer op celluloid: sculptuur in film'

- 16 juni: Herman Parret (KU Leuven): 'Over echo en resonantie bij Mersenne, Descartes en Rameau'
- 15 september: Rudi Laermans (KU Leuven): 'Over 'smaak' en over '(goede) smaak'
- 20 oktober: Paul Vandenbroeck: 'An-iconologie. De affectgeladen abstractie in de Noord-Afrikaanse weefkunst'

Klasse van de Technische Wetenschappen

De volgende lezingen werden gehouden:

- 10 maart: Frank De Winne: 'De Europese Ruimtevaart Exploratie: quo vadis?'
- 18 mei: Tom Defoirdt (2020 Laureaat KTW): 'Interfering with bacterial signalling mechanisms as a novel strategy to control diseases.'
- 14 september: Ann Caluwaerts: 'Klaar voor morgen, 25 jaar duurzaam investeren in innovatie.'
- 23 oktober: Jos Vander Sloten: 'Medische technologie faciliteert kost-efficiënte patiënt-specifieke behandelingen.'
- 18 november: Joeri Van Mierlo (nieuw KTW-lid): 'De toekomst van de elektrische mobiliteit.'

Klassenoverschrijdende vergaderingen

In 2021 werden vier Klassen- en/of academie-overschrijdende vergaderingen georganiseerd:

- Naar goede gewoonte vond de septembervergadering van de Klasse van de Menswetenschappen plaats in samenwerking met de Koninklijke Academie voor Nederlandse Taal en Letterkunde (KANTL). In 2021 vond deze opnieuw plaats in Brussel omwille van de beschikbaarheid van grotere zalen gezien de COVID-maatregelen. Lezingen werden gehouden door Dirk de Geest (KANTL) over 'Eindeloos opnieuw beginnen? De herstart van de poëzie in Vlaanderen na de Tweede Wereldoorlog.' en Pierre Delsaerdt over 'Reizen, roven, herbestemmen. Inbeslagnames van boeken in België tijdens de Franse bezetting.'
- De gezamenlijke vergadering van KNW en KTW ging volledig digitaal door op 10 maart. Namens de KTW gaf Frank De Winne (buitenlands lid KTW) een lezing over 'De Europese Ruimtevaart Exploratie: quo vadis?'
- Op 21 april vond de jaarlijkse gezamenlijke vergadering van de vier Klassen plaats op uitnodiging van de Klasse van de Natuurwetenschappen waarin een lezing werd gehouden door Christine Van Broeckhoven (bestuurder KNW) over 'De rol van genetica in dementie'. De vast secretaris gaf een toelichting bij het financieel verslag 2020 en de begroting 2021 van de KVAB.

- De Lentevergadering die zowel in mei 2020 als in mei 2021 wegens COVID moest worden uitgesteld, vond uiteindelijk plaats als Herfstvergadering op zaterdag 2 oktober 2021 in Oostende. Op het programma stonden lezingen van Bart Verschaffel (KK) over 'James Ensor: weg van Oostende', Jan Mees (VLIZ) over 'Het Vlaams Instituut voor de Zee' en Marnix Pieters (Onroerend Erfgoed) over 'De Noordzee: een onmetelijk archeologisch archief'. In de namiddag werden de leden getrakteerd op een wandeling en/of museumbezoek naar keuze.

Huldiging jarige leden

Bij beslissing van het Bureau op de vergadering van woensdag 6 februari 2002, worden de laudatio's van de 75-jarigen integraal opgenomen in het jaarboek, met een foto. De viering van de andere jubilarissen wordt gewoon vermeld.

Klasse van de Natuurwetenschappen

Er vonden geen huldigingen plaats in 2021.

Klasse van de Menswetenschappen

Er vonden geen huldigingen plaats in 2021.

Klasse van de Kunsten

De volgende leden worden voor hun verjaardag geëerd: de heren Enk De Kramer (75), Guy Delmarcel (80) en André Laporte (90).

Alle huldigingen vonden plaats tijdens de novembervergadering van 2021.

Huldiging voor de heer **Enk DE KRAMER**:

Een studie (1) over het oeuvre van Enk De Kramer deed me Mondriaan begrijpen. Voor alle duidelijkheid: er is geen verband tussen Mondriaan en De Kramer. Mondriaan is het Hollandse boegbeeld van het modernisme en een van de drie vaders van de abstracte kunst, naast Malevitsj en Kandinsky. Zijn neo-plasticisme, zoals hij zijn eigen stijl naam gaf, bestaat uit vlakken met primaire kleuren, horizontaal/vertikaal geschikt, zonder diepte. Hij zou de wereld beter en mooier maken via een nieuwe esthetische orde met universele pretenties. Mocht hij afweten van wat

de cosmeticareus, L'Oréal, met zijn vormen gedaan heeft, hij zou zich keren in zijn graf zoals een kip aan het spit. Want dat was zeker niet de bedoeling toen hij als theosoof overtuigd was dat hij zowat de formule van de natuur gevonden had. Inderdaad, een mystieke toeschouwer kan via zijn oeuvre de hand van god schudden.

Dat is wat De Kramer allerminst is. Van L'Oréal hoeft hij geen banalisering te vrezen. Zijn abstract oeuvre hoopt geen fundamente van de natuur te vinden. Hij is begaan met de cultuur en hoe die gebaseerd is op toevalligheden. Eens gebeurd zijn die niet

meer wegdenkbaar, maar vormen ze precies de constructieve bouwstenen van die cultuur. Achter zijn abstracten zit dan ook zelfs de duivel niet verholen, maar het niets van een vrijdenkende postmoderne levenshouding. Zijn kleuren ijveren geen principes na. Geen zuiverheid, maar hybride transparanten die verwijzen naar de verscheidenheid van het aanvoelen van werelden.

Deze dag-nacht-relatie met Mondriaan neemt niet weg dat men in beider oeuvre kan zien hoe abstractie via abstrahering van de realiteit tot stand komt en niet vanuit een hokus pokus abstract denken. Bij Mondriaan waren dat bomen die zich langzaam vertakten tot abstracte vlakken. Bij De Kramer was dat de kledij van zijn typische personages uit zijn figuratieve periode, waarvan de textuur van het textiel langzaam aan ontrafelde van vast verweven naar een wirwar van op hol geslagen tekens. Mogelijke betekenis van deze deconstructie is de verwijzing naar het leven als een niet in de hand te houden verhaal van gescheurde broeken, om het in een meer volkse taal uit te drukken. "’t Kan verkeren", zei Bredero al. Om in het filosofische jargon te blijven, betekent dit dat Mondriaan metafysische metaforen maakt voor de gefundeerde orde in de wereld. Zijn oeuvre kan als een visueel geopenbaarde waarheid bekeken worden. Inderdaad, een soort bijbel. Bescheiden over de aanspraak, die ze met hun achterliggende theorie op het begrijpen van het reilen en zeilen van de wereld kunnen maken, zijn de modernisten nooit geweest. De metafysische metafoor van De Kramer gaat de compleet andere richting uit. Zijn oeuvre drukt de hedendaagse gedachte uit dat men niet moralistisch moet betreuren dat er geen zekerheden meer zijn, maar dat men zich filosofisch moet verblijden over het recente inzicht van de mens over de afwezigheid van die zekerheid. Dit is immers de basis voor de menselijke vrijheid en tevens de afgrond voor elk dogmatisme. Hierop is het spel gebaseerd dat de basis is van de cultuur als een geheel van mogelijke diverse vormen van leven. Dit valt af te lezen uit het spel van het spel, de kunst. Tot slot van deze vergelijking om De Kramer beter te begrijpen wil ik nog even onder de aandacht brengen dat De Kramer evenals Mondriaan graag serieel experimenteren.

Maar het verschil blijft hier belangrijker dan de gelijkenis. Ik had ook dicht bij huis een vergelijking kunnen maken, nl. met Roger Raveel: "Ik had heel vlug bewondering voor Mondriaan. Wat mij vooral in Mondriaan aansprak was dat hij, allicht als zoon van een predikant, als het ware de innerlijke structuur van het leven wilde zichtbaar maken, in beeld brengen"(2). Met Raveel heeft De Kramer wel niet die zichtbare overloop van figuur naar abstractie gemeen, maar ze hebben dan wel aanvankelijk een zelfde interesse voor de volkscultuur, zoals men die in de popart vindt. Bij Raveel betreft dit dan echter de verheerlijking van de zogenaamde authenticiteit van het volk als universele waarde. Terwijl het bij De Kramer de glimlach uitdrukt over de bizarre particulariteit van hoe in culturen vormen tot stand komen. Die speelse ironie in zijn werk is belangrijk. In dit boek wordt de figuratieve periode niet getoond. Terecht want hier is sprake van twee delen in zijn oeuvre. Het zou echter verkeerd zijn geen oog te hebben voor het verband tussen beide(3). Over de geleidelijke overgang van het figuratieve naar het abstracte had ik het al. Er moet echter een verband gezien worden tussen de ironische uitbeelding van zijn dagdagelijkse taferelen (voedsel,

kledij) en de onderliggende metafysische relativering (de contingentie, d.w.z. dat wat is had evengoed anders kunnen zijn) van zijn tweede periode.

Dat neemt niet weg dat er toch sprake kan zijn van een wisseling in stijl. In zijn figuratieve periode past hij goed in de popart of wat in Vlaanderen de 'nieuwe figuratie' genoemd werd. Van daaruit evolueerde hij gestaag naar de fundamentele schilderkunst, maar dan gerealiseerd door een etser. Om een invulling te geven aan deze stroming kwam ik tot volgende omschrijving: "Deze schilderswijze is een zoektocht naar de schilderkundige grondslag, er wordt geëxperimenteerd met materiaal, het effect van het formaat, de niet evidente verhouding tussen vorm en lijn. Er is doorgaans weinig of geen zichtbaar verband met de wereld buiten het schilderij. Tenzij als een gevolg van een fundamentele benadering, namelijk het semiotisch uitgangspunt dat de materiële vorm zelf haar eigen specifieke bijdrage levert aan de inhoud" en "Basisprincipe is dat men tot de meest materialistische opvatting komt over wat een schilderij is, namelijk een drager met verf erop. Deze kan men aanbrengen via lagen over elkaar waarbij de moeilijkheidsgraad er vooral uit bestaat te bepalen wanneer men stopt." (4)

Reeds in zijn figuratieve periode wendde Enk De Kramer de oorsprong van de grafische kunst, nl. multiplicatie, niet aan om meerdere exemplaren te drukken van hetzelfde. In kleine oplages (5/5 of 10/10) liet hij elke ets van kleur veranderen. In de overgang naar de abstracte periode werden het *pièces uniques* (1/1). Men kan zich dan ook de vraag stellen of Enk De Kramer wel een graficus is? Hij is een meester in het drukken van de etsplaat en wordt wereldwijd gevraagd om workshops te geven over zijn vak dat inderdaad vol te kennen knepen zit. Maar met technische virtuositeit is De Kramer niet bezig. Dat is een evidentie, gestoeld weliswaar op experiment. Neen, De Kramer schildert met platen en het is zijn onbetwistbare verdienste aldus een bijdrage te leveren aan de fundamentele schilderkunst, een stroming met mooiere namen in andere talen: "Essential Painting, Silent Art, Analytische Malerei en Pittura Pittura". Precies de etskunst laat dit toe: het repetitieve van het herhaald drukken; het seriële van het achter elkaar printen van verschillende platen; de fundamentele gelaagdheid van het aanbrengen van vlakken, de ganse keuken van het uitbijten en het tinten, de factuur (de specifieke eigen wijze van het manuele gebruik) van het krassende instrumentarium. Dit zijn nog maar de technische kenmerken die de kunstenaar verondersteld wordt te beheersen. Het behoort echter ook tot het fundamentele van de kunst dat er creatief gebruik gemaakt wordt van het toeval, wat men al eens de 'serendipiteit' heeft genoemd: 'zoeken naar een speld in een hooiberg en er met een boerenmeid uitrollen' zoals de Hollandse nobelprijswinnaar, Pek van Andel, dit begrip plastisch heeft toegelicht.

Dit toevalsaspect is in het schilderen aanwezig. Er wordt al eens een onvoorziene verfvlek verwelkomd. De dripping is gebaseerd op het loslaten van de controle en op het inspelen op het spontane. Maar al bij al blijven deze handelingen een zaak van een beheerste verbinding tussen oog en hand, met uiteraard gevoel en verstand er tussen. De eindfase van het proces van het drukken van etsen wordt aan het oog onttrokken. De plaat 'valt toe' als het ware, ze veroorzaakt een co-incidentie, een

samen-vallen van omstandigheden. Ze wordt gedicht, waardoor er een dichtelijke vrijheid kan ontstaan. Er doet zich een 'tussenkoms' voor die de kunstenaar niet volledig in de hand heeft. Metaalplaat, inkten, de pers en papier doen hun werk.

De Kramer werkt in series. Men moet dit eerder als een concept begrijpen dan als een serie van hetzelfde. Men zou kunnen stellen dat de serie in zijn hoofd bestaat naar mate ze er creatief ontstaat. Het is de verzameling van alle mogelijke beelden die hij rond een thema of rond een plastisch gegeven wenst te realiseren. Het laatste is verbonden aan het abstracte van zijn werk. Het eerste (het feit dat er sprake is van een 'thema') is tevens het bewijs dat de abstractie niet per se totaal is, maar eerder een middel is om een sfeer op te wekken rond een object. Zijn boot-reeks is hier het beste voorbeeld van, maar niet het enige. Wie 'boot' zegt, zet de haven open voor een oneindigheid van wat dat in onze cultuur, en in andere, kan betekenen. Soms zijn de animale of vegetale gedaanten minder traceerbaar. Zo'n serie is vaak een spel met meerdere platen die andere relaties kunnen aangaan met diverse kleuren en verschillende wijzen van etsen. Op een bepaald ogenblik zijn de mogelijkheden voor hem uitgeput en start hij met een nieuwe serie. (5)

Men kan verdwalen in de abstracte sferen die Enk De Kramer oproept. Men kan genieten van de diepten die gelaagde kleurvlakken suggereren. Zwart blijkt niet zwart te zijn als negatie van wit, maar even rijk als het variërend wit van de sneeuw in de ogen van oude Eskimo's (in 1965 kenden ze nog honderd woorden voor sneeuw, nu nog maar drie). Naast zwartvibraties zijn de aardse okerbruinen overheersend dat al eens een zeldzame keer knalrood kan worden, afgewisseld met een hemels zuiders blauw. Sowieso allemaal kleuren die niet in potjes verkrijgbaar zijn.

De Kramer reflecteert experimenterend hoe vormen, via een bijzondere aandacht voor kleur en materie, kunnen alluderen aan levenservaringen en hun per definitie wisselend karakter. In die kleurvelden, hier en daar korrelig geharst door de aquatint met het effect van een doorwintert asfalt, verschijnen ook tafereeltjes die naar andere werelden van de vormgeving verwijzen: tekeningen in Chinese inkt, kleine schetsen, al eens een stukje landkaart of sporen van een geheel ander tekensysteem, nl. het technische tekenen. Dit alles vaak als collage, zeg maar 'citaat', aangebracht, geperst tussen plaat en papier.

Tot slot, bij wijze van synthese, een poging om een sleutel te formuleren tot het werk van Enk De Kramer. Er zijn uiteraard vele andere toegangsmogelijkheden voor het nooit volledig te openen slot dat kunst heet. Meer dan een kier is een interpretatie niet. De Kramer heeft een vormgeving ontworpen waarin precies met die vorm experimenterend gespeeld wordt vanuit de culturele reflectie dat vormen hun betekenisproducerend karakter ontleenen aan wisselende contexten. Hierdoor roept hij een wereldbeeld op waarin niet de illusie van universele waarheden gevoed wordt, maar in tegendeel, een cultuurrelativisme gehuldigd waarin eenieder kan vinden wat hij niet zoekt.

Willem Elias

Noten

1. W. Elias, 'Afdrukken van een Post-Moderne Kijk', in: W. Elias & P. Huys, Enk De Kramer, Beeld/Spraak, nr. 2, Willemsfonds, Gent, 1986, pp. 18-40.
2. W. Elias & K. Noblesse, 'Raveel en zijn Tijd en zijn ruimte', in: Roger Raveel, Gemeentekrediet, 1996, p. 27.
3. Zie: W. Elias, 'Van parodie van de uitgebeelde banaliteit naar ironie van de onderliggende tekstualiteit', in: W. Wauters, Enk De Kramer, Oosteeklo, 2003, pp. 3-5.
4. W. Elias, Aspecten van de Belgische kunst na '45, deel I, Snoeck, Gent, 2005, pp. 115-116. Over de techniek van de etskunst zie : idem, 'Het medium grafiek', pp. 252-257.
5. W. Elias, 'Etsen als serieel ritueel', vouwblad, in: Enk De Kramer, sine anno, sine loco.

Klasse van de Technische Wetenschappen

De volgende leden worden voor hun verjaardag geëerd: de heren Jean Berlamont (75), Leo Michiels (75), Ivo Van Vaerenbergh (75), Pierre Verbaeten (75) en Willy Verstraete (75).

De huldigingen voor de heren Michiels en Verbaeten vonden plaats tijdens de oktobervergadering van 2021.

De huldigingen voor de heren Berlamont, Van Vaerenbergh en Verstraete vonden plaats tijdens de novembervergadering van 2021.

De huldiging voor de heer **Jean BERLAMONT**:

Geachte consorors, confraters,

Toen mij gevraagd werd hier vandaag de laudatio voor confrater Jean Berlamont te verzorgen voelde ik mij ten zeerste vereerd en besepte ik ook dat ik mij een enorm moeilijke opdracht op de hals haalde, want in een korte tijdspanne de loopbaan van iemand met zoveel verdiensten als Jean samenvatten is heus geen sinecure.

Jean is iemand aan wie ik heel veel dankbaarheid verschuldigd ben, in de eerste plaats omwille van de wijze waarop hij – deels onbewust – mijn carrière beïnvloed heeft.

Jean is Bruggeling – en daar kan ik als Gentenaar gerust mee leven – is gehuwd met Lola Bosch en vader van 3 kinderen. In 1969 studeerde hij met de grootste onderscheiding af aan de universiteit Gent als burgerlijk bouwkundig ingenieur. Hij trad toen onmiddellijk in dienst in het Laboratorium voor Hydraulica van de UGent als assistent bij wijlen professor Gérard Tison, alwaar hij een doctoraat rond het voorkomen van rollwaves (zgn. rollende golven) in hellende kanalen voorbereidde.

Toen in 1974 zijn doctoraatsonderzoek het eindpunt naderde, deed zich aan de KU Leuven een incident voor dat determinerend was voor ons beider loopbaan: Wijlen professor De Beer, die tijdens het afnemen van examens zijn zenuwen vaak moeilijk kon bedwingen en regelmatig het bord vlak naast het hoofd van de angstige student met zijn vuisten bewerkte, had zich bij een uithaal misrekend en in de plaats van het bord, het hoofd van een student geraakt. Als gevolg hiervan diende professor De Beer zijn ontslag in en vond Jean zich de geschikte kandidaat om de vrijkomende positie in te vullen hierin bijgetreden door de Leuvense beoordelingscommissie.

In 1974 trad Jean dus in dienst als lector bij de KU Leuven, kwam zijn assistenten-mandaat in Hydraulica Gent beschikbaar en kon uw toen net afgestudeerde dienaar als zijn opvolger zijn universitaire carrière starten. Het was het begin van een mooie vriendschap en een vaak intense samenwerking gedurende de rest van onze loopbaan, waar ik vele goede herinneringen aan overhoud.

Na het behalen van zijn doctoraat, uiteraard met de grootste onderscheiding werd Jean in 1976 docent, in 1982 gewoon hoogleraar en in 2012 emeritus van de KU Leuven. In die periode bouwde hij zijn eigen hydraulisch lab uit en verrichtte hij onderzoek in verband met stroming in open kanalen, wiskundige modellen van leidingnetwerken en rioolstelsels, transport van water, sedimenten en polluenten in rivieren en rioleringssystemen en riviermorphologie en estuaria, onderzoek dat uitmondde in een 300-tal wetenschappelijke publicaties.

Al zijn onderzoek werd steeds gekenmerkt door nauwgezetheid, goede theoretische onderbouwing, degelijke metingen en modellering en eerlijke, weldoordachte en duidelijke weergave van de resultaten en bevindingen. Beroepsethiek, betrouwbaarheid en eerlijkheid zoals die Jean kenmerken zijn voor een wetenschapper van wezenlijk belang. En zo was hij ook nooit te groots om toe te geven wanneer een onderzoeksthema nog onvoldoende was uitgewerkt om tot solide resultaten te leiden, iets wat weinigen gegeven is.

Maar als er iets is waarvoor Vlaanderen Jean op onderzoeksgebied bijzonder dankbaar moet zijn dan is het ongetwijfeld zijn grote bijdrage in de ontwikkeling en de kennis van onze rioleringssystemen. De kennis van deze systemen stond bij zijn aantreden in velerlei opzichten eigenlijk nog in de kinderschoenen en werd gekenmerkt door veel empirisme en grove benadering vanuit het uitgangspunt van de permanente stroming, die in werkelijkheid nagenoeg nooit voorkomt. Over het transport van sedimenten en polluenten was er bitter weinig kennis en de waterzuivering moest in Vlaanderen nog uitgebouwd worden. Het is mede dankzij Jean en zijn medewerkers dat vandaag dit expertisedomein degelijk beheerst wordt en dat het ontwerp, de bouw en het beheer van ons riolerings- en waterzuiveringsnet op een fundamentele wetenschappelijke basis kunnen steunen. Vandaag beschikt men over degelijke wiskundige simulatiemodellen en ontwerpcriteria gebaseerd op uitgebreid onderzoek op fysische modellen en terreinmetingen. Het is dan ook niet meer dan normaal dat Jean bij de opstart lid werd van de wetenschappelijke

adviesgroep van Aquafin en van VLARIO, de Vlaamse rioleringsorganisatie, organisatie waarvan hij van 2013 tot 2020 voorzitter was.

Wanneer ik verwees naar onze intense samenwerking dan denk ik aan ons onderzoek op modellen van overstort- en waterbeheersingsconstructies, aan de gezamenlijke projecten rond sedimenttransport, aan de uitbouw en het beheer gedurende vele jaren van het meetnet voor peilen en debieten op Vlaamse onbevaarbare waterlopen en alle andere onderzoeks- en onderwijsprojecten die we altijd in optimale verstandhouding hebben uitgewerkt. En natuurlijk ook aan de korte periode waarin we samen als decaan onze faculteit mochten leiden en we elkaar in de discussies tijdens de regelmatige bijeenkomsten van de Vlaamse decanen bijna steeds moeiteloos konden vinden.

Behalve het decanaat bekleedde Jean natuurlijk ook vele andere functies binnen zijn Alma Mater: om er maar enkele te noemen, hoofd van het laboratorium voor hydraulica, voorzitter van het departement burgerlijke bouwkunde, voorzitter van de internationale raad voor ontwikkelingssamenwerking en directeur International Office van de KU Leuven.

Beide laatste verwijzen naar de brede internationale ervaring van Jean, zowel op het vlak van onderwijs als van onderzoek en vaak in het kader van internationale ontwikkelingssamenwerking. Zo was hij visiting professor in Indonesië, Italië, Chili, Spanje, Kenia en Bolivia, Bolivia alwaar hij aan de universiteit van Cochabamba mede zijn schouders zette onder de uitbouw van het academisch onderwijs en het onderzoek in een degelijk Hydraulisch laboratorium en waarvoor deze instelling hem bedacht met een eredocoraat.

Hij was coördinator of partner in onderzoeksprojecten onder Mast, Environment, comett, LIP, Etnet en Socrates en werkte daarnaast voor de Belgische en Vlaamse overheidsinstanties en voor bedrijven als AQUAFIN, HAECON, IMDC, EUROSENSE, Besix enz....

Hij was mijn voorganger voorzitter van de wetenschappelijke commissie Civiele techniek, Architectuur en Mijnbouw van het FWO van 2000 tot 2006. En we ontmoetten elkaar verder in fora als de Technische Adviesgroep Rioleringen van Aquafin, in de Comett groep Civil Engineering European Courses, binnen de CESAER groep, in de internationale cursus IUPWare, rond Water resources engineering, in de bilaterale wetenschappelijke samenwerking tussen Vlaanderen en Polen, binnen VLARIO en FET-Water, het framework for Education and Training in Water Resources in Zuid-Afrika.

En natuurlijk was je, Jean, met je internationale ervaring en algemeen erkende leidinggevende capaciteiten nog lid en vaak voorzitter van vele nationale en internationale organisaties zoals de Koninklijke academie voor Overzeese Wetenschappen, de raad van bestuur van het VLIZ, het Vlaams Instituut voor de Zee, de Vlaams – Nederlandse commissie monitoring Westerschelde om er maar enkele te

noemen. En met jouw ervaring trad je vaak op als expert of reviewer in internationale commissies en werkgroepen, teveel om op te noemen... en uiteraard ook als reviewer voor hooggewaardeerde internationale tijdschriften of onderzoeksinstellingen.

Je kennis en ervaring was deels gebaseerd op de wetenschap vervat in de 46 doctoraten waarvan je promotor of co-promotor was. Alle doctorandi zullen je herinneren als de wijze geduldige begeleider die met veel aandacht hun onderzoek volgde en mede in goede banen begeleidde, steeds luisterbereid, nooit opdringerig en de student altijd de gelegenheid gevend om zijn of haar onderzoek zo zelfstandig mogelijk uit te bouwen.

Als gedegen didacticus kon je al deze ervaring en kennis natuurlijk overdragen op je studenten in je 38 jarige onderwijsopdracht in Hydraulica, Waterbouwkunde en Sanitaire hydraulica. Je vertaalde en bijgewerkte versie van "les axes hydrauliques" van wijlen professor Léon Tison wordt trouwens ook in Gent nog steeds dankbaar gebruikt. Ik ben er zeker van dat je vele studenten je nog steeds erkentelijk zijn omwille van je bekwaamheid om complexe materie klaar en duidelijk uiteen te zetten en te illustreren met didactisch doordachte voorbeelden.

Ik hoop Jean dat ik met dit korte eerbetoon geen afbreuk heb gedaan aan je vele verdiensten op vlak van onderwijs, onderzoek en dienstverlening en aan je door ieder gewaardeerde persoonlijkheid. Zoals in mijn inleiding gesteld ben ik je – net zoals zovelen – erg dankbaar voor de vele jaren van goede en aangename samenwerking en vriendschap. Ik wens je samen met Lola nog heel veel goede en gezonde jaren waar het aspect "genieten" gerust een ereplaats verdient. Het ga je goed.

Ronny Verhoeven

De huldiging voor de heer **Leo MICHIELS**:

Het verhaal van confrater Leo , neergezet in 3 rubriekjes .

A . De tijdsas

In den beginne Leo was een knaap die kritisch was voor de 'meesters' in de lagere klas en de leraars in het middelbaar. Hij vertelt het met vonkjes in zijn ogen. Een beetje van een wijsneusje, een slim kereltje dat niet bang was de gevestigde orde op stellen te zetten door 'out of the box' te denken.

Van jongs af aan was Leo 'gebiologeerd' door elektronica en chemie. Nog steeds is hij super dankbaar ten aanzien van zijn leraar natuurkunde, E. Vanderstappen voor de proef- labo's tijdens de vrije namiddagen.

Er is dezer dagen veel te doen over onderwijzers en leraars: We kunnen het niet genoeg benadrukken – ze kunnen wonderen verrichten bij jonge mensen en het is mooi dat Leo dit met verve tot uiting brengt. We hebben het vaak over het feit dat we meer STEM studenten nodig hebben; een goede zet kan zijn de STEM leraren eens extra in de verf te zetten.

Nog een weetje over de jonge Leo: Als tiener zag Leo kans om de scouts te helpen door voor hen rookbommetjes te fabriceren in de garage. Bill Gates is ook in de garage gestart, doch dat verhaal verbleekt met dit brokje authentieke geschiedenis. Leo kocht toen als veertienjarige kalium chloraat aan, produceerde de rookbommetjes en wist zo de scouts te voorzien en tevens wat centjes te sprokkelen. De kiem van het ondernemerschap was gelegd! Het moet wel gezegd, de tijden zijn ietsje veranderd met betrekking tot scheikunde en de vele charmante applicaties ervan .

Aansluitend treffen we Leo aan als student burg. Ir. scheikunde in Gent. De centrale professor was Gilbert Froment en dat betekende petro chemie. Prof Froment had al een thesisonderwerp klaar liggen voor Leo. Doch, dat was buiten de immer vrijdenkende Leo gerekend. Hij had oor en oog voor 'de nieuwe lente en het nieuwe geluid' die er aankwamen. Zijn voorkeur ging naar de toen opkomende ontwikkelingen in de milieutechnologie. Dat domein wou hij exploreren. Afvalwater van de brouwerijen zuiveren in een spectaculaire bellenkolom bij professor Firmin Bosch, dat werd zijn eindwerk. Het was niet enkel gloednieuw, het was ook een heel aangenaam gebeuren, want het afvalwater werd ter plekke aangemaakt op basis van aangevoerde ladingen excellent bier van de Gentse brouwerij Excelsior. Nooit heeft een reactor betere zuiveringsefficiëntie gehaald op basis van de aangevoerde vracht aan bier. Nimmer is er een reactor geweest die zuiverder effluentwater produceerde – doch ergens zat er iets scheef met de massa balans.

Net als voor zijn leraren lager en middelbaar is Leo lyrisch dankbaar tav zijn profs aan de unief, die hem een scala van perspectieven hebben gegeven. Het siert hem en hen heel bijzonder.

We schrijven 1970. Leo doet een extra zet: hij gaat voor ir. milieusanering aan de UGent. Hij bekommt de voor die tijd kersverse titel, hij was één van de eerste om in Vlaanderen dit werkveld ten volle te exploreren.

Doorheen dit verhaal is er duidelijk een consistent gegeven: Leo koos niet voor de conventionele wegen. Zoals het beroemde gedicht van Robert Frost het schetst: hij koos voor de 'the road less traveled, and it made all the difference'.

Dan komt de intrede in de industriële wereld. De eerste stapjes in de praktijk. Hij wordt Process ingenieur and Environmental Coordinator Europe voor BADGER, een Amerikaanse engineering contractor. In die periode komt de ganse milieuproblematiek tot volle ontwikkeling .

Leo heeft dermate veel focus op de combi van Process en Environment, en ziet dermate veel kans op minder energie en minder afval productie in de industrie van die dagen, dat hij zelfstandig van wal steekt met een eigen studiebureau. In 1977 wordt Proviron opgericht. Eén van de eerste klanten had te maken met reukhinder en in de eerste veldslagen van Proviron stond het meten van de luchtkwaliteit

centraal. Proviron ontwikkelde, ondermeer i.s.m. Prof Schamp van de Universiteit Gent, prompt een eigen reuk metend apparaat. Ongezien.

We schrijven ondertussen 1977 en Proviron zet een eigen productie site op. Durf te denken dat... Een oude steenbakkerij te Hemiksem wordt de bakermat van een reeks energie-efficiënte productie processen. De eerste aanzet was een blufpoker uitdaging van BP aan Leo: maak 20 ton van een nieuwe vorm van remvloeistof en dan, als dat lukt, komt er een contract voor voor 2000 ton. Maar 20 ton als aanzet, dat vraagt een industriële infrastructuur. Il faut le fair. Later kwam dan de herwinning van die remvloeistof. En dit was meteen de primeur in de Cyclische Economie van ons land. In 1994 krijgt Proviron de Europese Milieuprijs voor dat proces uit handen van de koning van Denemarken. Ondertussen telt het bedrijf ca 20 medewerkers. Leo wordt in die periode lid van de RvB van Fedichem.

Een klap op de vuurpijl komt er in 1996, met name de overname van de fijnchemie divisie van UCB te Oostende. Er was een groot labo met glazen kolven, en het werd een grootindustrie met productie van vinylsulfaat, benzeensulfochloride en butylbenzeensulfonamide – producten met telkens zwavel ingebouwd en in vele opzichten heel delicaat en bijzonder van procestechnologie.

In 2004 wordt Leo lid van CAWET, de voorloper van de KTW. De Cawet was beducht om in haar rangen enkel 'academische' leden te hebben; ook mensen die het in de wereld van de industrie waar maken, werden noodzakelijk geacht. Leo was op dat vlak aangestipt als 'een ingenieur met bijzondere talent en visie'. Sinds een 10-tal jaar heeft Leo het Proviron bedrijf doorgegeven aan zijn twee zonen Mark en Wim, beide ook ingenieurs. Ondertussen is Proviron uitgegroeid tot een bedrijf met 200 werknemers, met vestigingen in o.a. de US en China

B . Leo Michiels en de Klasse van de Technische Wetenschappen

Leo behoort bij de Klasse van de Technische Wetenschappen en dat om meerdere redenen. We zetten er een aantal op rijtje :

- Hij is een ingenieur en trendsetter: hij exploreerde nieuwe wegen, aansturend op duurzaamheid; hij was duidelijk ver voor op zijn tijd.
- Hij is een ondernemer van formaat: het opzetten van een eigen bedrijf in de tijden van toen – niet evident – en het 'recupereren' van de UCB site te Oostende, zijn prestaties die 'hors du commun' zijn.
- Leo is een man met een groot en stabiel netwerk met o.a. de KVIV, FEDICHEM en diverse organisaties waar hij steeds de gangmaker is geweest m.b.t. het promoten van techniek en wetenschap.

Aktueel is Leo nog regelmatig betrokken in voordrachten over 'kritisch omgaan met de media' en topics die kaderen in het vakdomein van de chemie en de technologie. We vermelden nog extra dat in 2012, Leo uitvoerig heeft meegewerkt in de schoot van de KVAB aan de EASAC visie tekst over 'Sustainable Biofuels'.

C. Leo Michiels en zijn ecosysteem

Leo is een man zonder capsones: in de tijden toen alles nog strak met jasje en dasje moest, reed Leo relaxed rond in een deux-chevaux, sportief gekleed - hij had steeds de focus op de intrinsieke waarde van de mens.

Leo is een 'ongewone' doorzetter: hij heeft 10 marathons gelopen, o.a. de beroemde Marathon naar Athene en ook die van Chicago. Hoeveel van ons kunnen dit zeggen?

Leo is een man die niet aarzelde om van zijn boodschap ook front-pagina-nieuws te maken. Zo gebeurde het in 1990 dat hij en zijn vrouw Hedwige de krantenkoppen haalden. Beiden samen hadden immers met hun sportvliegtuig een super mooie landing gemaakt...midden in een maisveld! Hoe kon je beter de combi van 'natuur en techniek' onder de aandacht van het groot publiek brengen? Nota bene: het andere item van die dag was dat Saddam de Golfoorlog had aangevat.

Leo is een heel toegewijde familievader: Hedwige, de zonen, de overige familieleden ... een hecht blok. Een man met een missie, die deze doorgeeft aan de volgende generatie via zijn zonen Mark en Wim, beide evenzeer gepokt en gemazzeld t.a.v. de 'road less travelled'.

Samenvattend: Leo, het was voor mij steeds een genoeg en opsteker om met je praten, te overleggen, out of the box te denken, samen te exploreren. Hedwige, Mark, Wim en familie: dank voor je aanwezigheid en we betrekken jullie graag in deze hulde. Dank ook dat we je als familie heel vaak hebben mogen ontmoeten en ervaren.

De Klasse van de TW is je dankbaar voor de vele jaren van samenwerken en wenst je en de Uwen het allerbeste in termen van gezondheid en geluk, in lengte van dagen.

Willy Verstraete

De huldiging voor de heer **Ivo VAN VAERENBERGH**:

Mevrouw de Voorzitter, Mijnheer de Vast Secretaris,
Beste genodigden,
Beste consorores, beste confraters,
Beste Ivo en Monique,

Toen het bestuur van de KTW mij vroeg om hier vandaag de laudatio voor de 75ste verjaardag van confrater Ivo Van Vaerenbergh uit te spreken, had ik aan Jan Albert gevraagd of hij me een recent geactualiseerd curriculum vitae van Ivo kon bezorgen. Jan vroeg de gegevens op bij Ivo en meldde me dat ik van Ivo wel eens een boek van méér dan 300 pagina's zou krijgen... En dat kreeg ik ook, thuis besteld nog wel, door Ivo en zijn lieve echtgenote Monique persoonlijk. Het bleek een heuse autobiografie van, inderdaad, maar liefst 318 pagina's, rijkelijk met authentiek, "nooit eerder gepubliceerd" fotomateriaal

geïllustreerd. "Durf & Pionier, het levensverhaal van Ivo Van Vaerenbergh", zo heet het werk.

Sta me toe nu een poging te doen om dit levensverhaal in de mij toegemeten 10 minuten spreektijd voor u samen te vatten.

Vooreerst toch kort even verklaren hoe ikzelf Ivo vrij goed in diverse omstandigheden heb mogen leren kennen én waarderen. Het verhaal begint in het Oost-Vlaamse Wetteren waar Ivo en ik beiden het grootste deel van onze jeugd beleefden. Ivo was weliswaar in Aalst geboren (op 28 april 1946 in de kliniek van "Mijlbeek", het huidige O.L.V.-Ziekenhuis) en de roots van zijn familie lagen ook in het Aalsterse. Maar toen Ivo nog maar 3 jaar oud was, verhuisde de familie Van Vaerenbergh naar Wetteren waar Ivo's vader, Jean-Baptist, postmeester werd. Zo komt het dat Ivo opgroeide "in wijsheid en kracht" aan het Stationsplein in Wetteren waar het mooie postgebouw gevestigd was. Aan de overzijde van het plein bevindt zich het spoorwegstation van Wetteren. De zoon van de stationschef was niemand minder dan Paul Van Cauwenberge, die enkele tientallen jaren later hoogleraar geneeskunde (specialiteit neus- keel- en oorziekten) en zelfs rector zou worden van de UGent. Tot op vandaag spreken Ivo en Paul Van Cauwenberghe elkaar aan als "de kleinen van de postmeester" en "de kleinen van de stationschef".

Ikzelf woonde ook in Wetteren, maar ik ben een 5-tal jaar jonger dan Ivo. We kenden elkaar dus nog niet écht. We gingen wel naar dezelfde school, het Sint-Franciscuscollege, en hadden dezelfde "meesters": dit is de eerste link tussen ons beiden.

Het college van Wetteren had toen nog geen volledige humaniora en Ivo werd na de basisschool intern in het St.-Lievenscollege in Gent. Ivo koos voor de "moeilijkste" richting, Latijn-Wiskunde. Hij blonk echter niet enkel uit door zijn intellectuele talenten, maar ook door zijn sportieve aanleg. Ivo was een uitstekend voetballer, zo goed dat hij in 1964 mocht meedoen in het internationaal scholentoernooi in de Vendée in Frankrijk, dat door België gewonnen werd na zeges tegen Spanje en een gelijkspel tegen Frankrijk. Daar kan Roberto Martinez alleen maar van dromen!...

De secretaris-generaal van het Vrij Middelbaar Onderwijs, stuurde na afloop van het toernooi een brief naar Ivo, waarin hij hem feliciteerde met de overwinning maar hem ook en vooral dankte voor – ik citeer – "de prettige geest die u op de reis geschapen hebt". Zo kennen we Ivo allemaal.

In het academiejaar 1964-65 vatte Ivo de studies van burgerlijk ingenieur aan. In de speciale scholen (de huidige masterjaren) koos hij voor de richting mechanica. Ivo was tijdens zijn studies erg actief in het Gentse studentenleven: in 1968, het beruchte jaar van de studentenopstanden, richtte Ivo samen met twee andere studenten de Christen Democratische Studenten 'partij' op (de CDS). Namens de CDS nam hij deel aan de verkiezingen van het Gentse Studentenkorp, en werd ook met meer dan 400 voorkeurstemmen verkozen. Hij werd lid van de Sociale Raad van de universiteit en

samen met prof. Jozef Schell, één van de pioniers van de biowetenschappen aan de UGent, ook van de Wetenschappelijke Raad van de RUG. Zijn optreden in de studentenpolitiek zou er ook toe leiden dat hij in de verkiezingen van 1974 in Wetteren opkwam voor de CVP, en verkozen werd tot lid van de Oost-Vlaamse Provincieraad (en jongste provincieraadslid van België...). Later zou hij in Zoersel ook gedurende 15 jaar voorzitter worden van de lokale CVP.

In 1971 behaalde hij het diploma van burgerlijk werktuigkundig ir. Dit volstond voor hem echter niet: in het academiejaar 1971-72 organiseerde de Gentse universiteit voor het eerst een specialisatiejaar (vandaag zouden we dit een "manama" noemen) ingenieur in de milieusanering waarvoor Ivo zich inschreef. Zelf zat ik toen in de 1ste proef (1ste master) metallurgisch ingenieur, en een aantal vakken van de metallurgen moesten ook gevolgd worden door de studenten van het specialisatiejaar milieusanering. Zo zaten Ivo en ikzelf, met een leeftijdsverschil van ongeveer 5 jaar, toch af en toe in dezelfde colleges, onder meer voor de cursus "water" van prof. Firmin Bosch. Dit werd de tweede link tussen Ivo en mezelf. Het sluit ook aan bij de titel van Ivo's autobiografie: hij wil steeds graag pionier zijn, in dit geval als alumnus van de eerste promotie ingenieurs in milieusanering aan de RUG. Hij promoveerde met een eindwerk over "de milieu-hygiënische aspecten van de gemeente Wetteren", waarvoor hij de prijs "Verdienstelijke inwoner van de gemeente Wetteren" kreeg. Dit zou hem sterk helpen tijdens de provincieraadsverkiezingen van 1974.

En het bleek bovendien ook een zeer belangrijke stap als start van de schitterende carrière die zou volgen: schetsen we even de context. We schrijven vroege jaren 70: als gevolg van de publicatie van het zogeheten rapport van de Club van Rome, "Grenzen aan de Groei", in 1972, kwam het leefmilieu wereldwijd in al zijn aspecten hoog op de politieke agenda. De focus lag toen uiteraard nog niet op klimaat maar wel op de vrees voor een uitputting van grondstoffen, energie- en voedselbronnen, door de ongebreidelde economische groei die de wereld in de "golden sixties" gekend had. De Yom Kippoeroorlog tussen Israël en zijn Arabische burens in 1973 leidde tot de eerste oliecrisis, met de tot op vandaag beruchte autoloze zondagen, en werd reeds in 1979 gevolgd door een tweede grote oliecrisis naar aanleiding van de val van de Shah van Iran en de opkomst van het regime van Ayatollah Khomeiny.

Na zijn studies moest Ivo nog onder de wapens (de legerdienst werd pas in 1994 afgeschaft) en hij wou graag KRO worden bij de zeemacht. Maar door de toenemende aandacht van de politieke wereld voor het leefmilieu, werden de Belgische universiteiten en onderzoeksinstituten aangemaand om onderzoeksprogramma's op te zetten rond energie, afvalstoffen, milieuvervuiling. Daar waren uiteraard budgetten voor nodig die de overheid op een zo correct mogelijke manier moest verdelen, en dat gebeurde vanuit de DPWB, de Diensten voor Programmatie van het WetenschapsBeleid. De administratie (overwegend Franstalig, het was een PSC-bolwerk) was gevestigd in de Wetenschapsstraat, en werd in de vroege jaren 70 geleid door secretaris-generaal Alain Stenmans. De dagelijkse werking werd met

ijzeren hand geleid door een ongehuwde dame, Gilberte Dehoux, waar zelfs de ministers schrik voor hadden.

Omdat er voor bepaalde programma's metingen moesten gebeuren van de vervuiling van de Noordzee, en er daartoe geschikte schepen nodig waren, kwam ook Defensie in beeld voor het ter beschikking stellen van fregatten. Landsverdediging was bereid jaarlijks een tiental miliciens toe te staan hun legerdienst op Wetenschapsbeleid te volbrengen. Het waren liefst ingenieurs, juristen, economen met kennis of ervaring in domeinen als energie, afvalstoffen, lucht- en waterverontreiniging etc... Matroos-milicien Van Vaerenbergh, met het eerste diploma van ir. in milieusanering van de RUG op zak, was meteen een ideale kandidaat. En hij vervulde zijn opdrachten zo goed, dat hij aan het eind van zijn legerdienst een aanbod kreeg om operationeel directeur te worden van het nationaal R&D-programma energie, later ook van het programma rond afvalstoffen (of beter gezegd "secundaire grondstoffen", een voorafname van wat we vandaag de circulaire economie noemen). Een paar jaar later (in 1976) moest ook ikzelf mijn legerdienst doen, en dankzij de voorspraak van Ivo kreeg ik eveneens de kans om dit in de DPWB te doen, met Ivo als mijn chef. Een fantastische opportuniteit, omdat je als milicien volledig ingeschakeld werd in het werk van de DPWB. Daar ben ik Ivo uiteraard nog steeds bijzonder dankbaar voor. Dat was mijn derde link met Ivo's levensverhaal.

Ivo had me tijdens mijn periode op Wetenschapsbeleid vaak gezegd dat hij zijn functie als operationeel directeur van de nationale R&D-programma's eigenlijk als een springplank zag naar een échte industriële loopbaan. Om die shift succesvol te kunnen maken schreef hij zich in 1976 in voor een postgraduaat bedrijfskunde aan de KU Leuven, wat hij in 1978 succesvol afrondde met een eindwerk dat als titel droeg "Government policy and innovation".

De periode op Wetenschapsbeleid was voor Ivo overigens ook op privévlak letterlijk levensbelangrijk. Daar leerde hij immers een jonge juriste kennen, Monique Raveschot, die op 14 mei 1981 zijn echtgenote zou worden. Samen kregen ze drie kinderen, Alec (jurist KU Leuven en Master in Law aan New York University), Philip (master in Communicatiewetenschappen en lijnpiloot) en Michael (master in geschiedenis en sportjournalistiek).

In 1979 volgde een nieuwe mijlpaal: Ivo had een grote naam verworven in de wereld van de secundaire grondstoffen, en hij werd gecontacteerd door de familie Feron, eigenaars van het beursgenoteerde nonferrobedrijf "La Métallo Chimique" in Beerse. Het bedrijf had grote verliezen geleden en was dringend aan herstructurering toe. De familie Feron zocht daarom naar een topspecialist in recycling, met ervaring in financiën. Ivo kreeg het vertrouwen van de familie en ging aan de slag als financieel directeur van de Métallo Chimique. Ivo lanceerde er een geïntegreerd beheersysteem gebaseerd op robuuste relationele databanken, en reeds na enkele maanden kwam er een spectaculaire turnaround tot stand waardoor La Métallo Chimique opnieuw een pioniersrol in de circulaire economie verwierf. Deze overstap

van een "veilige" én succesvolle loopbaan bij Wetenschapsbeleid naar een gewaagde intrede in een bedrijf in moeilijkheden verantwoordt ten volle het woordje "Durf" in de titel van Ivo's autobiografie.

Het respect dat Ivo had afgedwongen voor zijn werk op de DPWB kan niet beter verwoord worden dan door een citaat uit een brief van confrater Willy Verstraete, gedateerd op 10 januari 1979, toen bekend was geworden dat Ivo zou overstappen van Wetenschapsbeleid naar de privé-industrie: zo schreef Willy:

U hebt in Wetenschapsbeleid enorm werk gepresteerd en het wetenschappelijk onderzoek op milieuvlak in België op wereldniveau gestuwd. Bovendien hebt U dat steeds met een ontzettende nonchalance weten voor mekaar te boksen. Voor dat alles, Ivo, alsmede voor de charmante interludiums in Straatsburg en Dublin, drierwerf dank. Ivo noemt die brief zijn "heiligverklaring".

Door de overstap naar de Métallo Chimique in Beerse was Ivo intussen ook Kempenaar geworden, en verhuisde hij naar Zoersel, waar hij in 1989 het Zoerselhof zou aankopen en volledig restaureren, trouw aan het oorspronkelijk uitzicht en karakter van het 18de-eeuwse pand, destijds gebouwd door de orde van de paters cisterciënzers. In 2014 kreeg hij hiervoor, en ook voor zijn talrijke andere initiatieven op sociaal en cultureel vlak, de Cultuurprijs van de gemeente Zoersel. Als CEO van een groot Kempens bedrijf werd hij ook voorzitter van de Kempense Kamer van Koophandel, die vandaag deel uitmaakt van VOKA.

Ivo wou nu ook zelf ondernemer worden en in 1985 richtte hij REM.B Hydraulics (Remanufacturing Beerse Hydraulics) op: naar analogie met de recycling van afvalstromen (de activiteit van de Métallo Chimique) zou REM.B hydraulische systemen gaan recyclen, of nauwkeuriger gezegd "remanufacturen", een primeur voor ons land.

De opgebouwde reputatie op Wetenschapsbeleid en de succesvolle redding van Métallo Chimique bezorgden Ivo een grote naam zowel bij de overheden als in het bedrijfsleven. Hij nam initiatieven in een hele reeks innoverende domeinen.

Een kleine greep uit zijn voornaamste initiatieven en realisaties:

- SmartPen: ICT-ontwikkeling samen met het imec van prof. Roger Van Overstraeten
- Energius: zonne-energie
- Actility Benelux en Thingpark Benelux: vraagsturing in de energiesturing en in een latere fase "Internet of Things"
- W-Kracht: windenergie
- Entropia Critical Concepts: optimaal en beveiligd radioverkeer zowel voor spraak als datacommunicatie tussen mobilifoons, portofoons en datamodems

Aansluitend bij zijn voorgeschiedenis in milieuzorg en energie werd Ivo ook voorzitter van het SCK in Mol en van de Vlaamse Milieuholding en bestuurder bij Aquafin (later ook voorzitter) en Indaver. Hij richtte in deze context ook Sustainable Energy Ventures op, het eerste Belgische fonds voor investeringen in hernieuwbare energie.

Ivo wou naast zijn activiteiten als topmanager ook iets teruggeven aan de maatschappij: hij was bestuurder van het Ziekenhuis Netwerk Antwerpen, en van het UZ Gent, en ook van grote cultuurhuizen zoals de Brussels Philharmonic en het Museum voor Hedendaagse Kunst van Antwerpen.

Uiteraard kennen wij hier in de academie Ivo vooral als gewaardeerd confrater, met een curriculum dat reeds in 1998 startte, in het toenmalige CAWET, het Comité van de Academie voor Wetenschappen en Techniek, onderdeel van de Klasse Natuurwetenschappen. Hij heeft ook hier een pioniersrol gespeeld met de oprichting van de eerste permanente reflectiegroep met als kernthema, hoe kan het anders, energie. Met Ivo als trekker heeft deze reflectiegroep tal van debatten met stakeholders uit de energiewereld georganiseerd en verhelderende Standpunten gepubliceerd. En Ivo blijft creatieve ideeën lanceren, want nu staat een heus denkersprogramma op stapel over de koolstof- en energieneutraliteit van gebouwen in 2050.

Zoals Willy Verstraete in zijn dankbrief van 1979 de klemtoon legde op de jeugdige dynamiek en de studentikoze zin voor humor van Ivo, kunnen we met zijn allen met genoeg vaststellen dat hij anno 2021 nog niets van dat onnavolgbaar enthousiasme en charisma heeft verloren, waarmee hij destijds zelfs de heel strenge mademoiselle Gilberte Dehoux van Wetenschapsbeleid wist te verleiden (in wetenschapsbeleidsmatige zin wel te verstaan).

Beste Ivo, van harte gefeliciteerd met je 75ste verjaardag. Dank voor de jarenlange vriendschap en hou dit asjeblief nog vele jaren vol.

Paul Verstraeten

De huldiging voor de heer **Pierre VERBAETEN**:

Lieve Pierre, Lieve Luce,
Geachte consores en confraters,
beste vrienden,

De traditie in de Academie is dat hun leden gevierd worden op hun 75ste verjaardag, en voor die gelegenheid wat in de bloemetjes gezet worden. Ook wordt ervoor gezorgd dat de leden van de academie iets verteld wordt over de jarige. Ik heb het plezier om dat te mogen doen. Voor degenen die mij niet kennen: ik ben Yolande Berbers,

verbonden aan het departement computerwetenschappen van de KU Leuven. Hoe ik Pierre heb leren kennen, komt straks nog aan bod.

Pierre Verbaeten vierde zijn 75ste verjaardag vorig jaar, en vanwege corona zullen we dat pas dit jaar vieren.

Sommige van jullie kennen Pierre Verbaeten al lang en weten veel over hem, andere kennen hem minder goed. Voor sommige ga ik dus hun geheugen opfrissen, voor anderen ga ik wat nieuwe dingen vertellen.

Toen ik aan Jan vroeg hoeveel tijd ik kreeg, schrok ik eerste een beetje: 20 minuten! Dat is lang! Maar Pierre heeft zoveel bereikt in zijn loopbaan, dat 20 minuten uiteindelijk maar kort is om hier van alles te vertellen. Ik heb moeten snoeien in mijn speech!

Laten we beginnen bij het begin: Normaal zegt men niet zomaar hoe oud iemand is, maar nu is het wel duidelijk: Pierre is 76 jaar geleden geboren, in Meerseldreef in Meerle. Hij ging naar school bij de jezuïeten in Turnhout (kwam ik onlangs te weten van een schoolgenoot, Guy Mannaerts, de wereld is klein ...).

Pierre heeft een wikipedia pagina https://nl.wikipedia.org/wiki/Pierre_Verbaeten. Daar staat niet zo heel veel op, ik ga veel meer vertellen!

Hij studeerde aan de KU Leuven electrotechnisch-werktuigkundig ingenieur zoals dat toen heette. Computerwetenschappen bestond toen nog niet. Hij studeerde af in 1969 met een thesis over Veeltermmanipulatie. Tijdens zijn legerdienst deed hij een extra jaar toegepaste wiskunde de enige opleiding die toen reeds enkele informatica vakken had.

Je begon dan aan een doctoraat over Rekursiebetrekkingen voor lineaire hypergeometrische functies. Zou je daar nu nog een lezing over kunnen geven?

Je bleef op het departement.

Intussen kwam Yves Willems ons departement vervoegen, hij kwam van MIT, en hij had iets belangrijk mee: een tape, een grote band met gegevens. Daar zat een versie op van UNIX. Ik vermoed dat de meeste van jullie UNIX als naam wel kennen: een besturingssysteem, later werd LINUX gebouwd dat er van buiten gelijk uitzag, een naam die misschien iets meer zegt.

Je besloot om met Yves te werken rond besturingsystemen.

Ons departement had in het begin maar één computer de Varian, maar daarna werden er twee PDP-11 computer gekocht, gedoopt Janneke en Mieke, en UNIX draaide op die machines (UNIX was ontworpen voor de PDP-familie van computers).

Je was toen al geboeid door netwerken: In 1980 zette je het eerste netwerk op van het departement: een seriële uucp-verbinding tussen Janneke en Mieke. Een jaar later werd dat een parallelle verbinding. Marc Lobelle van de UCL knutselde de nodige hardware, jij schreef met Jean Huens de device drivers. In die tijd waren Janneke en Mieke de enige computers voor het hele departement, en jullie hadden die toen eventjes een hele week exclusief gebruikt om dat netwerk op te zetten en te testen.

Je vatte het plan op om UNIX, die geschreven was voor een PDP 11 architectuur, over te dragen naar een Motorola architectuur, en je schreef een C-compiler voor die gelegenheid.

Ik had het voorrecht om in mijn thesis aan dit project te mogen meewerken in 1981/82. Jij was mijn thesisbegeleider. Ik heb daar hele goede herinneringen aan. Ik weet nog hoe we samen zochten naar sommige fouten. Op het eind van een dag hadden we zo samen zitten te zoeken en een fout niet gevonden. Allebei hadden echter in de loop van de nacht begrepen waaraan het lag en we waren allebei 's morgens heel vroeg gekomen om ons programma te verbeteren. Het ging om het klassieke NUXI-probleem, dat te maken heeft met volgorde van bytes in een woord.

Het is zeker vooral dankzij het plezier dat ik in die thesis beleefd heb en de goede samenwerking en verstandhouding die toen ontstaan is, dat ik besloot om jouw onderzoeksgroep vervoegen.

Yves Willems startte een groep op rond artificiële intelligentie, jij hebt dan de groep rond besturingssystemen geleid. In het begin draaide alles rond UNIX. Je was van bij het begin geen theoreticus maar iemand die de softwaretechnologie wilde overbrengen zowel naar studenten als naar bedrijven. Zo ben je samen met collega's van de UCL begonnen met UNIX- en C-cursussen te organiseren voor bedrijven. Later heeft de groep cursussen gegeven onder de naam UCC: Unix Competence Center. De groep verdiende zo een deel eigen middelen. Het was toen al duidelijk dat jij het potentieel van samenwerking met de industrie goed weet te benutten

Het onderzoek van de groep is wat verschoven van besturingssystemen naar middleware en naar security en heet DistriNet. We zijn nog altijd diezelfde groep. Of toch ook niet echt. De groep telt vandaag 95 leden, is de grootste onderzoeksgroep geworden binnen het departement, en dat is zo vooral dankzij jou en dank zij de sfeer die jij in onze groep hebt weten te creëren en te behouden.

Naast het uitbouwen van een grote en succesvolle onderzoeksgroep heb je vele andere zaken gedaan.

Je hebt natuurlijk lesgegeven, van introducties tot programmeren over cursussen computerarchitectuur en besturingssystemen, tot natuurlijk, netwerken en gedistribueerde systemen. Je hebt ook jarenlang les gegeven in Hasselt.

Na je emeritaat gaf je elk jaar enkele lessen in het vak Geschiedenis van de Informatica en je gaf ook nog 5 jaar lang een deel van het vak Structuur en organisatie van computersystemen in Kortrijk!

Je hebt meerdere malen het gouden krijtje gekregen (een prijs uitgereikt door studenten), onder andere het gouden krijtje voor beste stem, jij hebt nooit een micro nodig!

Je hebt tal van verantwoordelijkheden opgenomen binnen en buiten de universitaire structuren.

Zo was je 8 jaar lang voorzitter van de afdeling informatica. In 1994 werd je departementsvoorzitter, tot 2000. Toen in 2005 niemand zich kandidaat wilde stellen voor deze taak, heb jij dat weer gedaan, van 2005 tot 2010. Jij was de drijvende kracht voor veel zaken. We kampten van bij de oprichting met plaatsgebrek, gewoon omdat we zoveel groeiden. Van een halve verdieping in één gebouw, naar een volledige verdieping, naar meerdere verdiepingen in hetzelfde gebouw, naar het hele gebouw, en toen dat nog niet voldoende was werd het gebouw onder jouw voorzitterschap met 2 verdiepingen verhoogd. Jij hebt toen al de onderhandelingen gevoerd voor de bouw, de universiteit weten te overtuigen van de noodzaak.

Je stond altijd klaar om je groep, je departement, je universiteit te dienen.

Toen in 2013 de universiteit jou vroeg om lid te worden van de Inrichtende Overheid, heb je niet gearzeld. Je hebt dat 8 jaar gedaan, tot eind 2020. In die periode heb je twee rectorsverkiezingen meegemaakt.

En er zijn nog van die verantwoordelijkheden die je opnam, vaak uit plichtsbesef. Want al die verantwoordelijkheden vragen veel werk.

Je werd lid van de FWO-commissie Informatica en Kennis-technologie. En na een tijdje was je het oudste lid, en werd je ook voorzitter. Je hebt toen heel wat wijzigingen voorgesteld over hoe de commissie omging met dossiers. Jouw neutraliteit en integriteits eigenschappen zorgden ervoor dat het werk veel objectiever werd gedaan. Weer terug was je een voortreffelijke voorzitter. Zo voortreffelijk, dat toen je mandaat afliep Secretaris Generaal José Traest een uitzondering op het reglement organiseerde zodat je langer voorzitter kon blijven.

Nu nog doe je aan dienstverlening voor jouw faculteit: je bent nog steeds regelmatig voorzitter van doctoraatsjury's. En je doet dat – zoals gewoonlijk – heel consciëntieus. Toen je onlangs 2 dagen voor iets vastzat, was je grootste bekommernis een doctoraatsverdediging die misschien in het gedrang zou komen! Dat typeert jou.

Bij al de functies die je opneemt: je doet dat met veel verantwoordelijkheidszin, integriteit, en ook met grote werkvijver. Je bent wat men in de politiek een dossier vreter noemt: je bereid altijd de vergaderingen goed voor, je maakt gedocumenteerde informatieve nota's waar je je argumenten duidelijk naar voren brengt, en je hebt op die manier menig dossier goedgekeurd gekregen.

Maar je grootste verwezenlijkingen liggen wellicht in een indrukwekkende reeks van projecten, waarbij kennisoverdracht naar de industrie, exploitatie van nieuwe technologie en geavanceerde dienstverlening centraal staan.

Een eerste verwezenlijking is het city wide network KULnet. Op universitair niveau was jij de drijvende kracht bij de uitbouw van KULnet. Jij werd de leider en voorzitter van de netwerkcommissie, je had een visie, een toekomstgerichte visie, en je hebt die kunnen overbrengen hoewel dat soms heel moeilijk bij mensen die de technologie en de mogelijkheden ervan niet kennen. Je hebt dat tot een goed einde gebracht en niet alleen dankzij visie, maar ook op basis van een sterk operationeel beheer.

Beter bekend is denk ik jouw grote rol voor het internet in België en Europa.

Toen het internet opkwam, nog voordat het grote publiek ermee in aanraking kwam, had jij dit al op het departement geïntroduceerd midden jaren 80. Op netwerkgebied was de KU Leuven, mede door jou, altijd de eerste in België die de nieuwste technologieën gebruikte. We sloten ons aan bij usenet voor mail en nieuwsgroepen. De BUUG (Belgian Unix User Group) regelde de aansluitingen in België. Jij zorgde ervoor dat dit vanaf 87 gebeurde vanuit ons departement. Toen eind van de jaren 80 er in België een instantie moest zijn die domeinnamen zou uitdelen, zoals kvab.be, was jij het die bereid was om de verantwoordelijkheid hiervoor te nemen. Het was een onbezoldigde functie, je had gewoon weer meer werk op jouw genomen!

Tussen 89 en 94 werden maar ongeveer 130 namen geregistreerd, daarna ging dat erg snel voorruit. Om dat te kunnen bolwerken heb je toen meerdere personeelsleden (technische en administratieve) aangeworven. Zo was je een bedrijfsleider van een klein bedrijfje binnen het departement.

Eind van 1999, toen er al 40.000 namen geregistreerd waren, werd de verantwoordelijkheid helemaal overgedragen aan een nieuw opgerichte vzw: DNS. Je bleef jarenlang een heel actief lid van de raad van bestuur.

In april 2003 richtte DNS, onder jouw aanmoediging en met enkele andere Europese spelers EURID op die het .eu domein beheert. Je was jarenlang voorzitter van de RvB van EURID, en trad uit de board pas vorig jaar. Pierre was de grondlegger van een langdurige onderzoekssamenwerking tussen EURid, en onze onderzoeksgroep DistriNet. Met behulp van innovatieve machine learning technieken werd samen met EURid een automatisch preventiesysteem opgezet: APEWS ("ape use") identificeert kwaadaardige domeinregistraties en maakt hen onbruikbaar. De technologie is al een tweetal jaar succesvol in productie, en heeft zowel op academische als professionele fora prijzen gepakt.

Je hebt veel zien veranderen in al die jaren, en veel van die veranderingen heb je zelf ingevoerd. Ook hier weer toonde je dat je iemand bent met visie, iemand met een

neus voor welke veranderingen nodig zijn om de toekomst succesvol tegenmoet te gaan ...

Er zijn heel wat krantenartikels verschenen in de loop der jaren hierover.

De leukste cover is natuurlijk die van Trends in april 1998.

Ik heb wel 20 krantenknipsels. Jij heet dan soms "de virtuele paus". Ook las ik hoe je het Belgische domein beheerde: en bon père de famille, avec rigueur et pragmatisme.

Ik had het over jouw inzet voor kennisoverdracht naar de industrie, exploitatie van nieuwe technologie en geavanceerde dienstverlening.

In deze categorie moet ik natuurlijk ook de succesvolle spinoffs vermelden die onder jouw leiding zijn ontstaan.

Er kwam een golf van spin-offs in de jaren 90. BICO, later QMEDIT, PharmaDM, en natuurlijk Netvision.

Netvision, opgericht door 4 onderzoekers van Pierre groeide snel uit tot een Europese marktleider over netwerkbeveiliging. Bij de start geloofde LRD niet echt in hun idee, Pierre als hoofd van de onderzoeksgroep wel, en heeft hen geholpen via een kleine investering van spaargeld van de onderzoeksgroep. Die kleine investering is later, toen Netvision (UBIZEN in 1999) naar de beurs ging rond de eeuwwisseling een grote pot geworden. Een deel van de verbouwing van het gebouw van computer-wetenschappen is betaald geweest met die pot – zo gul is Pierre dan ook om dat te delen met het departement.

De move van Netwerktechnologie naar netwerkbeveiliging is heel natuurlijk gekomen. Onze onderzoeksgroep, samen met COSIC van ESAT met wie we heel veel projecten doen, zijn een gekende vaste waarde in het onderzoek landschap rond security. Iets waar jij de grondvesten van gelegd hebt.

Ik heb hier een opsomming gegeven van verwezenlijkingen van Pierre. Die verwezenlijkingen zouden er nooit gekomen zijn zonder enkele fantastische eigenschappen van Pierre, waar ik het nu even over wil hebben.

Ik wil er vijf vernoemen. Het zijn uiteraard maar enkele van jouw eigenschappen, je hebt er nog zoveel meer!

De eerste die ik wil aanhalen is jouw gerichtheid op de groep. Je cultiveert de groepsgeest op een waarachtige wijze. Je kan goed mensen motiveren om iets samen te doen, je bent heel rustig, niet directief, windt je nooit op. Je laat anderen tot hun recht komen.

Je bent gigantisch loyaal. Je bent trouw aan je medewerkers, je bent trouw aan de dingen die je opgestart hebt, maar zonder dat je ze wilt blijven besturen. Dus je kunt ook loslaten, maar je blijft geïnteresseerd, en oud-medewerkers weten dat ze altijd nog op jou kunnen rekenen.

Een van je belangrijkste eigenschappen is je zin voor verantwoordelijkheid. Als je iets doet (voorzitter van een commissie, hoofd van het departement, lesgeven, noem maar op), dan doe je dat nauwgezet, gewetensvol, consciëntieus en op een toegewijde manier. Je bereidt altijd alles zo goed mogelijk voor, zelf al heb je er niet altijd zin in. Je bent een hele harde werker die gelukkig soms met weinig slaap toekomt. Verder zet je je volledig achter een taak die je op je neemt, en het algemene belang van die taak komt dan altijd voor je eigen belang. Dat is een hele mooie karaktertrek van jou.

Een andere van je eigenschappen is je integriteit. Je bent altijd correct in je handelen, altijd heel eerlijk. Je roddelt ook nooit, het is soms moeilijk om iets te weten te komen van jou, zo discreet ben je, en dat siert je.

Het laatste wat ik wil aanhalen is je zorgzaamheid, je zorg voor elk individu. Ik heb je altijd een hele lieve man gevonden, die bezorgd was voor zijn medewerkers, voor hun work-life balance, en veel voor hen deed opdat ze hun werk goed en vooral ook graag zouden doen. Je hebt ook een heel goed luisterend oor heb ik mogen ervaren.

We hebben hier Luce in ons midden. Ik hoop dat je akkoord gaat met deze lijst van eigenschappen. Je kent er zeker nog een hele hoop. Dat hij een harde werker was – dat vond je ook, en hebt er wel eens over geklaagd wanneer hij weer een nieuwe verantwoordelijkheid op zich nam!

Jullie hebben 4 fijne dochters, en 10 kleinkinderen, waar jullie terecht trots op zijn.

Simon, Elisabeth, Sarah, Robin, Jonas, Wout, Lien, Robbe, Han, en Nina

En hier wil ik dan eindigen.

Pierre, je bent altijd bescheiden, maar weet dat je heel trots mag zijn op wat je allemaal verwezenlijkt hebt! Proficiat met je 75ste verjaardag (intussen iets meer).

Yolande Berbers

De huldiging voor de heer **Willy VERSTRAETE**:

Geachte Voorzitter, Vast Secretaris,
Beste consorores, confraters,
Beste genodigden, Beste Willy en Angele,

Toen ik werd aangezocht om een korte laudatio te houden voor Willy Verstraete vond ik het een aangename opdracht – die ik zeker niet kon afslaan – en tegelijkertijd toch ook een moeilijke taak, gezien het indrukwekkende cv van Willy moeilijk in een notendop te overzien valt. We kennen elkaar ook al sinds onze studentenjaren (+-1963-1968) en zijn eigenlijk “compagnons de route” geworden en dit tot op heden. Begin jaren 1970 waren we samen assistent aan het Lab. Algemene en Toepaste Microbiologie van de Fac. Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen van de Universiteit Gent. Willy's interesse ging uit naar de milieu-microbiologie en technologie (gebaseerd op de activiteiten van mengculturen/consortia van micro-organismen), terwijl mijn studiegebied de industriële microbiologie en industriële fermentatieprocessen (gebaseerd op reïnculturen) werd. Dus er waren vele fundamentele raakvlakken maar toch wel andere toepassingsvelden.

Willy Verstraete is geboren (°1946) in een groot boerengezin, werkzaam op arme zandgrond, gemeente Beernem, West-Vlaanderen. Heel vroeg werd hem aangeleerd: wees rap in de hand (hard kunnen werken om er te komen was een noodzaak), rap in de tand (weinig tijd verliezen aan dagelijkse routines) en rap in het verstand (snel doordenken en durven te beslissen). Die eigenschappen en karaktertrekken kenmerken hem: op 22 jaar werd hij ingenieur aan de UGent, op 25 jaar haalde hij zijn PhD aan de Cornell Universiteit, NY, VSA . Zijn vormingstraject is een perfect voorbeeld van de democratisering van het onderwijs in het naoorlogse West-Vlaanderen. Hij is daar alle betrokkenen bijzonder erkentelijk voor.

Sinds 1971 is Willy Verstraete werkzaam aan de Gentse Universiteit. Hij heeft zijn loopbaan opgebouwd in het domein van de milieubiotechnologie. Het feit dat micro-organismen – niet zozeer elk aan zich doch allen in samenwerking – allerlei nuttige processen teweeg brengen in de bodem, het water, het verteringssysteem, bij de verwerking van diverse afvalstoffen ...dat heeft hem uitermate geboeid en tot op heden is hij nog steeds begaan met de analyse en ook de applicaties van wat nu wordt gevat onder de term ‘microbioom’.

Willy was een pionier qua cursussen op universitair niveau op het gebied van de milieu-(bio) technologie en de microbiële ecologie met sterke aandacht voor basisonderzoek, en voor pilotschaal en industriële toepassingen. Belangrijke realisaties van zijn groep zijn o.a. de installatie van de eerste mestverwerkingsreactor in Vlaanderen (Beernem 1975), de bouw van de eerste methanisator van industrieel afvalwater in Vlaanderen (Aalst 1980), de opstart en in werking stelling van de eerste biogas-gft reactor in Europa (Brecht 1982) en de uitbouw van de simulator van het gastro-intestinaal kanaal (de SHIME) in 1994. Actueel timmert hij nog aan een verre droom nl. de CO₂ uit de lucht te binden met H₂ en zuurstof, beide laatste op groene wijze aangemaakt uit water, om aldus microbiële cellen (eiwitrijke biomassa) te produceren inzetbaar voor een milieuvriendelijke voedselvoorziening. Als inter-

ationale erkenning werd in 2016 een speciale groep van Archaea-bacteriën – een nieuw phylum – naar hem genoemd: "Verstraetearchaeota",... wel moeilijk om dit correct uit te spreken! Hij is ook de wetenschappelijke vader van diverse UGent-spin-offs op het gebied van de toegepaste microbiële ecologie. Hij zetelde in de editorial board van diverse toonaangevende tijdschriften in zijn vakgebied en organiseerde talrijke nationale en internationale congressen. Willy heeft heel wat belangrijke nationale en internationale prijzen gewonnen onder meer de 5-jaarlijkse FWO Excellentie Prijs voor Toegepaste Wetenschappen in 2005. Hij behoort tot de lijst van "highly cited researchers" in zijn vakgebied.

Ook de KVIV is een vruchtbaar werkgebied geweest voor Willy Verstraete. Hij heeft er als Voorzitter van de Groepering van de Schoolverenigingen eerst meegewerkt aan het neerzetten van de nieuwe titel van bio-ingenieur (1991) en later als Algemeen Voorzitter (1995-1997) heeft hij het concept van 'warme ingenieur' helpen uitbouwen. In de CAWET en later binnen de huidige KTW heeft hij meegewerkt aan tal van werkstukken. Hij heeft samen met Joos Vandewalle de KVAB-prijzen voor Wetenschapscommunicatie (2013) ingevoerd als jaarlijks item met ruime weerklank. Hij heeft als coördinator van de Denkersprogramma's 'Vlaanderen wijs met water' in 2016 en 'Bodem als natuurlijk kapitaal' in 2020 belangrijke beleidsaspecten vorm gegeven. Sinds 2016 is Willy als voorzitter van het FWO een nadrukkelijk pleitbezorger voor 'bottom up' onderzoek als motor voor een duurzame samenleving.

Willy heeft een bijzonder oog voor het onontgonnen terrein, het vernieuwende, de "road not taken"... Over de jaren heen is hij een bijzonder aangename 'compagnon de route' en wijze raadgever gebleven: familiaal, eenvoudig, aan het zelfde zeel trekken... We hebben vele jaren samen naar de UGent gefietst, ook toen milieubewuste mobiliteit nog niet trendy was, in wel en in wee, als collega's beiden gerezen uit de West-Vlaamse boerenbuiten en samen verzeild in de wondere wereld van de microbiologie en biotechnologie.

Willy, het ga je en je familie goed in lengte van jaren.

Erick Vandamme

Arnout Balis

(29 juli 1952 – 6 september 2021)

Gewoon lid van de Klasse Kunsten

Consortores, confratres, beste familie,

Op 6 september 2021 ontviel ons onverwacht Arnout Balis, sinds 2002 ons medelid in de Klasse van de Kunsten.

Hij werd geboren te Schaarbeek op 29 juli 1952, als telg van een kunstminnende en artistiek bevrogen familie. Zo was hij langs moederszijde een neef van de bekende beeldhouwers Reinoud en Roel D' Haese. Na zijn klassieke humaniora aan het Sint-Jan Berchmanscollege te Brussel studeerde hij van 1970 tot 1974 kunstgeschiedenis en oudheidkunde aan de Universiteit van Gent. Arnout had een zeer brede belangstelling voor de talrijke facetten van de beeldende kunst in haar voortdurende evolutie. Die belangstelling betrof echter niet alleen de historische ontwikkeling van de kunst. Hij had zelf ook het creatieve in zijn bloed. Dit bracht hem er onder meer toe om, parallel met zijn studie kunstgeschiedenis in Gent ook een opleiding grafiek af te ronden aan de plaatselijke Academie voor Schone Kunsten. Hij was een virtuoze tekenaar. Dat bewees hij o. m. door in zijn studententijd eens een satirisch tekenverhaal te maken over een bizarre mistoestand in de Gentse museumwereld in de jaren 1970 en waarbij ook een van zijn professoren betrokken bleek te zijn. Uiteraard droegen de protagonisten van Arnouts verhaal fictieve namen maar voor de insiders was hun fysiognomie meesterlijk getypeerd en zeer herkenbaar en geestig. Verder heb ik helaas nooit meer iets van Arnouts grafisch talent te zien gekregen - hij was daar overigens steeds zeer bescheiden over - maar als hij geen kunsthistoricus was geworden dan had hij zeker een spraakmakende politieke caricaturist kunnen worden. Een andere proeve van zijn veelzijdigheid vormen zijn figuurtjes en composities in papier mâché. Daarmee wist hij sommige van zijn collega's raak uit te beelden, maar kon hij ook een aantal bekende composities van Rubens weergeven in drie dimensies!

Maar Arnout Balis' echte roeping was de kunstgeschiedenis. Aansluitend bij de voltooiing van zijn studie kunstgeschiedenis werd hij aan de Gentse universiteit assistent bij zijn promotor, ons vroeger medelid Roger-A. d' Hulst (1917-96). Onder diens leiding specialiseerde hij zich in de geschiedenis van de Vlaamse schilderkunst uit de vroegmoderne tijd. Zijn eerste grote onderzoeksproject - het thema van zijn licentiaatsverhandeling - betreft de zogenaamde Jachten van Maximiliaan, de beroemde tapijtenreeks naar ontwerp van de Vlaamse renaissanceschilder Barend van Orley. Als eerste heeft hij dit belangrijke ensemble onderworpen aan een geïntegreerd historisch, iconografisch en stilistisch onderzoek, zeer interdisciplinair dus

en met heel wat nieuwe resultaten. Mede onder invloed van zijn promotor ging Arnout Balis' belangstelling steeds meer uit naar de Vlaamse barokschilderkunst. Vanuit zijn vertrouwdheid met de jachticonografie begon hij aan een grondig onderzoek van Rubens' jachtaferelen, dat in 1983 resulteerde in een proefschrift op grond waarvan hij kort daarna werd uitgeroepen tot laureaat van onze academie. Deze dissertatie werd vervolgens gepubliceerd als deel van het mede door d' Hulst in het leven geroepen Corpus Rubenianum Ludwig Burchard. Reeds in deze magistrale en zeer positief onthaalde studie ontwikkelde Arnout Balis zijn eigen methodiek waarin gevoelvulde stijlanalyse in eenklank wordt gebracht met de humanistisch-renaissancistische kunsttheoretische opvattingen van de bestudeerde periode. Door zijn onderzoek naar herkomst en betekenis van Rubens' jachtaferelen had Arnout zich intussen ook bekwaamd als uitgelezen kenner van de diereniconografie en haar antieke en middeleeuwse bronnen. Dit bracht hem tot het publiceren in de jaren 1980 van een ganse reeks kortere en langere bijdragen over alle mogelijke aspecten van dit onderwerp.

In 1986-87 bracht hij als postdoctoral fellow een academisch jaar door aan het Institute of Fine Arts van New York University, waar hij samenwerkte met ons in 2017 overleden buitenlands lid Egbert Haverkamp Begemann, bij leven zowat de meest gerenommeerde kenner in de Verenigde Staten van de 17de-eeuwse schilderkunst in de beide Nederlanden. In aansluiting bij dit lange studieverblijf werd hij aan het Antwerpse Rubenianum verbonden als FWO-onderzoeksleider aan het daar gevestigde Nationaal Centrum voor de Plastische Kunsten van de 16de en de 17de eeuw, het huidige Centrum Rubenianum. Van de bibliotheek en de uitgebreide fotodocumentatie in het Rubenianum was Arnout Balis overigens vanaf zijn studie jaren al een regelmatige bezoeker geweest.

Zijn geïntegreerde kunsthistorische benadering verfijnde hij in talrijke andere bijdragen over diverse aspecten van het oeuvre van Rubens en diens tijdgenoten, verschenen in binnen- en buitenlandse vaktijdschriften, congresverslagen en tentoonstellingscatalogi. Onder deze vele studies verdient vooral zijn in 1993 verschenen essay 'Fatto da un mio discepolo'. Rubens's Studio Practices Reviewed, een gedetailleerde en degelijk gestoffeerde benadering van de eigenheid van Rubens' atelier, een bijzondere plaats. Wat hij wellicht zelf beschouwde als zijn magnum opus heeft jammer genoeg niet meer het licht kunnen zien door zijn zo totaal onverwacht overlijden. Ik bedoel zijn voorgenomen en in heel wat opzichten ook voorbereide studie over het zogenaamde notaboek van Rubens, een reconstructie aan de hand van bewaarde kopieën van een geschrift waarin Rubens gedetailleerd zijn ideeën uiteenzet over de schilderkunst en haar kunsttheoretische grondslagen. Internationaal heeft hij met dit onderzoek hoge verwachtingen gewekt. Hoe hij dit aspect van Rubens' veelzijdige intellectuele en artistieke persoonlijkheid dacht te belichten heeft hij gelukkig nog kunnen verduidelijken in zijn bijdrage over Rubens und Inventio die hij in 2001 schreef voor een Duitse verzamelstudie over de visualisering van het menselijke gevoelsleven in Rubens' oeuvre.

In 2007 werd Arnout Balis voorzitter van het Centrum Rubenianum en hoofdredacteur van het daar uitgegeven Corpus Rubenianum Ludwig Burchard. Hij werd meteen

geconfronteerd met de financiële moeilijkheden van dit langlopende project dat van bij de aanvang steeds door het NFWO/FWO-Vlaanderen gefinancierd was geweest. Toen deze subsidiëring werd stopgezet dreigde het belangrijkste doel van het Centrum Rubenianum, de uitgave van een volledige en kritische catalogus van het ganse oeuvre van Rubens, te kapseizen. Gelukkig kwam in 2010 de redding in de vorm van het Rubenianum Fund, op getouw gezet door de Koning Boudewijnstichting en Thomas Leysen. En vooral kon Arnout Balis vanaf dan ten volle zijn grote capaciteiten als internationaal gewaardeerde Rubenskenner laten gelden. Onder zijn bezielende leiding werd het publicatieritme van de reeks aanzienlijk versneld, mede dank zij de zeer welkome middelen van het Rubenianum Fund. Zo kwam er de enthousiaste medewerking van een nieuw en zeer efficiënt werkend redactieteam dat dagelijks met Arnout aan dezelfde tafel aan het werk was en met hem daarover voortdurend in communicatie was. En zo konden ook de vele nieuwe auteurs geholpen en geïnformeerd blijven, die hij had weten warm te maken om mee te schrijven aan het grote Rubensproject. Tot aan zijn dood zou hij de uitgave van de reeks blijven leiden en bijsturen waar nodig, als de onbetwiste kapitein op de brug.

Behalve als kunsthistorische onderzoeker en onderzoeksleider wist Arnout Balis zich vanaf 2000 ook te profileren als gedreven en welsprekende professor aan de universiteiten van Antwerpen en Brussel, waar hij zijn studenten een zo scherp mogelijk kunsthistorisch inzicht poogde bij te brengen. Hij had de gave van het woord en hij wist die zeer gericht te gebruiken om het stijleigene en intrinsieke van door hem besproken kunstwerken plastisch te verbeelden in de aula en op excursies. Maar in de wetenschapsman die Arnout Balis was schuilde ook een heel warm mens, die zeer benaderbaar en hartelijk in de omgang was. Hij was erg open en ongedwongen. Steeds was hij bereid zijn uitgebreide vakkennis en inzichten te delen met anderen. Daarbij luisterde hij altijd vol belangstelling en begrip naar andermans standpunt, ook als dat ver van het zijne stond. Hij was in binnen- en buitenland dan ook een graag gehoorde gast die indruk maakte op menig kunsthistorisch colloquium of congres. Hij nam daar dan ook in de meest letterlijke zin zeer actief aan deel. Steeds gewapend met bloc-note en pen, zag men hem al meteen na het begin van een lezing schrijven, schrappen en soms tekeningetjes maken, waarop hij zich dan baseerde om tijdens de vragensessies uitvoerig in te kunnen gaan op sommige mededelingen.

Laten we deze warme en boeiende mens even in stilte gedenken.

Hans Vlieghe

Walter Fiers

(31 januari 1931– 28 juli 2019)

Erelid van de Klasse Natuurwetenschappen

Mijn ontmoeting met Walter Fiers gaat terug tot december 1954

Het was in het lab van Lucien Massart. Die was de prof van Biochemie en gaf les aan de Landbouw- en Veeartsenijschool, toen nog aparte instellingen met een eigen Rector en geassocieerd met de toenmalige Rijksuniversiteit Gent. Massart gaf ook nog een keuzevak in de Faculteit Wetenschappen, voor de licentiaten scheikunde. Maar biochemie was toch maar aan de grens van de scheikunde en had duidelijk niet de "juistheid en

ernst" van de organische scheikunde. Trouwens Massart was ook hoogleraar aan het Hoger Instituut Gistingswetenschappen, een Technische Hogeschool, een instelling van lager onderwijsniveau. Die onderwijswaardeschaal-classificatie was juist ingevoerd na de Tweede Wereldoorlog. Daarvoor was er vaak onderlinge vermenging van de verschillende onderwijssystemen.

Massart droeg zijn onderwijs Biochemie aan de landbouwschool over aan Laurent Vandendriessche. Walter heeft dus lessen Biochemie gekregen van Laurent. Hij vond dat Laurent niet alleen een uitzonderlijk goede lesgever was maar dat de Biochemie het vak was waarin hijzelf wetenschappelijk onderzoek wou doen.

Ook Professor J.J. Van De Velde, die Fysiologische Scheikunde doceerde in de Faculteit Geneeskunde stond zijn lessen af aan collega Vandendriessche. Laurent, die de studieresultaten van Walter Fiers apprecieerde, kreeg hierdoor de mogelijkheid een assistentenplaats aan te bieden aan Walter. Maar Walter vond dat het daarvoor nog te vroeg was omdat hij volgens zichzelf nog te weinig afwist van de Biochemie. Liever wilde hij daarom een bijzondere licentie in de Biochemie behalen en een doctorale promotie in deze nieuw opkomende discipline. Maar iedereen raadde Walter aan om bij Vandendriessche onderzoek te doen en het Aggregaat Hoger Onderwijs te behalen. Ingenieurs en Doctors in de Geneeskunde hoefden immers niet te doctoreren, hun titel was hoger dan licentiaat. Maar Walter was koppig, een gave die dikwijls niet negatief was, integendeel. Hij deed toch de aanvullende licentie in de Biochemie, met licentiaatsthesis bij Massart.

Ikzelf kwam bij Vandendriessche terecht omdat ik Organische Scheikunde wilde doen maar dan liefst Scheikunde van de "levende wezens". Ik was de eerste student Scheikunde die toelating kreeg licentiaatsthesisonderzoek te doen in het keuzevak Biochemie. Het resultaat was dat wij, een jaar later allebei assistent werden bij Laurent Vandendriessche, in de Faculteit Geneeskunde.

Vandendriessche was afgestudeerd als geneesheer in 1943. Tijdens de bezetting, een moeilijke periode, want een pas afgestudeerde arts die hier niet "onontbeerlijk" was, moest naar het verre Oostfront. Dus dook Laurent onder in het labo Massart, en specialiseerde hij zich in de "biochemische" analyse. Hij leerde het groot belang

kennen van technieken voor de Biochemie. In 1945 kon Jean Brachet, superieur wetenschapper van de ULB, ervoor zorgen dat Laurent samen met Hubert Chantrenne (ULB) naar het Carlsberg Laboratorium in Kopenhagen konden gaan in het, vóór de oorlog, zeer beroemde Carlsberg Laboratorium. Het werd opgericht in 1876 door Kjeldahl, met achtereenvolgens nog als directeur Sörensen en Linderderstrøm-Lang. Alle drie gespecialiseerd in analyse van eiwitten met technieken zoals stikstofbepaling door organische analyse, elektroforese buffers en glaselektrode, en waterstof/deuterium uitwisseling bij eiwitten.

Laurent leerde het belang van rigoureuze metingen en het belang van fysico-chemische analyse bij het bestuderen van de "levende materie". De algemeen directeur Linderstong was niet alleen een groot wetenschapper, maar ook een vooraanstaand weerstander, muzikspecialist en groot kunstliefhebber, die wist hoe het dagelijks leven op te vrolijken. Jean Brachet was in de oorlog, na het sluiten van de ULB door de bezetter, in de Ardennen ondergedoken. Met een microscoop en kleurtechnieken toonde hij aan dat DNA en RNA in de kern van alle planten- en dierencellen aanwezig zijn. RNA is ook in het cytoplasma aanwezig, en cellen die veel eiwitsynthese doen hebben ook meer RNA. Dat was zeer revolutionair inzicht en ligt aan de basis van de Moleculaire Biologie. Nochtans in 1951, toen ik de eerste kandidatuur begon stond er in onze cursussen nog steeds: DNA komt voor bij dieren en RNA bij planten en microorganismen. De cursus in de 2de kandidatuur van Lucien De Coninck vormde hierop een uitzondering, daar was het correct. Maar Lucien had ook aan de ULB gewerkt en was een goede vriend van Vandendriessche.

Logischerwijze was ons onderzoeksterrein, toen Walter en ik bij Laurent begonnen, nucleïneazuren. In het bijzonder de vraag wat het type van binding was tussen de ribose eenheden? Was het 3'-5' of 2'- 5' of alternerend? De techniek die hiervoor werd aangewend was de dilatometrie. De metingen werden uitgevoerd met dilatometers en glasmicropipetten gemaakt in het Carlsberg laboratorium. Dat alles gebeurde in de kelders van het gebouw in de apotheekstraat dat deel was van het Heymans Instituut voor Experimentele Farmacologie daar opgericht in 1890. De zoon van Corneel Heymans (Nobelprijs geneeskunde 1938) en Paul Janssens (later stichter van Janssens Pharmaceutica) werkten vóór de oorlog ook in dit Heymans Instituut.

Vandendriessche kon een begeesterende atmosfeer creëren, maar was overbezet met lesgeven en ook bezig met het opbouwen van een wetenschapsstrategie op Europese schaal. Zijn inspanningen gingen naar het binnenhalen van kredieten voor onderzoek, het bekomen van nieuwe gebouwen en naar het belang van het verwerven van voortdurend nieuwe vakkennis via internationale relaties. Het was een echte pioniersperiode. Alles was zo nieuw, maar dat bracht ook een grote vrijheid om het werk naar eigen inzichten te organiseren. De eerste resultaten van de studie van nucleïneazuren werden gepubliceerd in het Tijdschrift van de Belgische Biochemische Vereniging . Maar het werd opgemerkt en de impact was groot. De resultaten van Walter's werk lagen onmiddellijk aan de basis van de structuur van RNA, zei de Nobelprijs-winnende groep in Cambridge later.

In die periode ontstond er, dankzij het werk van Watson en Crick in Cambridge, een nieuwe specialisatie in de Biochemie, de Moleculaire Biologie, waar men de structuur

en functie van de biologische macromoleculen bestudeerde. Het Europees vasteland was tijdens de jaren veertig volledig afgesloten van de recente vooruitgang in de Verenigde Staten. De vooruitgang rond Moleculaire Genetica en Genetica van Microorganismen ging hier quasi ongemerkt voorbij.

Dankzij de Francqui-stichting was er een netwerk van leerstoelen uitgebouwd om grensverleggend werk aan de Belgische universiteiten bekend te maken. Vandendriessche zorgde ervoor dat twee ULB professoren Raymond Jeener en Jean Brachet, hier in Gent het werk van Luria en Delbruck rond bacteriële virussen en de vooruitgang in de celbiologie kwamen uiteenzetten. Dat bracht voor ons de wil en de overtuiging om in die richting verder te gaan. Maar toen er een vraag kwam van Lucien Massart om in Mol, in samenwerking met het kerncentrum, een school voor technisch ingenieurs in de kernenergie te helpen oprichten, onderbrak ik mijn doctoraatswerk. In die periode was het zeer moeilijk radioactief-gemerkte moleculen aan te maken voor biochemisch onderzoek. De hoop was om het daar in Mol wel te kunnen doen. Het Belgische politieke kader was echter moeilijk voor samenwerkingen en drie jaar later vervoegde ik opnieuw het Vandendriessche team.

Walter ging ondertussen voor een jaar naar de Carlsberg laboratoria, in de afdeling van Holter (een goede vriend van Niels Bohr). Hij legde zijn Aggregaat Hoger Onderwijs af en in 1960 bekam hij een beurs van de Rockefeller Foundation en het FWO (het toenmalig NFWO) om twee jaar onderzoek uit te voeren in de US. Hij koos het laboratorium van Robert Sinsheimer, CalTech, Pasadena. Een verwonderlijke keuze want Robert was een Biofysicus aan het MIT, die bekendheid verwierf door stralingsschade bij bacteriële virussen te bestuderen. Maar Walter wist dat Robert met een faag ØX-174 werkte, en dat uit de inactivatiestudie van het virus door straling kon worden besloten dat het faag-genoom een enkelstrengige DNA molecule was. Maar hoe een enkelstrengige DNA zich kon beschermen tegen exonucleasen was onbekend.

De aanpassing aan de lokale leef- en werkstijl verliep vlot, de technologische voorsprong werd vlug geabsorbeerd en binnen het jaar had Walter bewezen dat de faag een circulair genoom had. Een wereldprimeur die hem op de eerste bladzijde van de NY Times bracht. In die periode begon de wedloop om de genetische code te ontcijferen. Francis Crick, Leslie Orgel en Sydney Brenner hadden met hun faag T4 werk besloten dat de code zou bestaan uit groepjes van drie (of meervoud) nucleotiden. Gobind Khorana, een organische scheikundige, gevormd in de UK, bij Alexander Todd, had synthesesmethodes uitgewerkt om dergelijke trinucleotiden te synthetiseren. Khorana was toen prof in Madison Wisconsin. Walter besloot om langer in de US te blijven. Hij postuleerde bij Gobind en werd onmiddellijk aangenomen. Maar het NFWO zag dat niet zo. Ze wezen hem erop dat hij geen organische scheikundige was maar een enzymoloog, en dat dit onderzoek niet aansloot bij zijn expertise. Daarop heeft Gobind Khorana (later Nobelprijs Chemie voor de ontrafeling van de genetische code) voorgesteld om Walter zelf te betalen. Het werd een compromis van een verblijf van zes maanden, met een blijvende vriendschap en samenwerking met Gobind tot gevolg.

Walter verneemt bij zijn afscheidsseminarie aan het Rockefeller Institute (nu R. University) dat David Baltimore (Nobelprijs Geneeskunde 1975) een RNA faag van E.

coli had geïdentificeerd. Walter begreep onmiddellijk het grote belang van die vondst, voor de studie van structuur en functie van RNA. Hij besluit dat dit zijn onderzoeksterrein wordt bij zijn terugkeer in Gent. Hij hield eraan eerst zijn onderzoeksresultaten uit de US-periode in te dienen als doctoraat, ondanks het feit dat iedereen hem trachtte te overtuigen, dat dit niet nodig was voor zijn loopbaan bij UGent.

In 1963 begon zijn eerste "levenswerk", de levenscyclus van de Bakteriofaag MS2. Hij zag snel in dat de beste manier om vooruitgang te bekomen was de RNA sequentie van het faaggenoom te kennen. Toen leek dat volledig utopisch. Niemand had een idee hoe zoiets kon worden aangepakt. Gedurende verschillende jaren werkte hij nieuwe benaderingen uit. In 1972 was hij samen met zijn medewerkers de eerste die de volledige sequentie van een gen publiceerde. En in 1976 waren hij en zijn medewerkers de eerste om het volledig RNA genoom van MS-2 te sequencen. In 1978 kwam dan een volgende primeur, namelijk als eerste de volledige DNA sequentie van het tumorvirus SV-40 te publiceren. Dit alles had wereldwijde weerklank. In 1974 hielden wij (Fiers, Schell, Van Montagu) in de abdij van Drongen een meeting over de sequencering van nucleïnezuren en de klonering van genen. Dit was het eerste dergelijke congres ter wereld. Er waren daar dan ook acht, verworven en toekomstige, Nobelprijswinnaars aanwezig.

Eind van de jaren zestig had Walter besloten zijn onderzoek te richten naar de grote medische vraagstukken: kanker, inflammatie en virologie. Zijn diepe en brede kennis van de nieuwste technieken in de moleculaire biologie en zijn goed inzicht in de methodologie van het wetenschappelijk onderzoek maakte dat zijn laboratorium en de jonge medewerkers vlug wereldleiders werden in de klonering van genen.

Dat werd zijn "tweede levenswerk", de klonering van de genen voor interferonen en cytokines. Na zijn emeritaat (1997) startte hij opnieuw een grote uitdaging om met sommige onderzoekers van zijn vroegere dienst te trachten een universeel vaccin te ontwikkelen tegen de snelmuterende influenzavirussen. Dat derde "levenswerk" wordt thans door zijn vroegere medewerkers, en dank zij de interuniversitaire structuur van het VIB (Vlaams Instituut voor Biotechnologie) verdergezet aan zijn Alma Mater de Universiteit Gent.

Marc Van Montagu

Frans Gullentops

(26 oktober 1924 – 27 oktober 2019)

Erelid van de Klasse Natuurwetenschappen

Frans overleed in 2019 nadat hij juist 95 jaar werd. Frans Gullentops was specialist van de kwartair geologie, met speciale aandacht voor midden Europa. Door zijn vakspecialisatie was hij een drijvende kracht binnen INQUA (International Union for Quaternary research) waar hij vice president van was, en was hij mede-oprichter van de Belgische tak van deze internationale organisatie BELQUA. Maar de studenten die

van hem les kregen herinneren hem vooral als een begenadigde lesgever in het veld, waar hij studenten wist te boeien met een verhaal over de levensgeschiedenis van bvb. een zand korrel.

Zijn academische loopbaan begon in 1946 met het behalen van een licentie Aardrijkskunde (met als studiethema onderzoek naar de geomorfologie van de Sambervallei). Vervolgens behaalde hij in 1948 een licentie Aard- en Delfstofkunde (= geologie). In dat jaar werd hij benoemd tot assistent met leeropdracht. In 1952 finaliseerde hij zijn doctoraat met als onderwerp het "Paleoceen van Haspengouw op basis van sedimenten en foraminiferen". Het jaar daarop werd hij benoemd als docent voor de nieuwe vakken: Prehistorische Archeologie, Inleiding tot de Geomorfologie, en Regionale Aardrijkskunde, wat een behoorlijke zware leeropdracht was. In 1956 verbleef hij voor 6 maanden als "visiting" hoogleraar aan de Universiteit Lovanium. Reeds in 1957 werd hij benoemd tot gewoon hoogleraar en in 1972 werd hij lid van de Academie, waarna hij er in 1974 voorzitter van werd en later in 2006 het erelidmaatschap opnam. Zeker vermeldenswaardig is dat hij van 1966 tot 1969 vice-rector was aan de KU Leuven. In 1990 werd hij emeritus professor. Hij werd ook laureaat van de universitaire wedstrijd (1950) en behaalde de Louis Empainprijs (1952). Hij was tevens grootofficier in de Kroonorde en grootofficier in de Leopoldsorde.

Tijdens zijn beroepsactiviteiten was hij lid van de Commissie van Toegepaste Geografie, secretaris van het Nationaal Centrum voor Geomorfologische Kartering en zoals reeds aangehaald als "aardrijkskundige geoloog" gespecialiseerd in de geomorfologie en paleogeografie van het zuidelijke Noordzee bekken en stratigrafie van het Kwartair. Hij deed ook onderzoek in Congo, Canada en Nieuw-Zeeland. Hij was tevens lid van de Deutsche Quartär Verein, alsook van de Engelse en Franse verenigingen van Kwartairstudie,

Eén van zijn opmerkelijke uitspraken was: "Sedimentologisch onderzoek, zowel op het terrein als in het laboratorium, is uitgegroeid tot een onmisbare benadering van de stratigrafie. Maar het is veel meer: het is mede de sleutel tot de reconstructie van de haast onvoorstelbare evoluties die de aarde in haar geschiedenis heeft meegemaakt"

Tot slot moet vermeld worden dat hij auteur en mede-auteur was van tal van baanbrekende internationale publikaties.

Rudy Swennen

Jan Kretzschmar

(24 juni 1942 – 15 november 2020)

Gewoon lid van de Klasse Technische Wetenschappen

Jan Kretzschmar werd geboren te Oostende op 24 juni 1942.

Hij is in 1965 afgestudeerd aan de KU Leuven met grote onderscheiding als burgerlijk ingenieur elektronica. In 1966 behaalde hij er het certificaat Kernwetenschappen, en in 1969 promoveerde hij tot doctor in de toegepaste wetenschappen met theoretisch en praktisch onderzoek op elliptische golfgeleiders en trilholtjes. Na enkele maanden als honorary research associate aan het

University College in Londen, ging hij voor het academiejaar 70-71 als ESRO-NASA postdoctoral research fellow zich verder bekwamen in elektromagnetisme aan de University of California in Berkeley.

Jan Kretzschmar begon zijn loopbaan bij het SCK, Studiecentrum voor Kernenergie te Mol, waar hij in 1972 startte in het niet-nucleair milieuonderzoek met tussendoor een overstapje naar de privé vanuit zijn professionele interesse voor informatica, lang voor dit populair was. Hij werkte vanaf de start in 1991 tot 2007 op het VITO als afdelingshoofd en onderzoeksdirecteur van energie-, materialen- en milieutechnologie.

Hij was van 2005 tot 2014 deeltijds professor aan de Universiteit Antwerpen in het Departement Bioscience Engineering, waar hij energie- en milieutechnologie doceerde. Hij was ook verbonden als deeltijds professor aan het Delft Institute for Water Education. Hij was ook jarenlang actief als de langzittende (gedurende bijna 30 jaar) voorzitter en werkend lid van de genootschappen Energie- en Milieutechnologie van het Technologisch Instituut van KVIV, de Koninklijke Vlaamse Ingenieurs Vereniging. Het is trouwens als KVIV voorzitter (intussen al 3 decennia geleden) dat ik hem leerde kennen en waarderen, waaruit een hechte vriendschap ontstond.

Hij verliet het VITO in 2007 op 65-jarige leeftijd, terwijl zijn collega directeurs gebruik maakten van een vervroegde uitstapregeling. Intussen had hij wel gezorgd voor de aanwerving van onze confrater Dirk Fransaer, de huidige CEO van VITO. Stilzitten was niet aan Jan besteed want in 2007 startte hij zijn eigen adviesbureau JGK Consulting. En nam hij nog een belangrijke opdracht op in Brussel als Liaison Officer Energie en Milieu van VLEVA, het Vlaams Europees Verbindingsagentschap (van 2007 tot 2012).

Jan Kretzschmar werd lid van de KVAB in 2009 maar was al sinds 1996 lid van Cawet, de voorloper van de huidige Klasse van Technische Wetenschappen (KTW). Bij de KTW was hij onderbestuurder (2009-2010), bestuurder (2010-2011) en uittreidend

bestuurder (2013-2014). Hij heeft zich steeds sterk ingezet voor de goede werking en uitstraling van de Academie, was lid van de Raad van Bestuur van 2008 tot 2016 en erg actief als lid van de Klasse van Technische Wetenschappen. Hij speelde ook een zeer positieve rol in de Kandidaturencommissie waar hij steeds het algemeen belang van de Klasse voor ogen had, wars van dubbele agenda's, louter persoonlijke voorkeuren en dies meer. Ik herinner mij zijn grote interesse voor het dossier elektrische voertuigen, en dat had niets te maken met zijn persoonlijke voorliefde voor rode BMW's. Hij was ook medeoprichter en lid van de Reflectiegroep Energie. Tevens was hij lid van de European Academies Science Advisory Council (EASAC) als lid van het Energy Panel.

Jan Kretzschmar was grootofficier in de Leopoldsorde. Hij was ook lid van de Orde van den Prince, ten getuige van zijn grote liefde voor de Nederlandse taal. Zijn gekende rode stylo was onverbiddelijk voor fouten tegen het Nederlands. Hetzelfde gold trouwens voor het Latijn.

Ook enkele persoonlijke elementen lijken mij het vermelden waard.

Jan is geboren en getogen in Oostende, en hij had zich altijd voorgenomen om na zijn pensionering terug te keren naar Oostende samen met zijn geliefde Trees. Terugkeren naar Oostende is altijd een vrome wens gebleven, alhoewel hij als directeur van VITO meermaals reflectiedagen in Oostende heeft georganiseerd met o.a. rondleidingen in de stad en een obligaat bezoek aan dikke Mathilde. De reden dat Jan in de Kempen, in Mol is gebleven heeft te maken met een ander typerend element : Jan is altijd een hechte familieman geweest, met een grote liefde voor zijn echtgenote, kinderen en zijn ganse familie. Trees had haar nieuwe roots in de Kempen gevonden en Jan was ook goed geïntegreerd in de lokale gemeenschap. Zijn belangstelling voor het algemeen en openbaar belang (hij zou dat de 'res publica' noemen) leidde tot het voorzitterschap van de lokale NVA-afdeling.

Jan is op 15 november 2020 overleden ten gevolge van Covid na een maand opname in de kliniek. Hij had geen flauw idee waar hij de besmetting opgedaan had. Hij was bijzonder voorzichtig geweest en ergerde zich aan zij die de strenge richtlijnen niet respecteerden. Aan de lange wandelingen met Trees (beiden met mondmasker) in de bosrijke omgeving kan het ook al niet gelegen hebben. Op 20/10 kreeg ik nog een bericht van hem: Luctor et Emergo, ik worstel en kom boven. Te optimistisch deze keer!

Jan was als persoon even eenvoudig als intelligent. Hij combineerde inzet met gedrevenheid. Hij mikte op inhoud, het podium was nooit zijn doel. Hij was gevat, integer, ad rem en no nonsens.

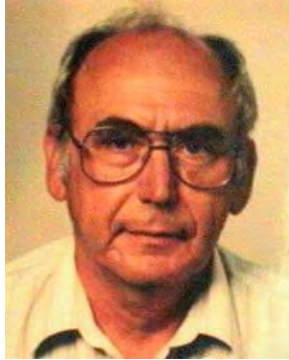
Met Jan Kretzschmar verliest de Academie en Vlaanderen een vooraanstaand denker met een groot hart.

Ludo Gelders

Eduard Kühn

(25 september 1940 – 27 juni 2021)

Erelid van de Klasse Natuurwetenschappen

Beste familieleden en vrienden van Eduard Kühn, beste confraters en consorores. 6 jaar geleden mocht ik hier in de aanwezigheid van Eduard een laudatio uitspreken voor zijn 75e verjaardag. Niets liet toen vermoeden dat ik hier vandaag terug zou staan om hem te herdenken.

Eduard Kühn werd geboren in Genk op 25 september 1940, in moeilijke tijden. Als Duitstaligen van Poolse afkomst moest de familie Kühn tijdens de tweede wereldoorlog hun huis achterlaten en uitwijken naar Duitsland. Pas na de oorlog konden ze naar Genk terugkeren waar Eduard Kühn verder school liep. Na zijn humaniora vertrok hij als student naar de UGent waar hij biologie studeerde en het diploma van licentiaat in de dierkunde behaalde in 1962. Het biologisch onderzoek boeide hem en hij bleef aan de UGent om er te doctoreren aan de Faculteit Diergeneeskunde in het domein van de fysiologie der huisdieren bij Prof. Peeters. Hij bestudeerde er de interactie tussen de neurohypofyse en de nier bij schapen en runderen. Hij verdedigde zijn doctoraat in 1966 en behaalde er in 1967 de prestigieuze Baron Louis Empain-prijs mee. Tevens werd hij bekroond met een beurs van het National Institute of Health (NIH) voor een verblijf in de USA.

In 1968 en 1969 verbleef Eduard als postdoctoral research fellow van het NIH aan de universiteit van Texas in Dallas. Onder supervisie van Dr McCann werkte hij mee aan onderzoek naar het belang van hypothalamische hormonen en zodoende naar het belang van onze hersenen in het besturen van onze endocriene klieren. Na zijn postdoc in de USA werd Eduard Kühn in 1970 aan de KU Leuven benoemd als docent in het Departement Biologie, met als eerste leeropdracht "Fysiologie der dieren". Daarin kwamen niet enkel zoogdieren aan bod maar alle klassen van gewervelde dieren. Het was een uitgebreide cursus met een prominente plaats voor vergelijkende endocrinologie (leer van de hormonen). Dit was ook het onderzoek dat hem het meeste boeide en hij noemde zijn onderzoeksgroep heel toepasselijk 'Laboratorium voor Vergelijkende Endocrinologie', een naam die tot op heden heeft stand gehouden.

Eduard Kühn was lid van verschillende wetenschappelijke verenigingen, zoals de American Endocrine Society, de European Society of Comparative Endocrinology, de International Society of Neuroendocrinology, de International Society of Chronobiology en de European Thyroid Association. Tijdens zijn loopbaan is hij (co)promotor geweest van een 25-tal doctoraatsstudenten en hij publiceerde ruim 250 artikels in internationale vaktijdschriften.

Naast een gedreven onderzoeker was Eduard Kühn ook een enthousiaste lesgever. Hij doceerde in meerdere faculteiten, zowel op kandidatuur- als licentie/masterniveau.

Het ging om basiscursussen dierkunde en om gespecialiseerde cursussen in de endocrinologie en de seksuologie. Hij nam ook tal van dienstverlenende functies op: hij was jarenlang voorzitter van het Departement Biologie en zetelde onder meer in de Onderzoeksraad van de KU Leuven en in FWO/FNRS commissies.

In 1990 is hij in de academie corresponderend lid geworden van de klasse Natuurwetenschappen en in 1997 werd hij gewoon lid. In 2005, het jaar dat hij met emeritaat ging, was hij ook bestuurder van onze klasse.

Eduard Kühn is steeds een sterke drijfveer geweest voor zijn onderzoeksgroep en een overtuigde verdediger van het fundamenteel biologisch onderzoek. Het was voor hem niet altijd evident om financiering te krijgen voor dat fundamenteel onderzoek en al zeker niet voor onderzoek bij niet-zoogdieren, iets waarvan men toen niet direct de relevantie voor de mens inzag. Velen vonden onderzoek op kippen hoogstens nuttig voor pluimveekwekers en onderzoek naar hormonen van amfibieën, reptielen of vissen vond men al helemaal extravagant. Eduard was er echter van overtuigd dat onderzoek naar de evolutie van de hormonale functies doorheen de evolutie van gewervelde dieren van cruciaal belang is om het hormonaal stelsel van zoogdieren en meer specifiek dat van de mens te begrijpen. De laatste decennia is er gelukkig meer aandacht gekomen voor de pluspunten van onderzoek op niet-zoogdier modellen en ik ben ervan overtuigd dat hij daar via zijn publicaties en voordrachten zeker aan bijgedragen heeft. In de loop der jaren bracht hij, meestal naar aanleiding van een deelname aan één of ander internationaal congres, ook tal van ongewone diermodellen binnen in het lab: kikkers en vleermuizen uit Afrika, krokodillen uit Australië en niet te vergeten een soort salamanders uit Mexico, de axolotls, die zijn favoriete proefdieren werden.

Eduard Kühn was een vriendelijke man, fier op zijn werk maar allerm minst dominerend en op het labo heerste een familiale sfeer. Familie stond voor hem sowieso centraal en tijdens de koffiepauzes vertelde hij heel regelmatig over zijn vrouw en kinderen en hun ervaringen thuis en op vakantie. Maar hij was ook geïnteresseerd in het leven van zijn medewerkers en luisterde met aandacht naar iedereen, ook de studenten.

De koffietafel was ook de plaats waar de voortgang van het onderzoek werd besproken en waar iedereen zijn/haar visie kon geven over hoe het best verder ging. Hij wist met zijn enthousiasme voor onderzoek tal van jonge thesisstudenten te motiveren voor het starten van een doctoraat. Dat enthousiasme straalde ook uit zijn lezingen op congressen en vormde keer op keer de basis voor nieuwe samenwerkingen met collega's van over de hele wereld. Op die manier heeft Eduard Kühn de vergelijkende endocrinologie een plaats gegeven, niet alleen in Vlaanderen maar ook ver daarbuiten. Ik beschouw het als een voorrecht om jarenlang met hem in dat domein te hebben mogen samenwerken.

Na zijn emeritaat zijn we contact blijven houden en hij stuurde regelmatig eens een berichtje door. Zijn droom om tijdens zijn emeritaat nog veel verre reizen te maken met zijn vrouw werd onmogelijk door haar langdurige ziekte en tenslotte haar overlijden in 2012. Dat waren voor hem moeilijke jaren maar gelukkig vond hij na enkele jaren de levenslust terug samen met zijn nieuwe gezellin. Een paar jaar terug

nodigden ze de ex-medewerkers van het labo nog eens thuis uit voor een barbecue. De avond eindigde terug zoals vroeger, samen zingend onder begeleiding van zijn accordeon. Zo blijven we ons Eduard Kühn herinneren: een gedreven wetenschapper maar ook een heel sociaal iemand die bewezen heeft dat hard werken en genieten van het leven goed kunnen samengaan.

Veerle Darras

Marcel Soens

(1 december 1926 – 4 oktober 2020)

Erelid van de Klasse Technische Wetenschappen

Geachte familieleden,
beste consorores en confraters
dames en heren

Vorig jaar, op 4 oktober, overleed ons erelid Marcel Soens in Schoten, dit na een lang en rijkgevuuld leven. Hij werd geboren in Kortrijk op 1 december 1926 .

Met Marcel verbindt mij vooral een lang beroepsleven bij dezelfde werkgever hier in Vlaanderen. Inderdaad, Marcel begon zijn industriële loopbaan in 1952 bij MHO

(Metallurgie Hoboken Overpelt), een van de bedrijven die aan de basis liggen van de huidige materiaaltechnologie firma Umicore.

Hij had het diploma van burgerlijk ingenieur werktuigkunde-electrotechniek op zak en werd projectingenieur in de werkhuizen. Hij groeide er snel door tot afdelingshoofd en werd in 1970 reeds bevorderd tot lid van het topmanagement. Dit betekende meteen een vervlaamsing van dit beslissingsorgaan, want in die tijd was vlaams de voertaal enkel op de werkvloer. Enkele jaren later, in 1977, werd hij dan afgevaardigd bestuurder – CEO in huidige terminologie - en ging in 1988 op pensioen bij deze firma na een succesvolle en lange loopbaan.

Marcel hechte in zijn ganse loopbaan veel belang aan technologische vernieuwingen, ook in intensieve samenwerking met onze universiteiten. Onder zijn regie werd een doorgedreven moderniseringsgolf van de productie-processen ingezet. Het was destijds geen evidentie om als werktuigkundig ingenieur te werken in een bedrijf dat dicht bij de mijnbouwsector aanleunde en dat een breed portfolio aan non-ferro metalen raffineerde uit grondstoffen. Maar hij toonde aan dat mechanica en materiaalkunde elkaar versterken en dat dit tot fundamentele vernieuwing van de industriële productie-processen leidt. Het respect voor wetenschap en de open geest voor vernieuwingen werd een deel van het DNA van deze firma en lag mee aan de basis voor de succesvolle – en trouwens nog altijd voortdurende – transformatie van een mijnbouw bedrijf tot het huidige

materiaaltechnologie en recyclage bedrijf dat door haar producten en diensten bijdraagt tot een verduurzaming van de mobiliteit.

Ik had een paar jaar geleden het grote plezier om een innige wens van hem in vervulling kunnen te laten gaan. Marcel wou nog eens "zijn fabriek" in Hoboken bezoeken. We konden hem met presentaties en een rondrit tonen wat we ervan gemaakt hebben. Ik herinner me nog zijn interesse, zijn fierheid, zijn bewondering en ook zijn emoties bij deze ervaring.

Marcel wordt in de firma ook herinnerd als een sociaal bewogen mens, die veel aandacht besteedde aan de noden en wensen van zijn medewerkers. Hij zette in op een intensieve en geloofwaardige communicatie, zowel naar de medewerkers toe als ook naar andere belangrijke stakeholders, zoals de bewoners van de Moretuswijk, een woonwijk die onmiddellijk aan de fabrieksmuren grenst. Deze transparantie is alles andere als een evidentie en deze voorgaanswijze heeft bijgedragen tot een co-existentie. Er is daardoor ook een geest van vertrouwen ontstaan dat de firma telkens weer technologische vernieuwing implementeert om de belasting door geluid en metaalemissies met de tijd consequent te verminderen. U heeft het onlangs in de pers gelezen, de meest recente evolutie is de aankoop van de dichtst aanpalende huizen om plaats te maken voor een groene bufferzone.

Binnen onze academie herinneren we Marcel als een van de stichters van de Commissie CAWET in 1989. Daaruit groeide later de Klasse Technische Wetenschappen, waarvan hij erelid werd.

Marcel zal in onze herinnering blijven als een ingenieur, innovator, manager en vooral al een minzame confrater die indrukwekkende sporen heeft nagelaten in de geschiedenis van het bedrijfsleven in Vlaanderen.

Egbert Lox

Jan Van Keymeulen

(6 mei 1929 – 16 december 2020)

Erelid van de Klasse Technische Wetenschappen

Waarde aanwezigen,
Geachte Voorzitter en vast secretaris van de Academie
Beste Consorores en confraters,

Onlangs vernamen we dat onze confrater Jan Van Keymeulen overleden is op 16 december 2020 te Buizingen. Wij zijn er niet in geslaagd om verwanten van Jan te contacteren.

Als bestuurder van de KTW wil ik hem hierbij in herinnering brengen.

Jan Van Keymeulen werd geboren te Erpe op 6 mei 1929. Hij behaalde in 1950 het diploma van licentiaat in de Chemie aan de Rijksuniversiteit van Gent, waar hij in 1958 promoveerde tot doctor in de Wetenschappen. Hij begon een wetenschappelijke loopbaan als onderzoeker aan het Röntgenografisch Centrum van zijn alma mater (1950-1956). Vervolgens stapte hij over naar het Instituut tot Aanmoediging van het Wetenschappelijk Onderzoek in Nijverheid en Landbouw (IWONL), waar hij een belangrijke

rol speelde als stimulator van innovatief wetenschappelijk onderzoek, eerst als wetenschappelijk adviseur (1956-1959), later als secretaris-generaal (1969-1970) en van 1970 tot aan zijn pensionering in 1994, als algemeen directeur. Hij werd in 1960 lid van de Raad van Bestuur van het Studiecentrum voor Kernenergie te Mol (SCK) en bleef dit tot aan zijn emeritaat in 1994. Jan was tevens stichtend lid van de World Association of Industrial and Technological Research Organisations (WAITRO) en van de Federation of European Industrial Cooperative Research Organisations (FEICRO). Dat Jan Van Keymeulen, als niet ingenieur, in 1992 toch lid werd van het Centrum van de Academie voor Wetenschap en Techniek (CAWET), en vervolgens in 2008 lid werd van de Klasse van de Technische Wetenschappen (KTW) van de KVAB, bewijst zijn uitzonderlijke verdiensten. Op 24 april 2009 werd hij benoemd tot erelid van de KTW. Hij schonk zijn lichaam aan het Anatomical Research Training and Education center (ARTE) van de VUB-Jette, voor wetenschappelijk onderzoek.

De belangrijkste verdienste van Jan Van Keymeulen was die van stimulator van vele innovatieve wetenschappelijke projecten van jonge onderzoekers via de toekenning van doctoraatsbeurzen en subsidies.

Als KTW lid was hij, zolang zijn gezondheid het toeliet, trouw aanwezig op onze vergaderingen en activiteiten. Hij was telkens degelijk voorbereid en mengde zich op een mondige maar doordachte manier in het debat.

Daarnaast had hij ook een brede culturele belangstelling. Vele jaren lang volgde hij trouw de culturele activiteiten van de KVAB, georganiseerd door het Centrum voor Europese Cultuur, later omgevormd tot Academisch Cultureel Forum, en de sessies van de Lentecyclus, maar de laatste jaren had hij zich teruggetrokken vanwege zijn hoge leeftijd.

Wij behouden een dankbare herinnering aan Jan als een actief, geëngageerd en mondig lid van onze klasse.

Guido Beazar

Jef Van Landuyt

(30 mei 1938 – 28 maart 2019)

Erelid van de Klasse Natuurwetenschappen

Op 28 maart 2019, nu al meer dan anderhalf jaar geleden, overleed Jef Van Landuyt in het Academisch Ziekenhuis in Edegem. Jef was bijna 81 en had een rijk gevuld leven achter zich.

Hij is geboren in Sint-Amandsberg en was er altijd fier op een Gentenaar te zijn, ook al heeft hij het grootste gedeelte van zijn leven in het Antwerpse doorgebracht.

Als geboren Gentenaar studeerde Jef Van Landuyt uiteraard aan de UGent en behaalde er zijn licentiaatsdiploma in de natuurkunde in 1960. Voor zijn doctoraat ging hij naar het Studiecentrum voor Kernenergie in Mol waar Severin Amelinckx net een beperkte elektronenmicroscopiegroep had opgericht. Jef promoveerde tot Doctor in de Wetenschappen aan de UGent in 1965 met als onderwerp "De merkwaardige oxidatie van titaniumdioxide". Aan het onderwerp van zijn doctoraat is trouwens nog een hele story verbonden... De oorspronkelijke bedoeling van het doctoraat was eigenlijk om tantaal-oxide te bestuderen. Jef bestudeerde – via elektronenmicroscopie – de microstructuur van het materiaal op verschillende temperaturen en ontdekte verschillende, zeer interessante, foutstructuren in het materiaal: vooral periodische antifasegrenzen; totaal onverwacht in dat materiaal. Omdat in de jaren 60 de elektronenmicroscopie nog in zijn kinderschoenen stond en geen atomaire resolutie of in-situ chemische analyse mogelijk was werd het materiaal onderzocht door het departement chemie. Daar bleek dat het materiaal geen tantaal bevatte, maar titaan!!! Maar omdat de microstructuur zodanig interessant was, werd het doctoraat op dit onderwerp voortgezet. Geen slechte keuze, want Ti-O is nog altijd technologisch zeer interessant en naar het werk van Jef wordt meer dan 50 jaar later nog altijd verwezen.

Na zijn doctoraat trok Jef, die ondertussen getrouwd was en de fiere vader was van twee dochters, naar de Verenigde Staten; op dat moment zeker het Mekka van de wetenschap.

Maar in 1965 werd ook het RUCA in Antwerpen opgericht en Amelinckx werd aangesteld als "buitengewoon hoogleraar", verantwoordelijk om een groep elektronenmicroscopie op te richten. Je begrijpt dat dit moeilijk (zeg maar onmogelijk) was om dit te combineren met zijn functie als (adjunct) directeur-generaal van het SCK. Daarom vroeg hij Jef Van Landuyt om de dagelijkse leiding van het nieuwe elektronenmicroscopie centrum op zich te nemen.

Daar bleek al snel het aangeboren organisatorisch talent van Jef: toestellen aankopen, een groep niet alleen samenstellen, maar ook als groep bij elkaar houden en motiveren; hij had daar een extra zintuig voor. Zowel confrater Dirk Van Dyck als

ikzelf werden aangeworven voor een doctoraat en zijn altijd bij de groep gebleven, ondanks vele externe aanbiedingen.

In het begin (1967) was er enkel een bescheiden Philips 300 microscoop, met een resolutie van ongeveer een nanometer, maar rond 1975 kwam daar de prestigieuze hoogspanningselektronenmicroscoop bij. Uniek in België en vanaf dat moment was de onderzoeksgroep HET microscopiecentrum van België en één van de vooraanstaande in Europa.

Jef heeft de groep "Elektronenmicroscopie voor Materiaalonderzoek", of kortweg EMAT, beetje bij beetje uitgebreid en geleid tot zijn emeritaat in 2003. Dat die groep, van ondertussen meer dan 50 onderzoekers; uitgegroeid is tot de absolute wereldtop is in grote mate zijn verdienste. Jef Van Landuyt zelf was ook een bijzonder succesvol onderzoeker en internationaal bekend op het gebied van elektronenmicroscopie. Hij publiceerde meer dan 450 artikels in hoogstaande wetenschappelijke tijdschriften, waaronder Science en Nature.

Jef Van Landuyt was ook een zeer gewaardeerd en bevlogen spreker op congressen en workshops. Wetenschappers, hoe intelligent ook, zijn niet noodzakelijk goede sprekers en hun communicatie talenten zijn soms ver te zoeken. Dat kan van Jef absoluut niet gezegd worden; hij kon mensen boeien en er zat altijd wel een humoristische ondertoon of een kwinkslag in om de toehoorders bij de les te houden. Daarom ook wist hij jonge onderzoekers te motiveren. Hij was een pionier in de elektronenmicroscopie, kon er boeiend over praten en heeft als dusdanig generaties studenten en vorsers opgeleid. Zijn sterk punt was dat hij altijd tussen de studenten, de postdocs en zijn personeel stond. Regelmatig gingen we samen een pint drinken of werd een bbq georganiseerd.

Jef was dan ook absoluut geen nerd. Hij had een zeer brede interesse en werkterrein. Tijdens zijn carrière was hij niet alleen hoofd van de onderzoeksgroep, maar ook departementshoofd, later decaan van de faculteit wetenschappen en nadien voorzitter van de onderzoeksraad van het toenmalige RUCA. Verder was hij ook lid of voorzitter van verschillende nationale en internationale commissies en overal werd hij gewaardeerd voor zijn gematigde taal en wijze raad. Jef zocht en vond altijd wel een aanvaardbaar compromis.

In 1994 werd Jef lid van Klasse van de Natuurwetenschappen aan Academie. In 2005 en 2006 was hij zelfs voorzitter van onze Academie. Hij kreeg ook het lint van Grootofficier in de Leopoldsorde en Grootofficier in de Kroonorde.

Tenslotte, Jef was een wetenschapper, maar tegelijk zich terdege bewust van de wereld rondom hem. Hij was een bijzonder sociaal man en voelde zich thuis in alle kringen van onze maatschappij. Wat ik hier bijzonder wil aanstippen is zijn aangeboren gevoel voor schoonheid. Ik ben ervan overtuigd dat dat een zeer belangrijke rol gespeeld heeft in zijn succes. In de beginjaren van de elektronenmicroscopie werd alles nog analoog opgenomen op fotoplatten en afgedrukt voor publicatie. Zijn eisen voor correct en esthetisch weergegeven waren

(terecht) bijzonder hoog. Ook zijn presentaties waren niet alleen wetenschappelijk correct, maar ook een streling voor het oog. Daarom was Jef, tot op het einde, lid van "Kunst op de Campus" aan de Universiteit Antwerpen en was hij nauw betrokken bij verschillende kunstprojecten.

Ik ben blij en voel me vereerd dat ik deze herinnering aan een leermeester en vooral, een goede vriend, heb mogen uitspreken. Ik dank u en ik dank de familie van Jef om hier aanwezig te zijn.

Staf Van Tendeloo

Jozef Vanderleyden

(4 november 1952 – 8 mei 2021)

Gewoon lid van de Klasse Technische Wetenschappen

Jos Vanderleyden, geboren te Dworp op 4 november 1952, is van opleiding Ingenieur voor de Scheikunde en de landbouwindustrieën met specialisatie Industriële Biologie en Microbiologie. Hij was een schitterende student, die in 1975 aan de KU Leuven afstudeerde met grootste onderscheiding. Vervolgens startte hij zijn doctoraat aan dezelfde Universiteit en in 1981 promoveerde hij tot Doctor in de Landbouwwetenschappen met de verhandeling "Comparative Biochemistry of the Cyanide-Insensitive Respiration in *Moniliella tomentosa* and *Neurospora crassa*".

In 1981-1982 was hij als Herbert Hoover research postdoctoral fellow actief aan het Department of Biology van Washington University in St. Louis, in de Verenigde Staten (MO, VSA.)

Onder leiding van Professor Mary-Dell Chilton, één van de pioniers van de transformatie van planten door *Agrobacterium tumefaciens*, voerde hij er onderzoek uit naar de mechanismen van integratie van T-DNA sequenties van deze bacterie. Zijn postdocverblijf is de inspiratiebron geweest voor de eerste onderzoekslijnen die Jos bij zijn terugkeer aan de KU Leuven heeft opgezet rond verschillende bacterie-plant interacties, maar vooral ook van bacteriële transcriptomen en proteomen, moleculaire technieken voor de analyse van bacteriële populaties en individuele cellen, en bio-informatica.

Jos heeft zich altijd met hart en ziel ingezet voor zijn onderzoeks- en onderwijsopdracht. Hij heeft als gedreven lesgever aan de KU Leuven aan ganse generaties studenten bio-ingenieur colleges biochemie, biologische chemie, moleculaire celbiologie, nanobiologie en biotechnologie gedoceerd. Daarnaast heeft hij aanzienlijke verantwoordelijkheden opgenomen aan de KU Leuven. Hij was 10 jaar Lid (1985-1990 en 1994-2001) en 5 jaar Voorzitter (2003-2005) van de Onderzoeksraad van de KU Leuven alsook 4 jaar Decaan (2011-2015) van de Faculteit Bio-ingenieurswetenschappen. In 2016 werd hij toegelaten tot het emeritaat.

Confrater Jos Vanderleyden was een gewaardeerd lid van de Klasse Natuurwetenschappen sinds oktober 1998 stapte in 2009 over naar de Klasse Technische Wetenschappen.

Jos kwam voor als een eerder voorzichtig man, maar tegelijk had hij een enorme gedrevenheid. Voor hem was excellent onderwijs gestoeld op excellent onderzoek. Hij was een hele warme en inspirerende mentor, die brainstormen het hoogste goed vond als wetenschapper. Jos had respect voor de mensen waarmee hij omging, kon mensen ertoe brengen het beste uit zichzelf te halen, had ondanks zijn drukke agenda altijd tijd voor mensen die dat nodig hadden en was bovenal een optimist van nature uit.

Vanuit mijn functie bij het FWO heb ik Jos leren kennen als een uitmuntende wetenschapper, velen van zijn doctoraatsstudenten zijn inmiddels zelf uitgegroeid tot vooraanstaande onderzoekers. Ik kende Jos ook als een vriendelijke buurman, vaak op zijn fiets, of als opa met zijn kleinkinderen in de weer. Namens de KTW en de KVAB onze innige deelneming aan zijn echtgenote en zijn familie bij het verlies van deze schitterende wetenschapper en beminnelijke mens.

Tekst door Jan Delcour, uitgesproken door Elisabeth Monard

Marc Waelkens

(12 april 1948 – 21 februari 2021)

Gewoon lid van de Klasse Menswetenschappen

Marc Waelkens werd geboren te Waregem in 1948. Zijn westvlaamse roots bleven hem zijn hele leven bij, en zoals bij vele Westvlamingen was het onderscheid tussen "goud" en "hout" niet altijd even duidelijk, wat soms tot misverstanden kon leiden in de lessen archeologie. De banden met zijn vaderstad werden nog eens aangehaald toen hij in 2006 ereburger werd van Waregem.

Zijn liefde voor Oudheid en Turkije had hij, naar eigen zeggen, te danken aan een stripverhaal over Schliemann en de ontdekking van Troje, dat hij als kind cadeau kreeg. Hij volgde in Waregem de richting Latijn-wiskunde, maar studeerde s'avonds Grieks op eigen houtje. In 1970 werd hij licentiaat in de klassieke archeologie, geschiedenis van het Nabije Oosten en linguïstiek aan de Gentse universiteit. Reeds als student nam hij deel aan de opgravingen in Pessinous onder leiding van professor Lambrechts.

Marc Waelkens startte zijn carrière bij het NFWO en behaalde zijn doctoraat in 1976 met een studie over Phrygische grafreliefs met schijndeuren. In 1986 ruilde hij Gent in voor Leuven, waar hij actief bleef tot het eind van zijn leven, eerst als NFWO'er, dan

als docent en vanaf 1994 tot zijn emeritaat in 2013 als gewoon hoogleraar. Zijn lesopdracht was zwaar, tot soms 20 uur per week en hij was van meet af aan nauw betrokken bij de organisatie van het departement archeologie, waar hij o.a. een Engelstalig programma hielp uitwerken.

Deze taken vervulde hij met de nauwgezetheid en de inzet die hem kenmerkten. Ik herinner me dat op een bepaald ogenblik elk departement een soort vijfjarenplan moest opstellen. Ik had me daar nogal gemakkelijk van af gemaakt, tot ongenoegen van Marc, die alle leden van zijn departement meermaals had geconsulteerd, vergaderingen had belegd en een uitvoerig verslag had ingeleverd bij de universitaire overheid. Mijn plan kreeg ook een positieve eindnota, en ik vrees dat beide plannen kort daarop in een of andere lade zijn verdwenen. "Read only", heet zo iets in computerterminologie. Maar de episode illustreert wel zijn plichtsbewustzijn en de grondige aanpak van alles wat hij ondernam.

Zijn betrokkenheid bij de universiteit culmineerde in zijn vijfjarig voorzitterschap van de onderzoeksraad. Ik herinner me nog de gedrevenheid van Marc, die in staat was om ook projecten uit positieve wetenschappen te beoordelen, waar ik er nauwelijks in slaagde te begrijpen wat er werd gezegd. Hij leek alle dossiers perfect te beheersen, ik had al de grootste moeite met de dossiers van de humane wetenschappen. De vergaderingen liepen vaak uit tot 's avonds laat omdat hij toekenningen en afwijzingen grondig wenste te motiveren.

Juist deze interdisciplinaire competentie was ongetwijfeld ook zijn grootste troef bij het leiden van opgravingen in Turkije. Na vijftien jaar archeologische ervaring in Pessinous (1968-1983) en Hierapolis (1984-1987), maar ook in Thorikos en Apamea, en dank zij een nauwe samenwerking met Stephen Mitchell voor een ruim Pisidia project (vanaf 1982), begon confrater Waelkens aan eigen project in Sagalassos in 1988, eerst in het pottenbakkerskwartier, daarna in heel de stad, en uiteindelijk in de hele provincie, een gebied van 1.200 km². Tijdens de hoogdagen van de opgravingen werkten in de zomer tot 90 archeologen en 100 arbeiders op de site.

Waelkens zelf beschouwde de sterk interdisciplinaire approach in Sagalassos als zijn wellicht "belangrijkste verwezenlijking". Na zijn doctoraat is hij zich blijven interesseren voor de materialen van sarcophagen en grafstenen en vandaar groeide een samenwerking met geologen en geochemici voor de studie van marmersteengroeven en steensoorten in het algemeen. Hij was in staat zelf Griekse inscripties te lezen, maar trok ook epigrafisten aan die de teksten tot hun recht lieten komen en prosopografen, zoals onze betreurde confrater Bert Devijver, die de voornaamste families van de stad en hun toetreden tot de Romeinse elite in kaart brachten. In 1996 stichtte hij een research community voor Roman Art and Crafts in East and West (ROCT), met inbreng van survey methodologie voor ceramiek, glas en metaal. In 2004 volgde een Center for Geo- and Bioarchaeological sciences, waarvan hij directeur werd. Hij leidde FWO projecten en doctoraten over nederzettingsspatronen, gebruiks- en luxe-ceramiek, economische ontwikkeling en

romanisatie van de provincies, en hield zich actief bezig met de conservatie van de vondsten en anastylosis, inclusief virtuele reconstructie.

Voor dergelijk grootschalig onderzoek is veel geld nodig, en fondsenwerving werd een belangrijke activiteit. Dit deed hij o.a. door honderden lezingen overal in Vlaanderen, waarbij de jaarlijkse Sagalassos lezing tot drie keer de grootste aula van de KULeuven vulde. Hier maakte hij een ruim publiek enthousiast voor zijn stad, niet alleen voor de artistieke hoogtepunten zoals het heroon voor een vroeggestorven jongeman met de dansende meisjes op de sokkel, de pronkfontein op de markt of de beelden van Hadrianus en Marcus Aurelius, die de pronkstukken vormden van de grote tentoonstelling in Tongeren tien jaar geleden, maar ook voor gespecialiseerde onderzoeken over banale gebruiksceramiek, geofysische prospectie om ondergrondse structuren te detecteren en het stratenplan van de stad te identificeren zonder iets te beschadigen, veranderingen in de vegetatie in de regio rond Sagalassos, aanwezigheid van parasieten in mestrestanten in de stad of veranderingen in de lokale veestapel als gevolg van klimaatwijzigingen. Hiervoor wist hij vele Leuvense collega's te enthousiasmeren en tegelijk de beste buitenlandse specialisten aan te trekken. Hij nam niet alleen reisagentschappen mee in zijn verhaal (en voor belangrijke personen verzorgde hij zelf de rondleidingen in Sagalassos), maar ook de lokale bevolking werd nauw betrokken bij het project en meegesleept door zijn enthousiasme. Niet voor niets werd Marc bey in 2012 vereerd met het ereburgerschap van de Turkse stad Burdur, waar de vondsten van Sagalassos aan een ruim publiek worden getoond.

Toen er in Sagalassos inscripties werden gevonden die aantoonde dat er in de derde eeuw internationale Griekse spelen werden georganiseerd, was Waelkens vanzelfsprekend in de wolken. Mijn opmerking dat de spelen wel loop- en vechtwedstrijden omvatten, maar geen paardenrennen - toch wel het hoogtepunt van de Griekse spelen - en dat ze dus wel niet van het hoogste niveau waren, werd niet echt geapprecieerd. Sagalassos was inderdaad "slechts" een provinciestad, maar de uitzonderlijk goede bewaring van de moeilijk toegankelijke stad in de bergen en de methodologisch zo gediversifieerde studie ervan hebben deze stad toch tot een model gemaakt voor archeologisch onderzoek in de Romeinse wereld. Terecht spreekt men van het "Pompei van Turkije".

Het heeft weinig zin om hier zijn honderden publicaties te overlopen, temeer daar in archeologie de meeste publicaties groepswork zijn en niet het werk van individuen. Maar Waelkens was wel verantwoordelijk voor de jaarrapporten van de opgravingen van 1993 tot 2008, hij leidde 16 doctoraten over de meest uiteenlopende onderwerpen, trad op als co-editor van tientallen boeken en verzorgde ook de outreach van zijn onderzoek, o.a. door de tentoonstelling in Tongeren in 2011, annex de schitterende kataloog.

Confrater Waelkens was nagenoeg elke zomer present in Sagalassos maar vond toch nog de tijd voor een hele reeks studieverblijven en wetenschappelijke lezingen in het Verenigd Koninkrijk, Duitsland, Polen, de Verenigde Staten (o.a. in Princeton) en

Australië. In 1998 bekleedde hij de Franqui leerstoel aan de universiteit van Namen. Hij was corresponderend lid van de archeologisch instituten van Duitsland, Oostenrijk en de VS en sinds 1998 ook lid van onze academie. Hier speelde hij geen vooraanstaande rol, wellicht wegens het feit dat hij vaak in het buitenland was, maar vooral omdat hij na 2000 te kampen kreeg met vele kwalen, waarvan de prostaatkanker op het eind hem fataal werd. In 2000 ontving hij de Solvay prijs voor Humane Wetenschappen, in 2005 was hij één van de eerste drie ontvangers van een Mathusalem beurs van de Vlaamse regering en in 2009 werd hij door de koning tot ridder geslagen. Ook in Turkije ontving hij een eredoctoraat en talrijke andere onderscheidingen, waarvan sommige normaal voorbehouden zijn voor Turken.

Marc Waelkens was een gedreven man, met vele interesses, ook buiten zijn vakgebied. Zo was hij een uitstekende kok voor vrienden en familie en probeerde hij persoonlijk contact met zijn talrijke medewerkers te cultiveren. Toen één van zijn medewerksters met mij een voetbalmatch tussen België en Turkije had bijgewoond in een Turks restaurantje in Leuven, was hij er het hart van in dat zijn drukke activiteiten hem niet toelieten hierbij aanwezig te zijn. Hij was niet alleen een groot wetenschapper, maar ook een mens van vlees en bloed en ik ben vereerd dat ik dat ik hem heb leren kennen als collega en confrater.

Willy Clarysse

Academische Fondsen en Prijzen

Laureaten van de Academie 2021

De Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten kent jaarlijks vier prijzen toe in de respectievelijke disciplines van de vier Klassen, ter bekroning van de carrière van een jong onderzoeker of kunstenaar. De laureaten van de Academie zijn de belangrijkste wetenschappelijke en/of culturele prijzen die de Academie uitreikt ter bevordering van wetenschap en cultuur en zij worden gehonoreerd met een bedrag van € 10.000.

Vorige Laureaten:

	Natuurwet.	Menswet.	Kunsten	Techn. Wet.
2001	Annemie Bogaerts	Roland Breeur	-	-
2002	Ivo Vankelecom	Marc Brysbaert	Wim Henderickx	-
2003	Luc De Meester	Jan Papy	-	-
2004	Femke Olyslager	Jan De Houwer	Berlinde De Bruyckere	-
2005	Michaël Deleuze	Dirk Van Hulle	Peter Swinnen	-
2006	Bart Van der Bruggen	Joep Konings	Barbara Baert	-
2007	Frank De Proft	Marc Depauw	Petra Vermote	-
2008	Jo Dewulf	Filip Lievens	Katelijne Schiltz	-
2009	Ronny Keppens	Wim Vandenbussche	Nick Andrews	-
2010	Steven De Feyter	Wim Verbeke	Koenraad Brosens	Lieven Eeckhout
2011	Veronique Van Speybroeck	Peter Van Nuffelen	Annelies Van Parys	Michaël De Volder
2012	Johan Verbeeck	Hans Op de Beeck	Koenraad Jonckheere	Dries Van Thourhout
2013	Peter Bienstman	Steven Vanderputten	Karel Vanhaesebrouck	Nico Boon
2014	Tom Coenye	Koen Luyckx	Stefan Prins	Bart Merci
2015	Christophe Detavernier	Jean-Christophe Verstraete	Pieter Martens	Wim Van Paepegem
2016	Sara Bals	Ernst Koster	Steven Baelen	Korneel Rabaey
2017	Mo Lamkanfi	Koen De Temmerman	Vlad Ionescu	Marian Verhelst
2018	Martin Guiliams	Bert De Smedt	Sofie Muller	Günther Roelkens
2019	Wendy Lowen	Violet Soen	Marjan Sterckx	Steven Latré
2020	Pieter Van Vlierberghe	Kristof De Witte	Nick Ervinck	Tom Defoirdt

Werden uitgeroepen tot Laureaat van de Academie 2021:

- De heer Bert De Rybel in de Klasse van de Natuurwetenschappen
- Mevrouw Lieve Van Hoof in de Klasse van de Menswetenschappen
- De heer Rajesh Heynickx in de Klasse van de Kunsten
- De heer Bart Vermang in de Klasse van de Technische Wetenschappen

Bert DE RYBEL

Bert De Rybel voltooide zijn studies Cel- en Gen biotechnologie in 2005 aan de Faculteit Bio-Ingenieurswetenschappen van de Universiteit Gent alvorens een doctoraat te starten in de groep van Prof. Tom Beeckman met een focus op de studie van vroege ontwikkelingsprocessen tijdens zijwortelvorming in planten.

Voor zijn postdoctoraal onderzoek verhuisde hij in 2010 naar de onderzoeksgroep van Prof. Dolf Weijers aan de Universiteit van Wageningen, gefinancierd door twee Europese bursalen. Hier initieerde hij een onderzoekslijn om de vorming van vaatweefsel in planten te bestuderen. Hij ontving tevens een NWO VIDI beurs om dit onderzoek onafhankelijk verder te zetten.

In 2015 keerde hij terug naar België en startte een onafhankelijke onderzoeksgroep met een focus op vaatweefselvorming in planten aan het Vlaams Instituut voor Biotechnologie met prestigieuze financiering van het ERC. Sinds 2017 is Bert ook hoofddocent aan de Universiteit Gent en werd in 2019 uitgeroepen tot EMBO Young Investigator.

Het onderzoek van Bert De Rybel integreert aspecten uit de ontwikkelingsbiologie, celbiologie en evolutiebiologie om te ontrafelen hoe planten vaatweefsel aanleggen. Een correcte organisatie en proliferatie van dit weefsel is cruciaal voor de normale groei en ontwikkeling van planten; maar ook voor de productie van eetbare delen en een efficiënt transport van water doorheen de plant tijdens periodes van droogte. Op lange termijn is het doel om via gerichte modulatie van het vaatweefsel de groei en productiviteit van planten te optimaliseren onder de snel veranderende klimaatcondities.

Lieve VAN HOOFF

Lieve Van Hoof (°1979) studeerde Klassieke Filologie, Geschiedenis en Politieke Wetenschappen aan de KU Leuven en de UGent. Vanuit die drievoudige achtergrond doet zij onderzoek naar de politieke en sociale rol van het gesproken en geschreven woord van de eerste tot de vijfde eeuw na Christus. Zo publiceerde ze

ruim over de sociale rol van filosofie onder het vroege Keizerrijk, de sociale en politieke impact van retoriek en historiografie in de Late Oudheid, en Griekse en Latijnse brieven als lobby-instrument in het laat-Romeinse Rijk. Rond dat laatste thema heeft ze de voorbije jaren een eigen onderzoeksteam uitgebouwd.

Na haar doctoraat (KU Leuven, 2006) werkte zij eerst vier jaar in het Verenigd Koninkrijk, als Lecturer in Classics aan de Universiteit van Exeter en als Visiting Member van Corpus Christi College, Oxford. Vervolgens brachten postdoctorale beurzen van het FWO en de Humboldt Stiftung haar naar de KU Leuven, de Rheinische Friedrich-Wilhelmsuniversität Bonn, en de École des Hautes Études en Sciences Sociales in Parijs. Alvorens als postdoctoraal onderzoeker naar de UGent te komen, was ze nog een jaar lang Fellow in Residence van het Göttingen Institute for Advanced Study. In 2017 werd zij benoemd als BOF-ZAP onderzoeksprofessor aan de UGent, waar ze in 2020 tot Hoogleraar promoveerde.

Via lezingen, interviews, colleges voor de Universiteit van Vlaanderen en optredens op de radio draagt ze graag haar steentje bij tot wetenschapscommunicatie. Tot slot heeft ze een grote interesse in academisch beleid. Haar coöperatieve inspanningen als voorzitter van de UGent Postdoc Community werden bekroond met een UGent Hermesprijs, en van 2017 tot 2019 loodste ze als co-voorzitter samen met Niel Hens de Jonge Academie haar tweede lustrum binnen.

Rajesh HEYNICKX

Rajesh Heynickx studeerde geschiedenis en architectuurwetenschappen aan de KU Leuven, de University of Illinois (Urbana-Champaign) en het Leibniz Institut für europäische Geschichte in Mainz. Hij was aspirant en postdoc van het FWO (2001-2009) en is momenteel hoogleraar architectuurtheorie aan de Faculteit Architectuur en vicevoorzitter van het Departement Architectuur, beide aan de KU Leuven.

In zijn onderzoek fungeert intellectuele geschiedenis – de geschiedenis van ideeën en concepten – als 'de binnenkant' van kunstgeschiedenis, en kunstgeschiedenis als 'de buitenkant' van intellectuele geschiedenis. Zijn centrale onderzoeksvraag is: welke wereldbeelden werden in de twintigste eeuw via een esthetische theorievorming of het maken van kunst en architectuur geconcipieerd en gecontesteerd? Om hierop een antwoord te geven, bestudeert hij (literaire) teksten, gebouwen en schilderijen. De door hem mee opgerichte onderzoeksgroep ARP (Architectural Cultures of the Recent Past) en de FWO-onderzoeksgemeenschap

'Texts ≈ Buildings: Dissecting Transpositions in Architectural Knowledge (1880-1980)' doen daarbij dienst als interdisciplinair werkplatform.

Het onderzoek van Rajesh Heynickx, dat in talrijke internationale tijdschriften en boeken werd gepubliceerd, toont aan dat moderne kunst en architectuur niet louter wortelden in een instrumentele rede, orde of functionaliteit. Mythe, geschiedenis en spiritualiteit waren evenzeer formatief, soms zelfs ronduit bepalend. Zo stond de connectie tussen religie en modernistische kunst centraal in zijn uitgegeven proefschrift *Meetzucht en Mateloosheid. Kunst, religie en identiteit in Vlaanderen* (Vantilt, 2008) en in de bundel *The Maritain factor: taking religion into interwar Modernism* (Leuven University Press, 2010). Artikels in *The European Legacy*, *Architectural Theory Review*, *Modernist Cultures* en *Modern Intellectual History* onthulden vergeten conceptuele kaders van kunsttheorieën.

Daarnaast droeg hij bij tot een revisie van de geschiedenis van de naoorlogse architectuurtheorie door processen van kenniscirculatie en -transformatie te ontleden.

Bart VERMANG

Bart Vermang (*1981) studeerde af als fysicus aan de UGent, waar zijn interesse voor hernieuwbare energie en wetenschappelijk onderzoek werd gewekt tijdens een Erasmus laatste jaar aan de NTNU in Noorwegen (Norwegian University of Science and Technology).

Zijn onderzoekscarrière begon met een doctoraat in de ingenieurswetenschappen aan de KU Leuven, waar hij onderzoek deed naar de optimalisatie van silicium zonnecellen en hiervoor werd bekroond met de imec PhD Excellence Award. Daarna trok hij met een Marie Skłodowska-Curie postdoctorale beurs op zak naar de Universiteit van Uppsala in Zweden om er dunne film zonnecellen te bestuderen. Hij verbleef er 2,5 jaar en keerde toen met een FWO postdoctoraal mandaat terug naar de KU Leuven om er tandem zonnecellen te ontwikkelen. Deze brede kennis in zonne-energie materialen gaf Bart innovatieve ideeën op de grens tussen verschillende zonnecel technologieën, en resulteerde in een ERC Starting Grant in 2016.

Dit was de start van een eigen onderzoeksteam dat hij verder liet groeien tot meer dan 20 onderzoekers dankzij een sterk internationaal netwerk en vele Europese projecten. Dit team focust op de ontwikkeling van dunne film materialen voor hernieuwbare energie applicaties. Vooral voor fotonvoltaïsche doeleinden, maar sinds kort ook foto-elektrochemische toepassingen. De finale doelstelling is om betere integratie van deze energietoepassingen mogelijk te maken, waarbij performantere applicaties, het gebruik van goedkopere materialen en/of processen, of extra

flexibiliteit in/van het finale product typische drijfveren zijn. Dit onderzoek gebeurt aan de UHasselt en imec, en maakt ook deel uit van initiatieven zoals EnergyVille en Solliance.

Sinds 2017 is Bart professor aan de UHasselt, en sinds 2021 program manager van alle fotonvoltaïsche activiteiten bij imec. Verder maakt hij ook deel uit van de Jonge Academie, het operationele bestuur van EnergyVille, het bestuur van BERA (Belgian Energy Research Alliance), en de redactieraad van het vakblad Solar Energy Materials and Solar Cells (Elsevier).

Gouden Penning 2021

De Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten overhandigt jaarlijks een Gouden Penning aan een persoonlijkheid die voor het brede publiek een belangrijke bijdrage heeft geleverd tot de aanmoediging en de verspreiding van de wetenschap en van de kunst.

Vorige laureaten:

1998: dr. Jan Briers jr.	2009: Dries Van Noten
1999: dr. Paul Janssen	2010: burggraaf Frank De Winne
2000: Philippe Herreweghe	2011: Herman Van Rompuy
2001: Karel Van Miert	2013: Jacques Rogge
2002: dr. Peter Piot	2014: Marleen Temmerman
2003: barones Angèle Manteau	2015: Sigiswald Kuijken
2004: Roger Raveel	2016: Alain Platel
2005: dr. Ingrid Daubechies	2017: Frits Van Oostrom
2006: Jacques Wirtz	2018: Jos Delbeke
2007: René Jacobs	2019: Emile Boulpaep
2008: Robert Cailliau	2020: Erika Vlieghe

Laureaat Gouden Penning 2021: Thomas LEYSEN

De Gouden Penning wordt jaarlijks uitgereikt aan een persoonlijkheid die voor het brede publiek een belangrijke bijdrage heeft geleverd tot de aanmoediging en de verspreiding van de wetenschap of van de kunsten. Op voordracht van de vier Klassen werd de Gouden Penning 2021 toegekend aan Thomas Leysen die als innovator, investeerder in onderzoek en duurzaamheid en als promotor van cultuur getuigt van een hoog maatschappelijk engagement.

Thomas Leysen (°1960) is een Belgisch ondernemer met een impressionant cv. Onder zijn leiding transformeerde Umicore tot een duurzaam, ecologisch materialenbedrijf. Hij stuurde als voorzitter de internationalisering en digitale transitie en internationalisering van Mediahuis en werd tevens voorzitter van KBC Groep in de nasleep van de financiële crisis waarbij hij meehielp om de groep uit de crisis te loodsen. Van 2002 tot 2004 was hij voorzitter van Agoria en van 2008 tot 2011 van het Verbond van Belgische Ondernemingen (VBO). In 2021 werd hij voorzitter van de Raad van Commissarissen van Koninklijke DSM.

Sinds zijn jeugd is Thomas Leysen sterk begaan met milieu en duurzaamheid. Hij was stichtend voorzitter van The Shift, een platform van bedrijven en NGO's toegewijd aan meer duurzaamheid in de economie en maatschappij. Verder is hij voorzitter van de Belgische Corporate Governance Commissie, lid van de Trilaterale Commissie, de

European Round Table of Industrialists (ERT) en van het Steering Committee van de Bilderberg Meetings. Zijn maatschappelijke betrokkenheid toont hij als voorzitter van de Koning Boudewijnstichting en van het Fonds Baillet-Latour. Thomas Leysen is eveneens actief in de culturele wereld, onder meer als voorzitter van de Topstukkenraad Vlaanderen, van het Museum Mayer van den Bergh en van het Rubenianum Fund.

Door de coronacrisis verliep de bekendmaking van de Gouden Penning echter volledig digitaal. Een plechtige fysieke prijsuitreiking wordt in het vooruitzicht gesteld.

Onderscheiding Wetenschapscommunicatie

Omdat onderzoekers vaak een hoge druk ervaren om wetenschappelijke artikels te publiceren en ook voornamelijk op hun onderzoek worden geëvalueerd, vergt het een ernstige inspanning om daarnaast ook nog eens over dat onderzoek te communiceren bij het grote publiek. Daarom reiken de KVAB en de Jonge Academie elk jaar één loopbaanprijs en verschillende jaar prijzen uit aan wetenschappers met een uitzonderlijke verdienste in wetenschapscommunicatie. Op dit moment is met de onderscheidingen geen geldprijs verbonden.

De onderscheiding wordt beheerd door een stuurgroep die ook optreedt als jury. Ze bestaat uit specialisten in wetenschapscommunicatie, namelijk medewerkers van de expertisecellen wetenschapscommunicatie van de Vlaamse associaties van universiteiten en hogescholen, leden van de Academie en Jonge Academie en verder vertegenwoordigers van andere Vlaamse of Belgische onderzoeksinstituten, de industrie en het overheidsbeleid (EWI, VARIO), aangevuld met experts (VRT, Eos, professor wetenschapscommunicatie). De stuurgroep werd in 2021 voorgezeten door Lieven Verschaffel (lid KVAB) en Damya Laoui (lid Jonge Academie). In 2021 koos de stuurgroep als loopbaanprijslaureaat prof. Johan Neyts. Zij selecteerde ook 12 laureaten van een jaar prijs. Voor een derde maal verkoos de jury ook een 'Jonge Belofte', een jaar prijswinnaar die (i) op individuele basis kandideerde en (ii) maximaal tien jaar geleden een doctoraat behaalde. De laureaten werden bekendgemaakt op 21 oktober 2021 en er werden van de winnaars opnieuw korte filmpjes opgenomen die op sociale media werden verspreid. Deze kregen heel wat bijval.

De vruchtbare samenwerking met wetenschapsmagazine Eos werd in 2021 verdergezet. Men kon online stemmen tussen de jaar prijslaureaten voor de Eos publieksfavoriet. De plechtige uitreiking stond gepland voor 24 november 2021, maar deze werd afgelast omwille van de toestand van de pandemie. Een nieuwe datum werd reeds gevonden: 19 mei 2022. Op die dag zullen de Jonge Belofte en EOS publieksfavoriet bekendgemaakt worden.

Laureaten Jaar prijs 2021:

Laureaat: Sarah AHANNACH, Sarah LEBEER en Eline OERLEMANS

Sarah Ahannach, Sarah Lebeer en Eline Oerlemans worden onderscheiden met de jaar prijs wetenschapscommunicatie voor hun burgerwetenschapsproject 'Isala: citizen science vrouwelijk microbiom', baanbrekend in het domein van gezondheid van vrouwen. Door hun innovatieve en volgehouden communicatie zijn ze erin geslaagd om duizenden vrouwen van jong tot minder jong te motiveren om deel te nemen en ze blijvend te informeren over soms gevoelige en intieme onderwerpen. Taboedoorbrekend.

Laureaat: Steven CALUWAERTS, Bart MESUERE, Sara TOP en Thomas VERGAUWEN

Steven Caluwaerts, Bart Mesuere, Sara Top en Thomas Vergauwen worden onderscheiden met de jaar prijs wetenschapscommunicatie voor hun

burgerwetenschapsproject 'VLINDER (VLaanderen IN DE weeR)'. De jury looft de aanpak die doorheen Vlaanderen scholieren, gemeenten en het brede publiek bereikte en nog steeds blijft inspireren. Via het bouwen en plaatsen van weerstations komen de diverse wetenschappelijke en technologische aspecten van weer- en klimaat wetenschap aan bod. De onderzoeksresultaten bieden kennis die relevant is voor het klimaatbeleid van gemeenten.

Laureaat: Jelle DE SCHRIJVER

Jelle De Schrijver wordt onderscheiden met de jaarprijs wetenschapscommunicatie voor zijn innovatieve workshops 'filosofische dialogen over wetenschap'. Hij laat deelnemers in gesprek gaan over vragen zoals: 'Kan een konijn aan wetenschap doen?', 'Zijn wetenschappers uitvinders of ontdekkers?' en 'Kan waarheid veranderen?'. Zo daagt hij jong (en minder jong) uit om samen na te denken over kennis, wetenschap en morele vraagstukken.

Laureaat: Jan DUMOLYN, Maximiliaan MARTENS en Danny PRAET

Jan Dumolyn, Maximiliaan Martens en Danny Praet worden onderscheiden met de jaarprijs wetenschapscommunicatie voor hun wetenschappelijke inbreng in de tentoonstelling 'Jan van Eyck: een Optische Revolutie' en restauratie Lam Gods. De jury looft de manier waarop het brede publiek werd ingelicht over het belang en de impact van de restauratie van het Lam Gods, waardoor de appreciatie voor de wetenschap werd opgewekt, de interesse voor het Vlaams kunstpatrimonium heropleefde en de maatschappelijke relevantie van de discipline nog eens op de kaart werd gezet. Ook de virtuele tour en bijhorende activiteiten, die onder moeilijke omstandigheden werden opgezet, zijn lovenswaardig.

Laureaat: Sebastiaan ENGELBORGHs

Sebastiaan Engelborghs wordt onderscheiden met de jaarprijs wetenschapscommunicatie voor zijn volgehouden inspanning om het brede publiek te informeren over nieuwe inzichten in het wetenschappelijk onderzoek rond Alzheimer en andere neurodegeneratieve ziekten die dementie veroorzaken. Dat hij daarbij veel ruimte laat voor interactie en dialoog waardeert de jury in het bijzonder.

Laureaat: Bart FRANSEN

Bart Fransen wordt onderscheiden met de jaarprijs wetenschapscommunicatie voor zijn tentoonstelling 'Facing Van Eyck. The Miracle of Detail'. De jury looft de vernieuwende kruisbestuiving tussen digitale technologie en kunst. Het leidt tot een krachtige en aantrekkelijke ontsluiting en duiding van kunstwerken en hun kunstenaars. Baanbrekende digitale technieken helpen om wetenschappelijk onderzoek toegankelijk te maken. De combinatie met speciaal gecomponeerde muziek resulteert in een zintuiglijke totaalervaring, die internationale interesse wekt.

Laureaat: Niel HENS

Niel Hens wordt onderscheiden met de jaarprijs wetenschapscommunicatie voor zijn wetenschapscommunicatie tijdens de coronapandemie. Door zijn serene duiding van de biostatistische modellen gaf hij inzicht in hoe de wetenschap maatschappelijke en

politieke keuzes kan helpen maken in onzekere omstandigheden en zette hij het beroep van biostatisticus op de kaart bij jongeren.

Laureaat: Geert MEYFROIDT

Geert Meyfroidt wordt onderscheiden met de jaarprijs wetenschapscommunicatie voor zijn wetenschapscommunicatie tijdens de coronapandemie. De jury heeft bijzondere waardering voor de doorgedreven en volgehouden inspanning in zeer moeilijke omstandigheden. Via zijn duiding gaf hij een unieke inkijk in de wereld van het ziekenhuis en de onderzoeker en ook een blik op de diepmenselijke kant van geneeskunde.

Laureaat: Geert MOLENBERGHS

Geert Molenberghs wordt onderscheiden met de jaarprijs wetenschapscommunicatie voor zijn wetenschapscommunicatie tijdens de coronapandemie. De jury heeft bijzondere waardering voor de bevattelijke duiding rond biostatistisch onderzoek, met een grote impact op het beleid, alsook voor de langdurig aangehouden communicatie-inspanning, vaak onder moeilijke omstandigheden.

Laureaat: Sofie MOORS

Sofie Moors wordt onderscheiden met de jaarprijs wetenschapscommunicatie voor haar project 'Sofie heeft een droom. Theater in de schaduw van de metropool. Rederijerscultuur in Groot-Sint-Niklaas'. Met een veelzijdige aanpak (tentoonstelling, docu, lessenreeks, toneelstuk, boek, lessuggestie, podcast) zet ze een vergeten parel van het Vlaamse erfgoed opnieuw op de kaart. Door haar aangepaste boeken slaagt ze erin laaggeletterden voor kunstgeschiedenis te boeien terwijl ze hun lees- en taalvaardigheid bevordert. Een prachtige combinatie van literatuur, cultuur en artistieke vorming die het wetenschappelijk onderzoek uitdraagt naar een breed publiek.

Laureaat: Sofie MORBÉE, Maarten VANSTEENKISTE en Joachim WATERSCHOOT

Sofie Morbée, Maarten Vansteenkiste en Joachim Waterschoot worden onderscheiden met de jaarprijs wetenschapscommunicatie voor hun communicatie over de motivatiebarometer in het kader van de coronapandemie. De motivatiebarometer is gaandeweg uitgegroeid tot een belangrijk beleidsinstrument. Er is ook sterke waardering voor de bijbehorende uitstekende website waarop de bevindingen via tientallen toegankelijke rapporten, opiniestukken en media-interventies naar een zeer breed publiek worden verspreid, en die inkijk geeft in het wetenschappelijke proces.

Laureaat: Leni VAN GOIDSENHOVEN

Leni Van Goidsenhoven wordt onderscheiden met de jaarprijs wetenschapscommunicatie voor haar origineel project 'OnGehoord' waarin ze met een boek, een film, een beeldverhaal, een interactieve tentoonstelling en een workshop zowel het brede publiek als de zorgsector bereikte met haar onderzoek rond niet-talig communiceren. Een mooie ontmoeting tussen kunst en wetenschap, die een debat

rond inclusie en diversiteitsbeleid in de kunsten voedt en de beeldvorming rond mensen met een taal/communicatie beperking bijstelt.

Laureaat Loopbaanprijs 2021: Johan NEYTS

Johan Neyts wordt bekroond voor zijn jarenlange inspanningen om de maatschappij op allerlei wijzen en in diverse settings te informeren over virussen, antivirale middelen en vaccins. Professor Neyts kan zijn kennis en onderzoek over vaccins en therapie (niet alleen corona maar ook bijvoorbeeld zika) uitstekend vertalen naar een breed publiek. Hij is steeds bereid om in te gaan op vragen van media om duiding te geven en doet dat op een heldere, bescheiden en enthousiaste wijze. Door zijn ruime beschikbaarheid, heldere communicatiestijl en openheid voor interactie met het publiek droeg hij aanzienlijk bij tot het vertrouwen in de wetenschap.

Henri Schoutedenprijs

De Henri Schoutedenprijs is een tweejaarlijkse prijs waarmee een belangrijk oorspronkelijk werk over faunistiek (bij voorkeur van Afrika), systematiek, ecologie, ethologie of anatomie van de dieren wordt bekroond.

Vorige Laureaten:

1965: Alex Fain	1999: Hans De Wolf
1967: Dirk Thys van den Audenaerde	2001: Kurt Jordaens
1969: Maria Morlion	2003: Yves Samyn
1975: Wim De Smet	2005: Hilde Eggermont
1979: Michel Louette	2007: Stijn Devaere
1983: Wim Van Neer	2009: Tom Geerinckx
1985: Jan Van Stalle	2011: Anne Laudisoit en Lies Durnez
1987: Anne Huysseune	2013: Maarten Vanhove
1989: Paul De Ley	2015: Sophie Gryseels
1993: Herwig Leirs	2017: Benny Borremans
1995: Hendrik Segers	2019: Filip Huyghe
1997: Peter Verdyck	

Laureaten 2021: Chris BROECKHOVEN en Frederik VAN DE PERRE

Chris BROECKHOVEN

*Causes and consequences of body armour in the group-living lizard, *Ouroborus cataphractus* (Cordylidae)*

De passie van Chris Broeckhoven (°1987) voor de herpetofauna van Afrika werd aangewakkerd tijdens zijn deelname aan een tropische stage in Tanzania, onderdeel van het Bachelor curriculum van de Biologie aan de UAntwerpen. Gedreven door zijn ambitie trok hij naar Zuid-Afrika om in het kader van een uitwisselingsprogramma met de Universiteit van Stellenbosch gegevens te verzamelen voor zijn masterproef. In 2011 verhuisde hij naar Zuid-Afrika en zette als doctoraatsstudent zijn onderzoek verder aan de Universiteit van Stellenbosch onder

begeleiding van Prof. le Fras Mouton. Het doel van zijn onderzoek was om een dieper inzicht te verkrijgen in de functie van osteodermen – beenplaatjes gelegen in de huid die voor bepantsering zorgen – bij een van de meest enigmatische hagedissensoorten: de pantsergordel-hagedis. Als postdoctoraal onderzoeker werd hij ontvangen door Prof. Cang Hui en verdiepte hij zich in de modernste methoden, zoals micro-computertomografie, om op een efficiënte en niet-invasieve manier morfologische informatie te verkrijgen over de bepantsering van een groot aantal soorten gordelhagedissen.

Het opmerkelijkste resultaat van zijn onderzoek in Zuid-Afrika was de vaststelling dat bepantsering (bij hagedissen) niet noodzakelijk dient ter bescherming tegen predatoren, maar mogelijk mede beïnvloed wordt door verschillende selectiedrukken zoals habitatgebruik, thermoregulatie, waterverlies, etc. Deze bevindingen brachten hem ertoe een beurs bij het FWO-Vlaanderen aan te vragen om in 2017 als postdoctoraal onderzoeker terug te kunnen keren naar de UAntwerpen en deze hypothesen verder te kunnen toetsen in een diversiteit aan diengroepen van kikkers tot krokodillen. Naast zijn onderzoek is Chris een fervent plantenliefhebber, wereldreiziger en 'connaisseur' van Zuid-Afrikaanse wijnen.

Frederik VAN DE PERRE

Biodiversity and carbon storage conservation in the Congo Basin lowland rainforest

De loopbaan van Frederik Van de Perre (°1989) staat in het teken van natuurbehoud. Na een bachelor in biologie aan de KU Leuven begint hij in 2010 aan de pas opgerichte masteropleiding Biodiversity: Conservation and Restoration aan de UAntwerpen. In 2012 ontvangt hij voor zijn master thesis "Wildlife corridors around Saadani National Park, Tanzania" de Jacques Kets Award voor Zoölogie. Zijn doctoraat "Biodiversity and carbon storage conservation in the Congo Basin lowland rainforest" is een samenwerking tussen de UAntwerpen (prof. Dr. Herwig Leirs), het Koninklijk Belgisch Instituut voor Natuurwetenschappen (dr. Erik Verheyen) en de Plantentuin Meise (dr. Steven Dessein). Het doctoraat kadert in COBIMFO, een project met verschillende Belgische partners en werd ondersteund door het FWO. Zijn onderzoek leidde o.m. tot de oprichting van de African Mammalia database. Na zijn doctoraat werkte Frederik samen met zijn vrouw als onderzoeker voor het Dian Fossey Gorilla Fund in DR Congo. Daarnaast zet hij zich ook in voor het beheer van diverse natuurgebieden van Natuurpunt en is hij natuurfotograaf.

De bescherming van de bovengrondse koolstofvoorraden in tropische bossen is van essentieel belang om de wereldwijde klimaatverandering te beperken en wordt verondersteld tegelijkertijd de biodiversiteit in stand te houden. Het Congolese regenwoud is het op één na grootste regenwoud en één van de gebieden met de grootste biodiversiteit op aarde. De verspreiding van de biodiversiteit in het laaglandregenwoud van het Congobekken is echter sterk onderbestudeerd. Het doel van dit proefschrift is dan ook tweeledig: het beoordelen en verklaren van verschillen in regionale en lokale diversiteit in het Congobekken en het testen van de veronderstelde positieve relatie tussen koolstofopslag en biodiversiteit in het Congolese laaglandregenwoud.

Paul Van Oyeprijs

De Paul Van Oyeprijs wordt tweejaarlijks uitgereikt aan een oorspronkelijk werk in voorkeuorde over veldwerk op het gebied van de hydrobiologie in de breedste zin van het woord; systematiek van 'protisten' of van invertebraten; algemene biologie.

Vorige Laureaten:

1969: Margaretha De Ridder	1999: Tom Moens
1975: Jan Rammeloo	2003: Tine Huyse
1977: Eric Coppejans	2005: Marjan De Block
1979: Adolf Caljon	2007: Sofie Derycke
1981: Robert Bosmans	2009: Jef Guelinckx
1983: Marc Coussement	2011: Maarten Larmuseau
1985: Koen Martens	2015: Albrecht Houben
1987: Joris Peters	2017: Lidia Lins Pereira
1991: Luc Demeester	2019: Tanja Stratmann en
1993: Willy Sleurs	Anna-Maria Vafeiadou

Laureaat 2021: Eveline PINSEEL

Diversity, biogeography and evolutionary history of diatoms: Pinnularia borealis as a case study

Eveline Pinseel (°1991) behaalde haar BSc Biologie en MSc Ecologie & Milieu aan de UAntwerpen. In 2014 startte ze haar doctoraat in de onderzoeksgroep Protistologie en Aquatische Ecologie van de UGent, in nauwe samenwerking met de Plantentuin Meise. Na haar doctoraatsverdediging in 2019 vertrok Eveline Pinseel naar de Verenigde Staten waar ze een postdoc startte aan de University of Arkansas in Fayetteville.

Haar onderzoek focust op kiezelwieren, een groep microscopisch kleine algen die leven in een celwand van

amorf glas. Kiezelwieren vormen een van de meest diverse groepen van eukaryoten, en de meest diverse groep algen, ter wereld. Ze zijn van enorm ecologisch belang dankzij hun cruciale rol in de globale nutriëntenkringloop en primaire productie. Desondanks zijn onze inzichten in hun evolutie en soortsvormingsprocessen zeer beperkt. Doorheen haar onderzoek beoogt Eveline Pinseel de enorme diversiteit van kiezelwieren beter te begrijpen. Dit doet ze door de biogeografische patronen en soortsvormingsprocessen van kiezelwieren uit verschillende omgevingen te bestuderen - van bodems tot meren en oceanen, en van Antarctica tot de Baltische Zee. Haar doctoraatsonderzoek heeft tot enkele baanbrekende nieuwe inzichten geleid, en werd gepubliceerd in de top wetenschappelijke tijdschriften Nature Communications en Science Advances. Zo ontdekte ze dat Antarctische zoetwater kiezelwieren erg gevoelig zijn voor grote klimaatveranderingen, en dat

bodembewonende kiezelwieren vele malen soortenrijker en unieker zijn dan tot nu toe werd aangenomen. In haar postdoc in de VS richt ze zich op de herhaaldelijke kolonisatie van zoetwatermilieus door mariene kiezelwieren over evolutionaire tijdschalen. Uit dit onderzoek bleek reeds dat intraspecifieke variatie in genexpressie een belangrijke rol speelt in hoe mariene kiezelwieren zich aanpassen aan veranderingen in saliniteit.

Jozef Coppensprijs

Prijs voor een belangrijk oorspronkelijk werk op het gebied van de geschiedenis van de Leuvense universiteit, de geschiedenis van de Bijbelse exegese, oudtestamentische studies.

Vorige Laureaten:

1986: Gilbert Van Belle

1991: Gilbert Van Belle

1996: Geert Van Oyen

2006: Toon Quaghebeur

2011: Bruno Boute

2016: Hans Ausloos

Laureaat 2021: Els AGTEN

The Catholic Church and the Dutch Bible. From the Council of Trent to the Jansenist Controversy (1564-1733)

Els Agten (°1985) studeerde Romaanse taal- en letterkunde (Frans/Spaans) aan de Faculteit Letteren, KU Leuven, alwaar zij ook het diploma van de academische lerarenopleiding behaalde (2002-2006). Nadien verdiepte zij zich in de Theologie en Religiewetenschappen aan de Faculteit Theologie en Religiewetenschappen, KU Leuven (2006-2010).

In 2010 startte zij haar doctoraatsonderzoek onder begeleiding van prof. dr. Wim François en prof. dr. Mathijs Lamberigts en promoveerde in 2014 op een proefschrift getiteld "Meint gy dat gy ook wel verstaet, het gene gy leest?" *The Catholic Church and the Dutch Bible: From the Council of Trent to the Jansenist Controversy (1564-1733)*. Het proefschrift werd in 2020 uitgegeven door Brill publishers. In mei 2021 werd de publicatie bekroond met de REFORC Book Award.

Na haar verdediging koos Els er voor om als wetenschappelijk medewerker en onderwijsondersteuner te focussen op onderwijs en wetenschapspopularisatie (2014-2017). Sinds 1 oktober 2017 werkt Els voltijds voor bisdom Hasselt als stafmedewerker gezinspastoraal en parochiecatechese. Daarnaast is ze als deeltijds wetenschappelijk medewerker (10%) verbonden aan de faculteit Theologie en Religiewetenschappen.

Els is verder lid van de redactieraad van Augustiniana en docent kerkgeschiedenis van de hogere instituten van bisdom Antwerpen en bisdom Hasselt.

Charles De Clercqprijs

In de Klasse van de Menswetenschappen wordt jaarlijks de Mgr. De Clercqprijs, waaraan een bedrag van € 1250 verbonden is, uitgereikt voor een belangrijke oorspronkelijke studie op het gebied van de religieuze geschiedenis van Vlaanderen.

Vorige Laureaten:

1987: Michel Cloet	2005: Wim Francois
1988: Marie Juliette Marinus	2006: Rajesh Heynickx
1990: Leo Kenis	2007: Gert Gielis
1991: Hans Storme	2008: Pieter Mannaerts
1992: Jaak Ockeleij	2009: Karim Schelkens
1993: Maurits De Vroede	2010: Ward De Pril
1994: Mathijs Lamberghs	2012: Tjamke Sijnders
1996: Dirk Leyder	2013: Ulrike Wuttke
1997: Guido Marnef	2014: Nicolas De Maeyer
1998: Hilde Eynikel	2015: Sara Moens
1999: Miriam Vandenberghe	2016: Annelies Somers
2000: Ruth Timmermans	2017: Dries Bosschaert
2001: Toon Quaghebeur	2018: Alexander Soetaert
2002: Jeroen Deploige	2019: Kristien Suenens
2003: Roel De Groof	2020: Tom Bervoets
2004: Violet Soen	

Laureaat 2021: Janiv STAMBERGER

Jewish migration and the making of a Belgian Jewry: Immigration, Consolidation, and Transformation of Jewish Life in Belgium before 1940

Janiv Stamberger (*1988) behaalde in 2013 zijn Master Geschiedenis aan de UGent met een scriptie over de Zionistisch-marxistische Joodse jeugdbeweging Hashomer Hatzair in Antwerpen tijdens het interbellum. Vervolgens startte hij in 2014 een doctoraatstraject aan de UAntwerpen onder begeleiding van Herman Van Goethem, en in 2016 aan de Université Libre de Bruxelles, in de vorm van een dubbeldoctoraat, waar Jean-Philippe Schreiber de rol van promotor opnam. Hij was tot 2018 actief als parttime junior researcher in Kazerne Dossin - Memoriaal, Museum en Documentatiecentrum over Holocaust en Mensenrechten, dat het doctoraatsonderzoek financieel mee ondersteunde.

In juni 2020 promoveerde hij als doctor in de geschiedenis met een proefschrift getiteld: "Jewish migration and the making of a Belgian Jewry: Immigration, consolidation, and transformation of Jewish life in Belgium before 1940". Het manuscript brengt het relaas van de Oost-Europese Joodse migratiebewegingen naar België, van het einde van de negentiende eeuw tot aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog. De intrede van een grote Oost-Europese Joodse diaspora in de Belgische stedelijke centra viel samen met nieuwe vormen van Joodse religieuze, politieke en culturele identiteitsbelevingen – religieuze orthodoxie op Oost-Europese Joodse leest, Zionisme, links politiek activisme – die de Belgische Joodse samenleving radicaal transformeerden. De vraag hoe verschillende groepen binnen de zeer heterogene Joodse gemeenschap diverse trajecten van 'integratie' in de Belgische samenleving nastreefden en hoe deze uiteenlopende opvattingen de betrekkingen van de Joden tot elkaar en de bredere Belgische maatschappij zouden vormgeven, lopen als een rode draad door dit onderzoek.

Janiv Stamberger is verbonden aan het Instituut voor Joodse Studies aan de UAntwerpen als geaffilieerd onderzoeker.

Erik Duvergerprijs

De prijs Erik Duverger bekroont om de twee jaar een belangrijk oorspronkelijk kunsthistorisch of historisch werk dat handelt over de Nederlanden tot het jaar 1900 dat in grote mate steunt op archivalische bronnen.

Vorige Laureaten:

2005: M. Vanwelden

2015: L. Kelchtermans

2009: P. Martens

2017: P. Maclot

2011: V. Soen

2019: Jonas Roelens

2013: B. Wolters van der Wey

Laureaat 2021: Ulrike MÜLLER

Between public relevance and personal pleasure. Private art and antique collectors in Brussels, Antwerp and Ghent, ca. 1780-1914

Ulrike Müller (°1986) studeerde kunstgeschiedenis in Dresden, Pisa, New York en Utrecht. In 2019 behaalde zij een dubbeldoctoraat in de kunstwetenschappen en de geschiedenis aan de UGent en UAntwerpen. Vandaag is zij wetenschappelijk medewerker in het Museum Mayer van den Bergh, Antwerpen, en postdoctoraal onderzoeker aan de UAntwerpen (Centrum voor Stadsgeschiedenis). Ulrike publiceerde in internationale tijdschriften zoals *Journal of the History of Collections* en schreef hoofdstukken voor meerdere wetenschappelijke boeken en tentoonstellingscatalogi. In 2021 verscheen haar boek "Thuis in een museum: Het

verhaal van Henriëtte en Fritz Mayer van den Bergh" over de geschiedenis van het Museum Mayer van den Bergh en zijn stichters.

Haar doctoraatsonderzoek focust op de publieke positie van de private verzamelaar die in de negentiende eeuw een fundamentele wijziging onderging. De studie traceert de veranderende rol en betekenis van de privéverzamelaar in de drie Belgische kunststeden Brussel, Antwerpen en Gent tussen ca. 1780 en 1914, en onderzoekt de oorzaken van deze veranderingen. Het complexe fenomeen van het verzamelen wordt bestudeerd vanuit een interdisciplinair en vergelijkend perspectief, dat een kunst- en interieurhistorische benadering combineert met de methodes van de sociale-, culturele en stadsgeschiedenis alsook material culture studies. Het onderzoek is gebaseerd op een breed en divers corpus van primair bronnenmateriaal. Het levert nieuwe inzichten in de diverse manieren waarop private verzamelaars interageerden met het sociale, culturele en artistieke leven in hun steden, hoe deze interactie veranderde, en wat deze wijzigingen ons kunnen leren over bredere transformaties in de negentiende-eeuwse maatschappij.

Prijs Pro Civitate

De Prijs Pro Civitate voor lokale geschiedenis wordt uitgereikt ter bekroning van een onuitgegeven doctoraatsverhandeling die een originele en belangrijke bijdrage vormt tot de stadsgeschiedenis of tot de lokale geschiedenis. Het comité 'Pro Civitate' werkzaam in de schoot van de beide Koninklijke Academiën van België, schrijft een prijs uit om een betere kennis van de geschiedenis van de steden en gemeenten van het grondgebied bestreken door de Belgische staat of door de oude vorstendommen die er momenteel deel van uitmaken, te bevorderen. Chronologisch komt een erg brede periode gaande van de Oudheid tot de hedendaagse tijd in aanmerking.

Vorige Laureaten:

2013: Jonas Braekevelt

2017: Johan Poukens en

Tineke Van Gassen

2015: Brecht Dewilde

2019: Janna Coomans

Laureaat 2021: Janiv STAMBERGER

Jewish migration and the making of a Belgian Jewry: Immigration, Consolidation, and Transformation of Jewish Life in Belgium before 1940

Janiv Stamberger (*1988) behaalde in 2013 zijn Master Geschiedenis aan de UGent met een scriptie over de Zionistisch-marxistische Joodse jeugdbeweging Hashomer

Hatzair in Antwerpen tijdens het interbellum. Vervolgens startte hij in 2014 een doctoraatstraject aan de UAntwerpen onder begeleiding van Herman Van Goethem, en in 2016 aan de Université Libre de Bruxelles, in de vorm van een dubbeldocoraat, waar Jean-Philippe Schreiber de rol van promotor opnam. Hij was tot 2018 actief als parttime junior researcher in Kazerne Dossin - Memoriaal, Museum en Documentatiecentrum over Holocaust en Mensenrechten, dat het doctoraatsonderzoek financieel mee ondersteunde.

In juni 2020 promoveerde hij als doctor in de geschiedenis met een proefschrift getiteld: "Jewish migration and the making of a Belgian Jewry: Immigration, consolidation, and transformation of Jewish life in Belgium before 1940". Het manuscript brengt het relaas van de Oost-Europese Joodse migratiebewegingen naar België, van het einde van de negentiende eeuw tot aan de vooravond van de Tweede Wereldoorlog. De intrede van een grote Oost-Europese Joodse diaspora in de Belgische stedelijke centra viel samen met nieuwe vormen van Joodse religieuze, politieke en culturele identiteitsbelevingen – religieuze orthodoxie op Oost-Europese Joodse leest, Zionisme, links politiek activisme – die de Belgische Joodse samenleving radicaal transformeerden. De vraag hoe verschillende groepen binnen de zeer heterogene Joodse gemeenschap diverse trajecten van 'integratie' in de Belgische samenleving nastreefden en hoe deze uiteenlopende opvattingen de betrekkingen van de Joden tot elkaar en de bredere Belgische maatschappij zouden vormgeven, lopen als een rode draad door dit onderzoek.

Janiv Stamberger is verbonden aan het Instituut voor Joodse Studies aan de UAntwerpen als geaffilieerd onderzoeker.

Frans Van Cauwelaertprijs

Naar aanleiding van de tachtigste verjaardag van Frans Van Cauwelaert (1880-1961), minister van staat en in 1938 één van de architecten van de Vlaamse Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België, werden door inschrijving gelden ingezameld die dienden aangewend voor de oprichting van een fonds naar hem genoemd.

Het Frans van Cauwelaertfonds is een stichting die jaarlijks de Frans Van Cauwelaertprijs uitreikt ter bekroning van een veelbelovende wetenschappelijke carrière (tot de leeftijd van 40 jaar). Sinds 2000 is de prijs ondergebracht in de Academie. De prijs, ter waarde van 7500 euro, wordt afwisselend uitgereikt in de exacte en de humane wetenschappen.

Vorige Laureaten:

2001: Leo Storme
2002: Jan Clement
2003: Thomas Voets
2004: Bart Wauters
2005: Gerda Neyens
2006: Annemie Dillen
2007: Joy Irobi-Devolder
2008: Jelle Haemers
2009: Ben Craps
2010: Stefaan Pleysier
2011: Joris Vriens

2012: Pieter De Leemans en
Mike Kestemont
2013: Leen Decin
2014: Koenraad Abts en
Orhan Agirdag
2015 : Piet Ost
2016: Steffen Ducheyne
2017: Philippe Tassin
2018: Bram Spruyt
2019: An Hendrix
2020: Lorenz Demey

Laureaat 2021: Nikolay BOBEV

Nikolay Bobev (39 jaar) studeerde fysica in zijn oorspronkelijk thuisland, Bulgarije, om vervolgens naar de USA te trekken om doctoraal onderzoek uit te voeren. Na zijn doctoraat aan de University of Southern California, met als promotor de vooraanstaande prof. Nick Warner, heeft hij postdoctoraal onderzoek verricht aan het Simons Center for Geometry and Physics in Stony Brook (USA) en het Perimeter Institute for Theoretical Physics in Waterloo (Canada), beide absolute topinstellingen in dit vakgebied.

In 2014 werd Nikolay door de KU Leuven aangeworven als tenure-track docent. Sinds oktober 2019 is hij als hoofddocent vast benoemd aan de KU Leuven (Instituut voor Theoretische Fysica, departement Natuurkunde en Sterrenkunde). Zijn onderzoek situeert zich binnen de theoretische hoge-energiefysica, op het vlak van kwantum-graviteit en meer bepaald op het gebied van holografie. Bobevs onderzoek is vernieuwend. Hij is een absolute wereldexpert op het gebied van conforme veldentheorie en hij is uitmuntend in het vinden van nieuwe toepassingen van zijn expertise.

Prijs van de Vlaamse Wetenschappelijke Stichting

In 1928 werd de Vlaamse Wetenschappelijke Stichting opgericht ter ondersteuning van verschillende Vlaamse wetenschappelijke initiatieven. Sinds 2002 reikt de Stichting beurtelings een prijs uit in de Humane, de Exacte en de Biomedische wetenschappen; zij doet dit in het kader van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten. De geldprijs ter waarde van €10.000 is bedoeld voor jonge onderzoekers (tot 40 jaar).

Vorige Laureaten:

2008: Koen De Temmerman

2009: Koen Thas

2011: Anne Winter

2012: Stefaan Vaes

2014: Laurens Cherchye

2015: Thomas Hertog

2016: Joris Vriens

2017: Caroline Masquillier

2018: Tom Van Doorselaere

2019: Mira Meeus

2020: Wim Decock

Laureaat 2021: Sarah LEBEER

Moleculaire Microbiologie van lactobacillen

Sarah Lebeer is onderzoeksprofessor aan de afdeling Bio-ingenieurswetenschappen van de UAntwerpen. Ze heeft bio-ingenieurswetenschappen gestudeerd, met een specialisatie in cel- en gentechnologie en voeding & gezondheid en behaalde haar Master aan de KU Leuven in juli 2004. In 2008 verdedigde ze haar doctoraat over de werkingsmechanismen van gastro-intestinale probiotica bij inflammatoire darmziekten, na een FWO-aspirantbeurs in het team van Prof. Jos Vanderleyden (KU Leuven). Na een postdoc over de interactie tussen lactobacillen en virussen en mucosale immunologie, kreeg ze een tenure track-positie aangeboden aan de UAntwerpen, waar ze in 2012 het Laboratorium voor Toegepaste Microbiologie en Biotechnologie binnen de onderzoeksgroep ENDEMIC van het Departement Bio-ingenieurswetenschappen oprichtte. In 2020 ontving ze een ERC Starting Grant waarmee ze meer diepgaande kennis hoopt op te doen over de evolutionaire geschiedenis, ecologie en beneficiair potentieel van lactobacillen (<https://www.lebeerlab.com>), die o.a. een cruciale rol spelen bij women's health. Voor die laatste onderzoekslijn werd vorige jaar het Isala citizen science project opgestart (<https://isala.be>).

Lactobacillen zijn van in het begin van haar onderzoekscarrière de favoriete bacteriën van Sarah Lebeer. Wist je dat lactobacillen de eerste bacteriën zijn die een moeder doorgeeft aan haar kinderen bij een natuurlijke, vaginale geboorte? Deze nuttige bacteriën beschermen ons tegen infecties, niet alleen in de vagina, maar ook

in onze darm en ze zitten in onze voeding, zoals in yoghurt en gefermenteerde groenten. Vorig jaar kon het team van Sarah Lebeer aantonen dat lactobacillen ook in de neus zitten en daar nuttige functies hebben. Dit opent heel wat mogelijkheden voor nieuwe therapieën, maar er moet eerst nog meer onderzoek gebeuren naar hoe lactobacillen werken. Lactobacillen vormen immers de meest bestudeerde groep van nuttige micro-organismen, maar - verbazingwekkend – is er zeer weinig geweten waarom ze die eigenschappen hebben. Het waarom, hoe, wat en wanneer van de nuttige eigenschappen van lactobacillen probeert het team van Sarah Lebeer stap voor stap en met verschillende complementaire benaderingen uit de moleculaire microbiologie te ontrafelen, met als ultieme droom dat deze nuttige bacteriën ook echt ingezet kunnen worden als efficiënte en veilige geneesmiddelen.

Werkgroepvergaderingen - JA-dagen

In 2021 werkten een twintigtal werkgroepen van de Jonge Academie aan impactgerichte acties. De meeste vergaderingen vonden plaats op de JA-dagen: elke 13e van de maand vergaderen de werkgroepen die nood hebben aan een vergadering. De JA-dagen van oktober en november vonden fysiek plaats in Brussel, die van september in het GUM in Gent. De andere JA-dagen vonden online plaats door de COVID-pandemie – telkens met een zevental werkgroepvergaderingen per JA-dag.

Sociale dag

Eén keer per jaar bezoekt de Jonge Academie met haar leden een universiteitsstad, in een sfeer van informeel samenzijn. Door de COVID-pandemie werden de sociale dagen voor 2020 (Antwerpen) en 2021 (Brussel) uitgesteld. Ter vervanging werd een barbecue gehouden in de Plantentuin van het Gentse Universiteitsmuseum (GUM) op 17 september, aansluitend op de JA-dag met werkgroepvergaderingen en een rondleiding in het GUM door curator en JA-lid Marjan Doom.

Voor deze vervangings-sociale-dag, het eerste fysieke sociale weerzien sinds lang, werd ervoor gekozen om ook partner en kinderen van alle leden uit te nodigen. JA-leden worden immers vaak geconfronteerd met de moeilijke balans tussen 'work' en 'life' – die balans kreeg, letterlijk en figuurlijk, een gezicht dankzij de gezinsleden.

Voorjaarsweedaagse

De voorjaarsweedaagse van 2021 ging door de gezondheidstoestand online door op 25 en 26 maart. Ze begon met de Algemene Vergadering waarin het nieuwe bestuur werd verkozen en financiële en organisatorische aspecten werden besproken. Daarna was het tijd om kennis te maken met de nieuwe leden, die zich elk kort voorstelden en hun motivaties uit de doeken deden. Voor de koffiepauze ging iedereen even offline, maar kon daarbij genieten van een koekje, koffie of thee die hen door de Jonge Academie waren toegestuurd in een Oxfam-snackpakket voor deze gelegenheid. Daarna volgden een pro-con-debat over wetenschap en de industrie en een stellingenspel over duurzaamheid. In twee uitgebreide blokken koppelden de trekkers van de werkgroepen vervolgens terug over hun activiteiten en verdere plannen. Deze sessies werden doorbroken door een zogenaamde Wondercirkel, waarbij nieuwe en ervaren leden van de Jonge Academie al speeddatend met elkaar konden kennismaken op het online platform Wonder. De eerste dag werd afgesloten met een groepsfoto.

De voormiddag van de tweede dag begon met een informeel Wonderontbijt, waarbij enkele werkgroepen vergaderden over hun volgende activiteiten. Daarna volgde nog een publieke brainstorm over de tijdsbesteding in de academische wereld en een piste om die duurzamer te organiseren. Na de lunch was het tijd voor het online publieksevenement over Researcher Assessment, dat ook de officiële inauguratie van de nieuwe leden, het afzwaaien van twee generaties oude leden en de plechtige voorzitterswissel bevatte. De tweedaagse werd afgesloten met een intern online aperitiefsalon op Wonder.

Najaarstweedaagse

De Jonge Academie hield op 8 en 9 november 2021 haar najaarstweedaagse weer fysiek in Brussel, twee jaar na de laatste fysieke tweedaagse in november 2019. Van die gelegenheid werd gebruik gemaakt om een uitgebreide kennismakingsronde te doen, met focus op de leden van de laatste twee generaties, die zichzelf voordien enkel online hadden voorgesteld aan de anderen.

Op de Algemene Vergadering in de namiddag werd o.a. de selectiecommissie aangeduid, de conceptbegroting 2022 goedgekeurd en gediscussieerd over mogelijk lidmaatschap van ALLEA.

De tijd werd uitgebreid genomen om alle werkgroepwerkzaamheden en samenwerkingen van de JA per pijler te overlopen. Aansluitend was er een plenair denkmoment over vier principes voor de toekomst van wetenschapscommunicatie die de JA naar voor zou kunnen schuiven, en een stellingenspel over verwachtingen en cultuur rond work-life balance, voor de leden zich begaven naar het gezamenlijk diner en de overnachting in Brussel voor wie dat wenste.

De volgende dag ging van start met het spelen van Expeditie Moendoes, het educatief kinderspel dat de JA mee ontwikkelt, waarna alle leden zich verdeelden voor drie parallelle werkgroepvergaderingen.

In aanloop naar het publieksevenement "Diversiteit in het Hoger Onderwijs" in de namiddag had de JA de medewerkers voor diversiteit en onderwijsprofessionalisering aan de verschillende universiteiten uitgenodigd voor een inhoudsrijk kennismakingsmoment en de pastalunch met de leden van de JA.

Werking

De Jonge Academie verkoos in 2021 precies 10 nieuwe leden, met name acht wetenschappers en twee kunstenaars. Het lidmaatschap werd toegekend tot 2026 aan Kurt Bertels, Chris Burtin, Kim De Veirman, Céline Gillebert, Loes Meeussen, Lara Pivodic, Christina Stuhlberger, Lieke van Deinsen, Sandra Van Puyvelde en Barbora Wouters. Ze werden – samen met de nieuwe voorzitters Jozefien De Leersnyder en Christophe Vandeviver – geïnaugureerd tijdens het online publieksevenement op 26 maart 2021. Voorstellingsvideo's werden opgenomen voor elk van de tien nieuwe leden, die verspreid werden via sociale media.

Van april 2021 tot en met maart 2022 was het bestuur van de Jonge Academie samengesteld als volgt:

- Jozefien De Leersnyder en Christophe Vandeviver, voorzitters
- Joris Vandendriessche en Caroline Masquillier, bestuursleden Wetenschapscommunicatie
- Damya Laoui en Lendert Gelens, bestuursleden Beleid
- Nicolas Baeyens en Nele Wynants, bestuurslid Interdisciplinariteit en kunsten
- Sarah Verhulst en Bart Vermang, bestuursleden Internationalisering

Elk bestuurslid is aangesteld voor twee jaar, in geschrante volgorde met de collega die hetzelfde domein opvolgt. De beleidsmedewerkers voor de Jonge Academie zijn adviserend lid. Ook de coördinator van Expeditie Moendoes, Sofie Verbrugge, de vertegenwoordiger in het KAGB-bestuur Lynda Grine en de hoofdredacteur van Maja worden ambtshalve uitgenodigd op de bestuursvergaderingen.

Voor een volledig overzicht van alle activiteiten verwijzen we naar het Jaarverslag van de Jonge Academie dat beschikbaar is op de website jongeacademie.be

Denkersprogramma – Cyclus Taal & Klimaat

Situering

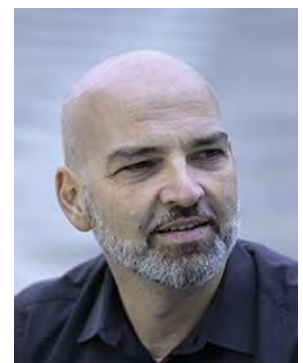
Op initiatief van de Klasse Menswetenschappen en onder leiding van Kristin Davidse (KU Leuven) en Anne-Marie Vandenbergen (UGent) werd in 2021 een Denkerscyclus georganiseerd rond 'De taal van debat en communicatie over klimaatverandering'. Het debat rond klimaatverandering leeft nog steeds zowel internationaal als in Vlaanderen en zowel bij beleidsmakers als bij het brede publiek. Terwijl de wetenschappelijke voorspellingen – sneller dan verwacht – bewaarheid worden, raakt het debat internationaal sterker gepolariseerd en nemen scepsis en ontkenning – niet zozeer op wetenschappelijke gronden maar vanuit ideologie en politieke of economische belangen – echter allerminst af.

Geconfronteerd met deze situatie wilde deze Denkerscyclus de taal van communicatie en debat over klimaatverandering onderzoeken. Taal dient niet enkel voor het eenduidig communiceren van feiten en acties maar ook voor het overbrengen van meer connotatieve betekenissen. Taalkundige analyse laat immers toe het perspectief te verbreden van feitelijke (des)informatie naar de rol van ideologie, identiteit en wereldbeeld in communicatie over klimaatverandering. Door taalkundige analyse van zowel klimaatbewuste teksten als van het sceptische en ontkennende discours kan een bewustwording worden gecreëerd van de manier waarop taal overtuigt en manipuleert.

Samen met een interdisciplinair samengestelde stuurgroep en twee internationaal gereputeerde Denkers – Kjersti Flottum en Mike Schäfer – werd gewerkt naar het formuleren van adviezen voor een inclusieve beleidscommunicatie voor Vlaanderen.

Kjersti Flottum is professor Franse Taalkunde aan de Universiteit van Bergen, Noorwegen, en leidt een onderzoeksgroep rond klimaatcommunicatie. Zij richt zich vooral op beleidsteksten en hoe die geïnterpreteerd worden door het publiek.

Mike Schäfer is professor Wetenschapscommunicatie aan de Universiteit van Zürich, Zwitserland, en directeur van het Center for Higher Education and Science Studies (CHESS). Zijn interesses situeren zich binnen de publieke perceptie van wetenschap en technologie, online en social media

communicatie, conspiracy theories en wetenschappelijk gerelateerd populisme.

De coördinatie en wetenschappelijke leiding van dit programma was in handen van Kristin Davidse (KMW, KU Leuven) en Anne-Marie Vandenbergen (KMW, UGent). Om de Denkers optimaal in hun opdracht te begeleiden werd dit kernteam uitgebreid met een stuurgroep bestaande uit leden van de Academie en externe experts. Er is bewust gekozen voor een zo breed mogelijke stuurgroep zodat de thematiek vanuit diverse disciplines en invalshoeken kon behandeld worden.

Leden stuurgroep:

- Godelieve Laureys (KMW, UGent)
- Dominique Willems (KMW, UGent)
- Koen Matthijs (KMW, KU Leuven)
- Marc De Clercq (KMW, UGent)
- Kristiaan Versluys (KMW, UGent)
- Jo Tollebeek (KMW, KU Leuven)
- Dirk Van Dyck (KNW, UAntwerpen)
- Christoffel Waelkens (KNW, KU Leuven)
- Godelieve Gheysen (KNW, UGent)
- Christiane Malcorps (KTW)
- Luc Steels (KTW, VUB)
- Elisabeth Monard (KTW)
- Michaël Opgenhaffen (KU Leuven)
- Jef Verschueren (UAntwerpen)
- Leen d'Haenens (KU Leuven)

Activiteiten

Binnen deze cyclus werden tal van activiteiten georganiseerd met als doel het huidige debat in Vlaanderen omtrent de thematiek te schetsen voor de Denkers en hen in contact te brengen met relevante Vlaamse actoren.

- Een eerste fact finding ging door op 30 april met een online voorstelling van bestaande taalkundige studies over klimaatcommunicatie in de pers. Er waren presentaties van Wout Van Praet (UNamur), Renée Moernaut (VUB) en Ilse Boeren (EOS).
- Op 6 juni vond de tweede fact finding plaats, eveneens online, waarbij Dirk Draulans, Piet Termonia (KMI, UGent), Nicolas Bouteca (UGent) en Lorenzo Terrière (UGent) een blik gaven op de ruimere context in Vlaanderen, gevolgd door een debat gemodereerd door Pascale Mertens (VRT).
- Vervolgens werd in september een tweedaagse publieke workshop georganiseerd in Brussel (21/09) en in Leuven (22/09) met bijdragen van tal van jonge onderzoekers die recent Vlaams onderzoek – zowel reeds uitgevoerd onderzoek als onderzoek dat nog op het getouw staat – kwamen

toelichten. Keynotes werden gegeven door beide Denkers en door Yves Pepermans (Provincie Antwerpen) en Pieter Maesele (UAntwerpen). De bijdragen van deze tweedaagse zullen worden gebundeld in een publicatie.

- Daarnaast hebben de Denkers interviews afgenomen van relevante stakeholders tijdens hun verblijf in Brussel van 17 tot 21 november.

Tijdens het publiek slotevent 'The language of debate and communication about climate change in Flanders' op 19 november 2021 in het Paleis der Academiën brachten de Denkers hun analyse en conclusies, gingen ze in debat met vertegenwoordigers uit onderwijs, media en overheid en reflecteerden ze samen met de deelnemers in break-out groepen, geleid door onder meer Nic Balthazar, Barbara Debusschere, Samuël Fouret, Steven Janssens en Lorenzo Terrière. De panelgesprekken werden gemodereerd door Pascale Mertens. Omdat geopteerd werd voor maximale interactie werd geen livestream voorzien. De digitale opname is echter wel beschikbaar en kan men (her)bekijken op de KVAB-website.

Resultaten en impact

Op basis van alle input die de Denkers gedurende het jaar hadden verkregen konden zij begin november een voorlopige versie van hun denkersrapport voorleggen aan de Stuurgroep. Een extract uit het preliminary report met de eerste conclusies en aanbevelingen werd vooraf beschikbaar gesteld aan de deelnemers die zich hadden ingeschreven voor het slotevent. De resultaten uit de break-out sessies, debatten en interacties met het publiek werden meegenomen en begin 2022 volgde het definitieve Denkersrapport.

De coördinatoren beogen in 2022 een verdere uitwerking van de thematiek met een publicatie in de reeks Standpunten van de Academie.

Het volledige eindrapport van deze Denkerscyclus is beschikbaar op de website van de KVAB.

Denkersprogramma – Cyclus Duurzame Innovatie

Situering

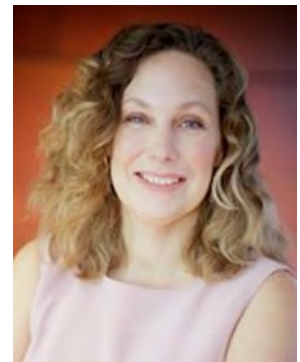
De Klasse Natuurwetenschappen nam het voortouw om in 2021, samen met de andere drie Klassen, een Denkerscyclus te organiseren rond 'Verantwoord onderzoek voor duurzame technologische innovatie' onder de leiding van Dominique Van Der Straeten (KNW, UGent) en in samenwerking met Koen Matthijs (KMW, KU Leuven), Bart Verschaffel (KK, UGent) en Guy Marin (KTW, UGent).

De centrale vraag, die aansluit op de Visie 2050 van de Vlaamse Regering, luidde: Wat is de rol van Wetenschap, Technologie en Innovatie bij het aanpakken van maatschappelijke uitdagingen? Dienen wetenschappers zich gericht te buigen over de maatschappelijke impact van innovatie? De thematiek werd holistisch benaderd en toegepast op de casus 'Duurzame landbouw en voeding'. Inhoudelijk werd een onderscheid gemaakt worden tussen een evaluatie inzake 'duurzaamheid' (effecten op de planeet op lange termijn) en 'maatschappelijke effecten' (gevolgen 'voor de mensheid').

Denkers waren Melanie Peters, directeur van het Rathenau Instituut en Johan Schot, hoogleraar aan het Utrecht University Centre for Global Challenges. De cyclus was nog maar net op dreef toen we tijdens de zomer helaas vernamen dat Melanie Peters plotseling was komen te overlijden. In september 2021 werd Petra Verhoef, een collega van Melanie aan het

Rathenau Instituut en experte inzake 'innovatie, duurzame voedselketen en gezondheid' bereid gevonden om de rol van Denker verder te zetten. Petra Verhoef werd in haar opdracht bijgestaan door Vincent Baarslag, onderzoeker aan het Rathenau Instituut.

Activiteiten

Op 4 en 11 oktober werden rondetafelgesprekken georganiseerd in het Paleis der Academiën met experts en vertegenwoordigers uit enerzijds 'algemeen beleid' (FWO, VARIO, VLAIO, kabinet minister Crevits, kabinet staatssecretaris Dermine ...) en anderzijds 'innovatiepraktijken' (Commensalist, Rikolto, Voedsel Anders, CUSTOMEAT, ...). De Denkers gaven er een korte presentatie waarop het debat werd opengetrokken naar de Vlaamse context en waar knelpunten en opportuniteiten uitvoerig werden besproken. In november werden verder online diepte-interviews afgenomen door Vincent Baarslag met enkele gerichte stakeholders.

Dit alles resulteerde in een hybride slotsymposium in het Paleis der Academiën op 23 november getiteld 'Verantwoord onderzoek voor duurzame technologische innovatie'. Minister Hilde Crevits opende het programma met een online toespraak. Vervolgens brachten beide Denkers verschillende expertise en invalshoeken samen op het gebied van innovatie, technologie effect analyse en het betrekken van de samenleving bij grote maatschappelijke transitie, zoals een duurzamer voedselsysteem. De aanwezige deelnemers werden uitgenodigd om in break-out groepen mee te denken rond deze problematiek waarna zij de mogelijkheid kregen publiek in debat te gaan met de Denkers en enkele experts. Het slotsymposium was online te volgen en actieve participatie in de plenaire sessies werd mogelijk gemaakt via een chat-functie. De opname kan worden (her)bekeken op de KVAB-website.

Resultaten en impact

Het onderzoek van de Denkers richtte zich op de vraag of er een ander kennis- en innovatiebeleid in Vlaanderen nodig is, gezien de grote maatschappelijke uitdagingen die er liggen én de impact die technologie en innovatie kunnen hebben op maatschappelijke praktijken (zorg, landbouw, onderwijs, werk et cetera). De vraag luidde of de bestaande modellen voor kennis- en innovatiebeleid, die in eerste instantie vaak economische groei en later ook maatschappelijk verantwoord innoveren als uitgangspunt hadden, voldoende effect kunnen sorteren als het gaat om de grote maatschappelijke transitie waar we voor staan. Met deze werd afgetoetst of een nieuw model, 'transformatieve innovatie' genoemd, in Vlaanderen al wordt toegepast en of daar ruimte voor is. Het Vlaamse kennis- en innovatiebeleid stelt, net als in Nederland overigens, economische doelen nog vrij centraal, maar legt wel steeds meer accent op participatie, interdisciplinariteit, bereiken van maatschappelijke doelen en de sociale acceptatie van technologie. Men wil ook graag een balans bewaren tussen fundamenteel onderzoek en onderzoek gericht op het oplossen van maatschappelijke uitdagingen. Er lijkt dus wel ruimte voor het model van de 'transformatieve innovatie'.

Alle conclusies en aanbevelingen van de Denkers werden gebundeld in het Denkersrapport, beschikbaar op de KVAB-website.

Standpunten

Inleiding

De reeks Standpunten wordt in het convenant als volgt omschreven: 'de publicatiereeks van de Academie waarin zij gefundeerde informatie verschaft over ontwikkelingen die op langere termijn de samenleving beïnvloeden, waarbij zij tijdig kan wijzen op tegenstrijdigheden en te verwachten knelpunten, probleemstellingen kan formuleren en beleidsalternatieven kan aangeven'.

Op basis van deze definitie neemt de KVAB de volgende teksten in aanmerking voor publicatie als Standpunt: geschriften die (a) een synthese geven van wetenschappelijke en/of artistieke inzichten en ontwikkelingen en van de beleidsmatige implicaties ervan of (b) een beschrijving, analyse en evaluatie van maatschappelijke ontwikkelingen en/of de hierop betrekking hebbende beleidsmaatregelen. Een verzameling lezingen of samenvattingen ervan of wetenschappelijke studies zonder duidelijke beleidsmatige dimensie worden niet in overweging genomen.

De Standpunten worden opgesteld in het Nederlands, waar mogelijk met een Engelstalige samenvatting erbij. Een Standpunt wordt opgesteld door een enkele of een beperkt aantal auteurs, of door een permanente of occasionele werkgroep. De naam van de auteur of de auteurs wordt op het Standpunt vermeld.

De omvang van een Standpunt is beperkt. De tekst ervan (illustraties en verwijzingen inbegrepen) bedraagt normalerwijze niet meer dan 32 blz., maar wanneer het onderwerp dit vraagt, kan hiervan worden afgeweken.

Het bestuur van elke Klasse fungeert als redactiecomité. Dit comité kan aan de auteurs redactionele en andere suggesties doen en geeft aan de Klasse advies over de aanvaardbaarheid van de tekst in het licht van wat voorafgaat. Het bestuur kan zich hierbij laten bijstaan door een of meer andere leden van de Klasse.

Een tekst wordt pas opgenomen in de reeks van de KVAB-Standpunten indien deze door minstens één Klasse van de KVAB wordt gedragen. Dit betekent dat de Klasse van oordeel is dat het document beantwoordt aan de hiervoor beschreven vereisten en van een hoge kwaliteit is, redactioneel zowel als inhoudelijk. Het betekent niet dat elk lid van de Klasse het eens is met elk onderdeel van de tekst.

Overzicht

Nummer	Auteur(s) of editor(s)	Titel	Klasse(n)
70	Richard Bardgett, Joke Van Wensem	Bodem als natuurlijk kapitaal, KVAB Denkersrapport 2020	Technische Wetenschappen
70b	Richard Bardgett, Joke Van Wensem	Soil as natural capital, KVAB Thinkers' report 2020	Technische Wetenschappen
71	Jos Smits e.a.	Multifunctionele eilanden in de Noordzee	Technische Wetenschappen
72	Elisabeth Monard, red.	Kunst, Wetenschap en Technologie in Symbiose	Technische wetenschappen m.m.v. Natuurwetenschappen, Menswetenschappen, Kunsten en Jonge Academie
73	Jan Wouters, Maaïke De Ridder	De problematiek van de rechtsstaat en democratische legitimiteit binnen de Europese Unie	Menswetenschappen
73b	Jan Wouters, Maaïke De Ridder	Rule of Law and Democratic Legitimacy in the European Union	Menswetenschappen
74	Hilde Heynen, Bart Verschaffel, e.a.	Architectuurkwaliteit vandaag, Reflecties over architectuur in Vlaanderen	Kunsten en Technische wetenschappen
75	Godelieve Laureys, Kristiaan Versluys e.a.	Language matters, Taalgebruik en taalbeleid aan de Vlaamse universiteiten	Menswetenschappen m.m.v. Technische wetenschappen, Jonge Academie

De Standpunten met nummers 72, 74, en 75 zijn klassenoverschrijdende Standpunten en/of in samenwerking met de Jonge Academie. Standpunten 70b en 73b zijn Engelse uitgaven. De inhoud van de Standpunten ook in het Engels uitbrengen draagt bij tot een verbetering van de internationale uitstraling van de Academie.

Individuele bespreking

R. Bardgett, J. Van Wensem, Bodem als natuurlijk kapitaal, KVAB Denkersrapport 2020, KVAB/ Klasse Technische Wetenschappen, 2021.

Gezonde bodems zijn een natuurlijk kapitaal, essentieel voor de voedselproductie en het behoud van biodiversiteit, en dus voor ons welzijn. In 2020 organiseerde de Academie een Denkerscyclus over de uitdagingen en opportuniteiten voor het behoud van het natuurlijk bodemkapitaal in Vlaanderen. Twee buitenlandse experts volgden toespraken en discussies van verschillende actoren in Vlaanderen en schreven hun bevindingen neer in dit werk. Deze twee experts zijn Richard

Bardgett, Brits bodemecoloog en Joke van Wensem, adviseur van het ministerie voor Milieu in Nederland. Samen hebben ze in dit werk aangetoond dat er een aanzienlijk verlies is van dit natuurlijk bodemkapitaal in Vlaanderen. Dit komt door intensieve landbouwpraktijken, bodemafdicthting (verharding) door gebouwen en infrastructuur, de klimaatverandering en vervuiling. In Vlaanderen ontbreekt een geïntegreerde actie om de bodemgezondheid te monitoren en hierover te rapporteren. Dit werk bevat een schat aan informatie over de Vlaamse bodem en eindigt met concrete aanbevelingen voor overheid en voor iedereen die betrokken is bij het behoud van dit natuurlijk kapitaal, en dat zijn wij eigenlijk allemaal.

J. Smits e.a., Multifunctionele eilanden in de Noordzee, KVAB/Klasse Technische Wetenschappen, 2021.

De laatste jaren is er in Vlaanderen een snel stijgende nood aan nieuwe exploitatiemogelijkheden van de Noordzee. Om aan deze nood te beantwoorden is doorgedreven onderzoek een noodzaak. Onze beleidsverantwoordelijken staan voor de uitdaging om de komende jaren een dynamisch kader te ontwikkelen dat kan beantwoorden aan de groeiende noden en dit rekening houdend met de effecten van de klimaatwijziging.

Dit document inventariseert de mogelijkheden en kansen van eilanden op zee als bijdrage tot een verbeterde kustveiligheid en een versnelde conversie naar hernieuwbare energie. Verder biedt een eiland ook extra kansen voor de ontwikkeling van nieuwe activiteiten op en rond de Noordzee. Vanzelfsprekend moet er, naast de ruimtelijke, ecologische en economische impact, ook gewerkt worden aan een actieve dialoog met de bevolking om zo een breed maatschappelijk draagvlak te creëren.

Dit Standpunt kwam tot stand na ruim overleg met alle betrokkenen uit de industrie, de universiteiten en de beleidsstructuren. Het is een uitnodiging tot creatief denken over de toekomst van de Noordzee en dit rekening houdend met de verwachte stijging van de zeespiegel en de noden inzake nieuwe bronnen voor groene energie.

E. Monard, red., Kunst, Wetenschap en Technologie in Symbiose, KVAB/Klasse Technische wetenschappen, 2021.

Staan we voor een nieuw tijdperk? Nadat kunsten, wetenschap en technologie lang hun eigen weg zijn gegaan, lijkt er in onze tijd weer meer ruimte voor allerlei vormen van convergentie: de twee werelden vinden weer snijpunten en doorsnedes. De kunstenaar kan de wetenschapper inspireren en vice versa, wetenschap en technologie kan ten dienste van kunst staan en omgekeerd. Kunstenaars worden steeds vaker mee opgenomen in de multidisciplinaire teams voor de aanpak van grote maatschappelijke uitdagingen. Deze belangwekkende evolutie wordt in dit Standpunt geïllustreerd en de weldadige effecten worden beargumenteerd.

Begin 2018 werd in de schoot van de KVAB de reflectiegroep Kunst, Wetenschap en Technologie opgericht met als doelstelling het verkennen van mogelijke pistes voor meer wederzijds bevruchtende interacties tussen wetenschappers, technologen en kunstenaars. De werkzaamheden startten met het organiseren van symposia. Daar kregen duo's van wetenschappers en kunstenaars een forum om een gezamenlijk project voor te stellen en dat ook tentoon te stellen op een ééndaagse expo. Gastsprekers werden uitgenodigd om de interactie Kunst en Wetenschap in een bredere context te schetsen. Deze publicatie bevat een bloemlezing van bijdragen aan deze evenementen. Stuk voor stuk weven de getuigenissen een rode draad door de wereld van kunst, wetenschap en technologie. Tenslotte worden ook conclusies en aanbevelingen geformuleerd, opdat de kruisbestuiving tussen kunstenaars, wetenschappers en technologen blijvend kan worden gestimuleerd en ondersteund.

J. Wouters, M. De Ridder, De problematiek van de rechtsstaat en democratische legitimiteit binnen de Europese Unie, KVAB/Klasse Menswetenschappen, 2021.

Respect voor de democratie en de rechtsstaat staat de jongste jaren op losse schroeven in diverse lidstaten van de Europese Unie. De oorzaak is tweedelig. Enerzijds wordt de Europese Unie geconfronteerd met een nieuwe globale realiteit die steeds verder verwijderd is van haar fundamentele waarden. Anderzijds zien we in diverse lidstaten een heropleving van de drang naar meer nationale soevereiniteit en van het identiteitsgevoel. Beide factoren resulteren in een Unie die steeds minder weerklink vindt bij haar burgers. Burgers verliezen meer en meer het vertrouwen in de Europese instellingen en worden gevoeliger voor de populistische storm die sinds enkele jaren door Europa raast. De combinatie van het wantrouwen bij burgers en de uitholling van haar fundamentele waarden in een aantal lidstaten stelt de Europese Unie voor een grote uitdaging wat haar autoriteit en legitimiteit betreft.

Het Horizon2020 onderzoeksproject RECONNECT (Reconciling Europe with its Citizens through Democracy and the Rule of Law) is een vierjarig interdisciplinair project dat focust op deze problematiek. Dit Standpunt biedt een overzicht van de belangrijkste bevindingen uit het onderzoekswerk dat door RECONNECT is verricht en overloopt de concrete aanbevelingen van RECONNECT om het toekomstige narratief van de Unie te verbeteren en de waarden van de democratie en de rechtsstaat te vrijwaren.

H. Heynen, B. Verschaffel, e.a., Architectuurkwaliteit vandaag, Reflecties over architectuur in Vlaanderen, KVAB/Klasse Kunsten en Technische wetenschappen, 2021.

Met de regelmaat van een klok, zo lijkt het wel, barsten controverses uit over nieuwe architectuurprojecten en hedendaagse ingrepen in geliefde monumenten. Het Gravensteen in Gent en het Steen in Antwerpen zijn twee recente voorbeelden van hoe architectuur een debat over kwaliteit uitlokt tot ver buiten academische of architectenkringen. Ook in Leuven, Aalst en Hasselt zijn er projecten die aanleiding

geven tot passionele proteststemmen. Dit standpunt wil redeneringen en argumenten aanreiken om dergelijke discussies te kaderen, en zo met meer diepgang het maatschappelijk gesprek over architectuur te kunnen voeren. Het vertrekt van een nieuwe invulling van de traditionele gedachte dat architectuur berust op het gelukkig samengaan van functie, vorm en constructie. Deze drie termen worden hier geherinterpreteerd als verwijzingen naar maatschappelijke noden, betekeniswaarde en duurzaamheid. Een goed architectuurontwerp navigeert tussen deze vaak tegenstrijdige verwachtingen, en dat vereist van de architect een stevige dosis ontwerpintelligentie. Het vereist ook dat het gesprek over architectuur continu gaande blijft, want er bestaan geen wonderformules of algoritmes die een oordeel over architectuurkwaliteit eens en voorgoed kunnen vastleggen. Evenmin kan men ervan uitgaan dat het hernemen van bepaalde historische vormtalen automatisch kwaliteit zou opleveren. De tekst wordt geïllustreerd met talrijke recent gebouwde projecten, die een concrete bijdrage leveren aan goede en betekenisvolle architectuur.

G. Laureys, K. Versluys e.a., Language matters, Taalgebruik en taalbeleid aan de Vlaamse universiteiten, Klasse Menswetenschappen, 2021.

De internationalisering van onderzoek en onderwijs is de afgelopen decennia explosief toegenomen. Het Engels als onderwijstaal lijkt vandaag op een verantwoorde en selectieve manier ingevoerd te worden in opleidingsonderdelen waar dit aangewezen lijkt. Maar is er dan geen sprake van “verengelsing”? Wel in de betekenis dat het Engels aan terrein wint in de context van mondialisering en internationale mobiliteit.

Voor universiteiten staat de vraag naar een degelijk algemeen taalbeleid, en een beleid ten aanzien van een kwalitatief aanbod Engelstalige opleidingsonderdelen in het bijzonder, hoog op de agenda. Een expliciet taalbeleid is nodig op het niveau van de instellingen, en zo mogelijk op het niveau van de VLIR. Dit taalbeleid is gericht op de verdere uitbouw van het Nederlands als academische taal in combinatie met een ambitie om via het gebruik van kwaliteitsvol Engels aan de maat te blijven in de internationale academische context. De taalregelgeving mag geen belemmering vormen voor de internationalisering van het universitaire onderwijs en onderzoek maar moet het mogelijk maken dat de universiteiten hun maatschappelijke dienstverlening zowel binnen Vlaanderen als op internationale fora adequaat kunnen vervullen.

Dit Standpunt is dus pleitbezorger van een tweesporenbeleid, waarbij het Nederlands onbetwistbaar de primaire taal blijft aan de Vlaamse universiteiten, maar naast het Nederlands vooral het Engels en in voorkomend geval ook andere vreemde talen een duidelijke en onbetwistbare plaats hebben.

Reflectiegroepen

Reflectiegroep Energie

Deze permanente denktank van de Academie werd opgericht in 2012. Ze bestaat voor de helft uit leden van de Klasse Technische Wetenschappen, aangevuld met leden uit de Klassen Natuurwetenschappen en Menswetenschappen en met experts uit de energiesector. Ze bundelt binnen de KVAB alle initiatieven rond het thema Energie en werkt aan Standpunten. Daarnaast wil ze samen met derden (bv. ie-net, industriële partners...) meewerken aan een energiepodium, dat debatten, voordrachten, studiedagen en/of conferenties organiseert, en waar internationaal gerenommeerde experts uitgenodigd worden.

Een werkgroep binnen de reflectiegroep onder leiding van Joost Van Roost stelde op 6 juni 2021 haar Standpunt 'De rol van gas in de Belgische energietransitie' voor middels een digitaal debat.

Een andere werkgroep onder leiding van Jos Smits schreef een standpunt 'Multifunctionele eilanden in de Noordzee' dat door de KTW goedgekeurd werd. Het zal in 2022 publiek gepresenteerd worden.

De reflectiegroep kon op 23 maart de in 2020 uitgestelde debatavond over de klimaatdoelstellingen met als titel 'Haalt Europa haar ambitieus klimaatplan?' dan toch laten plaatsvinden, zij het nog steeds digitaal. Op 8 december organiseerde de reflectiegroep een goed bijgewoond digitaal seminarie over 'Small Modular Reactors (SMR's) en kernfusiereactoren: nieuwe perspectieven voor de kernenergie?'.

In 2021 werd aangevangen met de voorbereidingen van een Denkerscyclus die in 2022 zijn beslag zal vinden: Energie in de Gebouwde Omgeving.

Reflectiegroep RRI en Wetenschapsethiek

De reflectiegroep rond het thema Responsible Research and Innovation (RRI), die in 2018 werd opgestart, heeft als taak om als een permanente reflectiegroep belangrijke evoluties in de wetenschap en samenleving maar vooral het raakvlak tussen beide, op te volgen. Ze kan thema's identificeren waarrond zou moeten gewerkt worden. Ze kan het startschot geven voor concrete initiatieven zoals publieksevents, publicaties (bv. Standpunten) of Denkertrajecten, maar de uitwerking ervan is in handen van een daarvoor toegewijde taakgroep.

De reflectiegroep telt leden afkomstig zowel uit KVAB, JA en KAGB, alsook uit Departement EWI en experts uit universiteiten. In 2021 werden alle leden gevraagd hun engagement te herbevestigen, en werd middels een verfijnde situeringsnota

gevraagd of nieuwe leden wilden aansluiten uit de KVAB, JA en KAGB. Enkelen trokken zich terug, acht nieuwe leden meldden zich aan. De reflectiegroep telt 28 leden en een secretaris.

De reflectiegroep vergaderde op 30 maart 2021 en identificeerde verschillende belangrijke actiedomeinen, waaronder 'repliceerbaarheid en reproduceerbaarheid van onderzoek' en 'veranderende wetenschap in tijden van COVID'. Onder dat laatste zouden een aantal subthema's een plaats krijgen, zoals Open Science, verantwoorde wetenschapscommunicatie, draagvlak voor gentechologie en eigenaarschap van data en patenten door bedrijven. Beslist werd tot de volgende drie activiteiten:

- Een Denkerscyclus over 'Reproducibility' zal uitgewerkt worden in 2022, onder coördinatorschap van Joos Vandewalle (KTW) en Patrick Onghena (KMW). De voorbereidingen gingen reeds van start.
- Een namiddagsessie 'Uitdagingen voor de wetenschap in tijden van (COVID)crisis' wordt voorbereid. Op de vergadering van 1 juli 2021 werkte een subwerkgroep van de reflectiegroep het programma verder uit, met verschillende interventies en een panelgesprek, over geconnecteerde thema's als vertrouwen in / draagvlak voor wetenschap, interactie tussen wetenschap en politiek, open science, openheid versus snelheid, en publiekscommunicatie. Het resulterende publieksevenement 'Openheid en vertrouwen in wetenschap' van 7 december 2021 werd uitgesteld naar 7 april 2022 omwille van de vierde Covid-golf.
- Onder impuls van de RRI-reflectiegroep gaf prof. Yves Moreau voor de ACF-Lentecyclus op 10 juni 2021 een publiekslezing over het misbruik van ICT door Chinese diensten voor het profileren van Oeigoeren en onderdrukken van deze minderheid. Hij pleit ervoor dat de onderzoekssamenwerking met deze diensten

Reflectiegroep Kunst, Wetenschap en technologie

Onder impuls van Elisabeth Monard werd in 2018 een werkgroep samengesteld voor het verkennen van mogelijke pistes voor meer wederzijds bevruchtende interacties tussen wetenschappers, technologen en kunstenaars, gedreven door nieuwsgierigheid en creativiteit. Deze werkgroep telt leden uit de vier klassen van de KVAB en uit de Jonge Academie, en is de facto uitgegroeid tot een permanente reflectiegroep.

Het geplande (uitgestelde) derde Symposium met als titel 'Klinkende Kennis' is helaas opnieuw uitgesteld. Een digitaal alternatief is geen optie. Ditmaal is er goede hoop dat het op 22 april 2022 zal kunnen plaatsvinden.

De reflectiegroep heeft zich in 2021 dan volledig toegelegd op het schrijven van een Standpunt over de symbiose tussen kunst, wetenschap en technologie, met voorbeelden van interactieve projecten tussen wetenschappers en kunstenaars, zoals

gepresenteerd op de Symposia en eveneens een hoofdstuk over het beleid ter zake aan de universiteiten. Het Standpunt werd goedgekeurd door de KTW en publiek gepresenteerd op 30 november aan de hand van een hybride debat.

De Commissie Historische Wetenschappen (Cohiwet) groepeerde de historici en de kunsthistorici van de Klasse Menswetenschappen en de Klasse Kunsten. Ze staat onder de leiding van Marc Boone. Deze commissie volgt de historische activiteiten van de KVAB op, maar waarvoor er bijzondere commissies bestaan zoals de historische reeksen (Nationaal Biografisch Woordenboek, *Collectanea Hellenistica*, *Iusti Lipsi Epistolae*, *Iuris Scripta Historica* en *Verhandelingen*) treedt zij niet actief op.

In 2021 kon Cohiwet door de coronacrisis niet fysiek bijeenkomen, maar de lopende projecten werden opgevolgd. Leden van Cohiwet hebben hun taak vervuld bij het voorbereiden van publicaties en als evaluatoren in de jury's van verschillende prijzen van de KVAB (in 2021: laureaat van de Academie in de Klasse Menswetenschappen, de Charles De Clercqprijs, de Mgr. Coppensprijs, de Erik Duvergerprijs en de prijs *Pro Civitate*). 2021 was een jaar waarin geen deel van het Nationaal Biografisch Woordenboek (NBW) moest verschijnen, maar leden van Cohiwet nemen actief deel aan de redactionele aspecten van deze uitgave als leden van de Wetenschappelijke Commissie van het NBW ter voorbereiding van het volgende deel dat moet verschijnen, d.i. Deel 25 voorzien voor eind 2022.

Cohiwet staat ook in het bijzonder in voor de voorbereiding van het historisch luik in de viering van 250 jaar Academiën in België in 2022. Het was in 1772 dat de Academiën in de Oostenrijkse Nederlanden door keizerin Maria Theresia werden opgericht. Er zijn verschillende voorstellen voor thema's omtrent dewelke een historische studiedag zou worden georganiseerd, waarbij hiaten in het historisch onderzoek rond de geschiedenis der Academiën zouden worden opgevuld, o.m. omtrent de figuur van Cornelis de Nelis, de Academie in de Oostenrijkse en de Franse tijd, na 1830 en 1845 e.a. Daaraan wordt ook een publicatie verbonden en de voorbereiding van dit alles is nog aan de gang. Dit initiatief verloopt in samenwerking met de Franstalige zusteracademie ARB.

De coronacrisis in 2021 heeft opnieuw verhinderd dat de projecten rond de borstbeelden en de iconografie van het Paleis der Academiën konden worden voortgezet.

Het Academisch Cultureel Forum (ACF) organiseert symposia, lezingen en concerten en richt zich tot een breed geïnteresseerd publiek. Men streeft ernaar om zoveel mogelijk te werken met terugkerende en dus vaste cycli waarin de vier Klassen van de Academie in al hun disciplines evenwichtig worden vertegenwoordigd. Daarnaast wordt getracht om activiteiten aan te bieden die klassenoverschrijdend zijn, met de focus op inter- en multidisciplinariteit. Dit is ook de reden waarom aan de stuurgroep de klassenbestuurders, de voorzitter en de ondervoorzitter werden toegevoegd. Daarnaast zetelen ook de vast secretaris, de voorzitter en de directeur van de zusteracademie KANTL van oudsher in de stuurgroep waardoor al diverse samenwerkingsprojecten tussen beide instellingen werden uitgewerkt.

Het ACF streeft ernaar, naast haar samenwerking met de KANTL, ad hoc activiteiten in te richten met andere instellingen zowel binnen de geledingen van KVAB als daarbuiten. Zo wordt de laatste jaren het Eindejaarsrecital steeds inhoudelijk door de Klasse Kunsten ingevuld (cf. infra) en werd voor de tweede maal getracht een Lenteconcert te organiseren. Helaas kon enkel het Eindejaarsrecital door de aanhoudende coronacrisis plaatsvinden.

Activiteiten bestaande cycli:

Da Vincilezingen

Deze lezingen focussen op de invloed van Vlaanderen en Vlamingen op de rest van de wereld en dit in alle disciplines. Het gaat niet enkel om wetenschappers of wetenschappen, maar ook om figuren met grote uitstraling in andere domeinen zoals Peter Benoit, Mercator, Vesalius, met inbegrip van de mogelijke invloed van wetenschap en cultuur van hedendaagse wetenschap(pers) en hedendaagse cultuur(beoefenaars) in de toekomst. Om de participatie van de academielieden te vergroten, wordt er steeds naar gestreefd om de lezingen te laten aansluiten op de klassenvergaderingen.

Er werden dit jaar zeven Da Vincilezingen georganiseerd, waarvan drie over belangrijke figuren die onlangs verschenen in het nieuwe deel (deel 22) van het Nationaal Biografisch Woordenboek. Ondanks de crisis hebben alle Da Vincilezingen kunnen plaatsvinden hetzij hybride, met een beperkt publiek dat coronaproof fysiek aanwezig was en een aantal deelnemers die via een livestream van thuis uit konden volgen, hetzij volledig digitaal via Zoom.

In het kader van het NBW (online):

- 18 maart 2021, 17.30 uur: Clara Van den Bosch (door Karel Geboes) & Jef Denyn (door Koen Cosaert)

- 1 april 2021, 17.30 uur: Paul Delvaux (door Raoul Maria De Puydt) & André Mast (door Marnix Van Damme)
- 29 april 2021, 17.30 uur: Koningin Elisabeth (door Gustaaf Janssens)

I.s.m. de Reflectiegroep Responsible Research & Innovation (online):

- 10 juni 2021, 17.45 uur: 'Artificiële Intelligentie: Utopie of nachtmerrie' door Yves Moreau

De volgende Da Vincilezingen vonden hybride plaats:

- 9 september 2021, 17.30 uur: 'Ferdinand Peeters: de echte vader van de anticonceptiepil' door Karl van den Broeck
- 13 oktober 2021, 17.30 uur: Pater Placide Tempels door Inigo Bocken (Radbouduniversiteit en KU Leuven)
- 18 november 2021, 17.30 uur: 'Roger Van Overstraeten: vader van de micro-elektronica in Vlaanderen' door Hugo de Man (KVAB)

Lentecyclus

Sinds 1998 wordt in het voorjaar een cyclus ingericht rond een belangrijk actueel thema, uitgediept in subthema's en behandeld in meerdere namiddagssessies. De Lentecyclus 2020 die door de coronacrisis niet kon plaatsvinden werd verschoven naar 2021 en stond in het teken van 'de nazaten van Confucius' en dit in drie sessies: op 5 mei (China) 'Xi Jinpings droom van een nieuwe wereldorde', 19 mei (Japan) 'Japans tanende rol op het wereldtoneel' en 26 mei (Korea) 'De toekomst van de twee Korea's'.

- Sessie 1: woensdag 5 mei: China
Duncan Freeman, Jan Wostyn, Catherine Vuylsteke en Luc Taerwe
- Sessie 2: woensdag 19 mei: Japan
Willy Vande Walle, Luk Van Haute, Mark Eyskens en Marc Van Craen
- Sessie 3: woensdag 26 mei: Korea
Boudewijn Walraven, Casper Van der Veen en Carine Defoot

Moderator: Jan Hautekiet

Concertenreeks

De Academie wil in deze reeks naast buitenlandse componisten in het bijzonder ook Vlaamse muziek en Vlaamse componisten aan bod laten komen. Daarom organiseert de stuurgroep vanaf 2020 ook een Lenteconcert naast het traditionele Eindejaarsrecital. Door de coronacrisis hebben helaas de Lenteconcerten nog niet kunnen plaatsvinden. Men streeft er naar binnen de reeks concerten ook aandacht te besteden aan jonge talenten.

Eindejaarsrecital van 26 november 2021: 20.00 uur Pablo Mikko (Cello) en Wouter Valvekens (piano)

Programma:

- Dmitri Shostakovich (1906 – 1975): Sonata for Cello and Piano in D minor, Op. 40 (1934)
 - Interview met Luc Van Hove en uitvoering: Sonata for violoncello and piano, Op. 29 (1991)
 - Ludwig Beethoven (1770 – 1827): Cello Sonata No. 3 in A major, Op. 69 (1809)
- Sylvia Broeckert (Klara): presentatie

De KVAB heeft een lange traditie op het gebied van wetenschappelijke publicaties. KVAB Press verzorgt een aantal uitgaven in eigen beheer: de reeks Standpunten, het Nationaal biografisch woordenboek en een aantal gelegenheidspublicaties. Sinds 2014 werkt de Academie ook samen met de internationale wetenschappelijke Uitgeverij PEETERS voor de publicatie van vier wetenschappelijke reeksen: *Iusti Lipsi Epistolae*, *Iuris Scripta Historica KVAB*, *Collectanea Hellenistica KVAB* en *Verhandelingen van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten Nieuwe Reeks*. Voor elk van deze reeksen is een afzonderlijke wetenschappelijke redactieraad verantwoordelijk. Deze redactieraden stimuleren nieuwe publicaties en bewaken de kwaliteit van de gepubliceerde werken aan de hand van een geformaliseerde peer-review procedure.

KVAB behoudt de vrijheid om daarnaast in eigen beheer te publiceren.

Overzicht van de publicaties per reeks in 2021:

Verhandelingen van de KVAB, Nieuwe Reeks

Meirlaen, Matthias; Put, Eddy; Tollebeek, Jo; Verschaffel, Tom: Een wereld van verschil? De universiteit in het Zuiden tijdens het Verenigd Koninkrijk der Nederlanden sinds 1817. Verhandelingen van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten. Nieuwe reeks, Volume 36, Peeters, Leuven, 2021.

(ISBN 9789042943612, € 54)

In het kader van de unificatie van het nieuwe Verenigd Koninkrijk der Nederlanden hertekende koning Willem I de structuur van het hoger onderwijs op drastische wijze. Hij beval in 1816 de inrichting van drie gelijkwaardige rijksuniversiteiten in Noord en in Zuid, die zouden instaan voor de opleiding van de maatschappelijke elite. In het Zuiden openden deze rijksuniversiteiten in Gent, Luik en Leuven (waar de Oude Universiteit sinds 1797 was afgeschaft) één jaar later de deuren. De auteurs van dit boek houden de geschiedenis van de zuidelijke rijksuniversiteiten opnieuw tegen het licht. De cruciale vraag luidt of het project van de rijksuniversiteiten in het Zuiden inderdaad een wereld van verschil maakte: wat voor nieuws bracht het, hoe verhiel het zich tot het onderwijs in het ancien régime en hoe werd achteraf op het project teruggeblikt?

Het beeld is veelvormig. Door de geschiedenis van de drie rijksuniversiteiten – hun organisatie, personeel en disciplines – voor het eerst in haar volle breedte te bestuderen, laten de auteurs zien dat tegelijk werd voortgebouwd op oude

structuren en vernieuwingen uit de Franse tijd, én een aanzet werd gegeven tot wezenlijke modernisering van de wetenschap, haar bestel en infrastructuur. Van dit veelvormige beeld bleef na de scheiding van 1830 weinig overeind: in een periode van nieuwe ideologische spanningen gold het project van de rijksuniversiteiten in Leuvense katholieke kringen als een kortstondige breuk die liefst werd vergeten, terwijl in Gent en Luik de continuïteit tussen de universiteit van 1817 en 1834 werd benadrukt in een herdenkingscultuur die de opkomst van de 'moderne wetenschap' bejubelde.

De KVAB geeft sinds 1964 om de twee jaar in samenwerking met de KANTL en de KAGB een nieuw volume uit van het Nationaal Biografisch Woordenboek (NBW). Dit is in de Nederlandse taal het belangrijkste (lopende) biografisch repertorium en een belangrijk naslagwerk voor de historische wetenschappen, in het bijzonder de geschiedenis, de kunstgeschiedenis, de taalwetenschappen, de politieke-, morele- en juridische wetenschappen enzovoort. Het is de tegenhanger van de *Nouvelle Biographie Nationale*, die in het Frans wordt uitgegeven door de Académie royale de Belgique. De figuren die in het NBW worden opgenomen moeten een meer dan lokale betekenis voor Vlaanderen en België hebben gehad (ongeacht of ze in onze gewesten geboren zijn of daarbuiten), ze kunnen alle maatschappelijke geledingen of culturele, politieke, economische, religieuze of sociale stromingen vertegenwoordigen en de bijdragen moeten zijn gebaseerd op nieuw en oorspronkelijk wetenschappelijk onderzoek. De auteurs die daartoe worden aangezocht moeten de nodige wetenschappelijke kwalificatie kunnen aantonen. Ze vormen een actieve equipe bestaande uit meer dan 50 onderzoekers.

Het laatste deel van het NBW dat van de personen liep was deel 24, dat verscheen eind 2020. Het jaar 2021 was bijgevolg een jaar waarin geen nieuw boekdeel verscheen. In zo'n jaar worden de voorbereidingen getroffen om het volgende deel klaar te stomen, in 2021 in het bijzonder deel 25. De auteurs worden opgezocht en gevraagd welke lemmata zij kunnen opstellen. De werklĳst wordt aangepast: de in het laatste deel verschenen bijdragen worden geschrapt, nieuwe voorstellen worden ingevoerd en er wordt nagegaan welke figuren in de lijst hiaten vormen in de reeks die dringend zouden moeten worden opgevuld. Dit alles gebeurt in overleg met de Commissie van het NBW, samengesteld uit leden van de drie betrokken academiën en die onder de leiding staat van prof. dr. Werner Waterschoot (KANTL). De dagelijkse opvolging van de voortgang van het werk is in handen van de redactiesecretaris, Hans Rombaut, historicus, die de contacten onderhoudt met de auteurs, overlegt met de voorzitter en de betrokken commissieleden. In 2021 kon die coördinatie niet gebeuren in de gebruikelijke vergaderingen van de commissie en werd geopteerd voor elektronische bijeenkomsten. In de loop van 2021 werden zo reeds 75 lemmata verzameld (dit is zo'n 70 % van alle teksten). In de loop van januari en februari 2022 worden de resterende bijdragen verwacht.

Een groot deel van de inhoud van het toekomstige deel is intussen al bekend. Daarvan zijn al vele bijdragen bij de redactie toegekomen, o.m. over politici (Wilfried Martens, Georges Theunis, Robert Houben, Edouard Pecher, Paul Lippens), beeldende kunstenaars (Axell, Henri Evenepoel, George Grard, Kätha Kollwitz, Michel Seuphor, Jacob Smits), literatoren (Albe, Maria Doolaeghe, Willem Pee, Lia Timmermans), musici en acteurs (Joris Diels, Marvin Gaye, Henri Possoz), historische figuren (Emmanuel Rollier, Yolande van Bourgondië), en worden er zeer binnenkort

nog belangrijke studies verwacht (o.m. Rogier van der Weyden, Adrian Carton de Wiart, Geert van Bruaene...).

Deel 25 van het NBW zal verschijnen in het feestjaar van 250 jaar academiën in België (1772-2022), maar vormt ook op zichzelf een feesteditie als het 25ste deel in de reeks en de 60-jarige werking van het project (1961/62-2021/22).

Academieberichten

De Academieberichten bereikten in 2021 hun 31ste jaargang. In februari 2021 verscheen het laatste gedrukte magazine. In het voorwoord kondigde de voorzitter de overgang naar een digitaal magazine aan. De Gouden Penning voor Erika Vlieghe werd in de kijker gezet. Verder stelde dit nummer ook de nieuwe leden van de KVAB en de Jonge Academie voor en bood het een overzicht van de prijswinnaars van alle prijzen die in 2020 werden toegekend. In 2020 vonden er geen grote publieksevenementen plaats waarop kon worden teruggeblikt, maar de rubriek van de nieuwe publicaties was eens zo lang.

Voor de zomer verscheen vervolgens de eerste digitale versie van de Academieberichten. Nummer 76 van de Academieberichten bracht de gekende rubrieken, maar nu digitaal. De agenda en nieuwe publicaties worden traditioneel ook in een externe nieuwsbrief aangekondigd, maar in de digitale Academieberichten wordt daarnaast ook ruimte gemaakt voor de diepgaandere artikels die in de gedrukte editie terug te vinden waren. Er werd teruggeblikt op de Lentecyclus van 2021: De nazaten van Confucius. In een interview met Ronnie Belmans werd een belangrijke pijler van de internationale werking van de Academie toegelicht: de samenwerking met SAPEA, een Europees wetenschappelijk adviesorgaan. Kristin Davidse en Anne-Marie Vandenbergen schreven een artikel over de Denkerscyclus over taal en klimaat die zij samen coördineerden. Opnieuw werden leden van de Klasse Kunsten in de kijker gezet en kwam er een digitaal vervolg op de serie "(On)opgemerkt".

De digitale najaarseditie bracht een interview met Denkers Johan Schot en Petra Verhoef, over de Denkerscyclus "digitale innovatie". De terugblik op het event naar aanleiding van de 8ste verjaardag van de VCWI was een mooie aanleiding om de werking van dit belangrijke adviesorgaan in de kijker te zetten aan de hand van de bevlogen toespraak door uittredend voorzitter professor Van Steirteghem.

Vlaamse Academische Stem - VLAST

Teneinde een draagvlak voor de Academie te creëren bij de buitenwereld en tevens geïnteresseerde buitenstaanders in contact te brengen met leden van KVAB en KANTL werd in 2003 'De Vlaamse Academische Stem' (VLAST) opgericht als vriendenkring van de Vlaamse academies KANTL en KVAB, ook wel eens 'Vrienden van de Academie' genoemd. VLAST organiseert voor haar leden culturele uitstappen, vnl. museumbezoeken, en nodigt hen uit op de publieke activiteiten van de KVAB, in het bijzonder die van het Academisch Cultureel Forum. VLAST slaagde erin om in de loop van de voorbije 19 jaar een groep getrouwen rond zich op te bouwen die de werking van de Koninklijke Academies erg genegen zijn. De bezoeken zijn exclusief voor leden van VLAST, KVAB, KANTL en de leden van de Jonge Academie.

VLAST behartigt binnen de werking van KVAB de publieksactiviteiten buiten het Paleis der Academiën en ondersteunt mee de activiteiten georganiseerd door ACF. Leden van VLAST worden via een elektronische nieuwsbrief op de hoogte gehouden van alle openbare activiteiten van de KVAB.

Stuurgroep

VLAST is momenteel een commissie van de Academie maar werd in 2003 gestart als vzw. De activiteiten worden vastgelegd door een stuurgroep, voorgezeten door Mark Eyskens, waarin zowel leden zetelen van KVAB, KANTL als externen. Het secretariaat van VLAST wordt sinds midden 2016 waargenomen door een staf lid.

Activiteiten

Voor 2021 werden er door de aanhoudende crisis geen bezoeken aan tentoonstellingen en andere extra-muros activiteiten georganiseerd.

Activiteiten die door de coronacrisis opnieuw dienen worden ingepland zijn o.m.:

- Hortawandeling o.l.v. Barbara Van der Wee
Hortawandeling door Brussel, begeleid door Horta-specialiste Barbara Van der Wee, lid van de Klasse Kunsten.
- Snijders&Rockoxhuis
Geleid bezoek aan het Snijders&Rockoxhuis in Antwerpen.
- Rondleiding Europees Parlement met inleiding door Herman Van Rompuy
Geleid bezoek aan het grootste transnationale parlement ter wereld.

Contactfora

Voor de organisatie van goedgekeurde contactfora worden, voor maximaal twee dagen, zalen in het Paleis der Academiën ter beschikking gesteld en wordt de hiermee samenhangende logistieke ondersteuning verstrekt door het personeel van de Academie. De Raad van Bestuur van de Academie bepaalt elk jaar, in het licht van het beschikbare budget, het maximale bedrag van de toelagen. Voor aanvragen ingediend in 2021 kon een financiële toelage toegekend worden van maximaal € 2500 per dossier.

De aanvragen worden tweemaal per jaar afgesloten, op 1 april en op 1 oktober. Verdeeld over deze twee sluitingstermijnen werden in totaal 3 aanvragen tot het inrichten van een contactforum ontvangen. Deze werden allen goedgekeurd en kregen de nodige zalen gratis ter beschikking. Er werd evenwel besloten geen toelage toe te kennen.

Geselecteerde contactfora

- Discourse Theory: Ways Forward - Second Edition – Benjamin De Cleen (VUB)
- Narrative and Music – Carolien Van Nerom (VUB)
- Actuarial and Financial Mathematics Conference 2022 (AFMathConf2022) – Michèle Vanmaele (UGent)

Activiteiten 2021

- 9 en 10 juli: Pascal Sienaert (KU Leuven): "29th EFPT Forum: 'Together we grow'"
- 15, 16 en 17 november: Carolien Van Nerom (VUB): "Narrative and Music"

Vlaamse Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit

De Vlaamse Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit is een inhoudelijk onafhankelijk orgaan dat advies uitbrengt over wetenschappelijke integriteit in Vlaanderen. Haar reglement dicht de VCWI een tweeledige adviestaak toe: enerzijds advies verlenen over klachtendossiers wetenschappelijke integriteit, nadat ze al zijn behandeld door de Commissie Wetenschappelijke Integriteit binnen de eigen instelling, en anderzijds het uitbrengen van algemeen advies over wetenschappelijke integriteit, naar aanleiding van het verzoek van aangesloten instellingen of op eigen initiatief.

De VCWI is gehuisvest binnen de KVAB maar opereert onafhankelijk. Dat betekent dat de Academie een secretaris ter beschikking stelt en dat de vergaderingen en hoorzittingen plaatsvinden in het Paleis der Academiën. In 2021 vonden twee samenkomsten in Brussel plaats (de laatste in oude samenstelling en de eerste in nieuwe samenstelling). Alle andere vergaderingen gingen online door gezien de COVID-pandemie.

De VCWI is samengesteld uit 9 hoogleraren, drie uit elk van de domeinen exacte/technische – humane/sociale - biomedische wetenschappen. In oktober 2021 kende de VCWI een mandatenwissel. Zeven van de negen leden werden vervangen. De voorzitter was prof. em. André Van Steirteghem (VUB) tot en met 6 oktober 2021 en prof. Gert Storms (KU Leuven) vanaf 7 oktober 2021. De VCWI wordt ondersteund door een secretaris en een juridisch adviseur, David D'Hooghe (Stibbe, KU Leuven). De secretaris was Chris Bessemans (KVAB) van oktober 2020 tot eind maart 2021 en daarna opnieuw Bert Seghers (KVAB) vanaf 1 april 2021.

Het comité van toezicht op de VCWI bestaat uit vertegenwoordigers van de stichtende instellingen: de vijf universiteiten, het FWO en de academiën KVAB en KAGB. Het neemt jaarlijks akte van het jaarverslag, stelt de leden van de VCWI aan en kan het reglement en het huishoudelijk reglement van de VCWI wijzigen. Het comité van toezicht werd sinds de opstart in 2013 tot juli 2021 voorgezeten door KVAB-lid Jacques Willems en vanaf 4 juli 2021 door KVAB-lid Elisabeth Monard. De VCWI-secretaris ondersteunt de werking van het comité van toezicht. In 2021 duidde het comité van toezicht nieuwe leden aan van de VCWI.

Naast de universiteiten, FWO en academiën erkennen ook andere onderzoeksinstellingen de VCWI als adviserend orgaan. Het zijn VIB, VITO, imec, Flanders Make, ILVO, INBO, Agentschap Onroerend Erfgoed, Agentschap Plantentuin Meise, ITG, VLIZ, Hogeschool Gent en Vlerick Business School.

Adviezen

De VCWI kan, op verzoek van instellingen of op eigen initiatief, adviseren over onderwerpen die betrekking hebben op wetenschappelijke integriteit. Na adviezen in 2020 over de CWI-werking tijdens de pandemie, author contribution statements en de ALLEA-code, bracht de VCWI geen formele nieuwe algemene adviezen uit in 2021.

Op het publieksevent van 22 oktober 2021 maakte afscheidnemend voorzitter André Van Steirteghem een stand van het landschap wetenschappelijke integriteit op, na acht jaar VCWI. Daarin signaleerde hij zes aandachtspunten, die de aandacht van de instellingen verdienen: (i) auteurschap; (ii) beoordeling van onderzoekers; (iii) training; (iv) de rol van het juridische; (v) harmonisering CWI-praktijken en -reglementen; en (vi) conflict of interest. De inhoud van de voordracht werd wel gepubliceerd op de website (bij ontmoetingsdagen), maar geldt niet officieel als een algemeen advies.

In 2021 kwamen vier tweedeadviesaanvragen binnen op het adres van de VCWI (dossiers 2021-A t.e.m. 2021-D). De VCWI werkte in 2021 uitzonderlijk geen rapporten uit met een tweede advies, voornamelijk omdat er (telkens andere) redenen waren om de dossiers niet te behandelen. Met de jaarwisseling 2021-2022 was er nog één dossier in behandeling. Van de dossiers en de redenen om ze niet te behandelen wordt een geanonimiseerde samenvatting gepubliceerd in het jaarverslag van de VCWI op www.vcwi.be.

Studienamiddag

Jaarlijks organiseert de VCWI een ontmoetingsdag voor al wie in Vlaanderen en Brussel beroepsmatig in aanraking komt met kwesties van wetenschappelijke integriteit, met name beleidsmakers, CWI-voorzitters, CWI-secretarissen en "research integrity officers" aan Vlaamse onderzoekinstellingen. Deelnemers leren er van ervaringen in binnenlandse zusterinstellingen, alsook van ontwikkelingen op internationaal vlak. Op 22 oktober 2021 organiseerde de VCWI, in plaats van een besloten ontmoetingsdag, het open publieksevent "Research Integrity in Belgium" naar aanleiding van de mandaatwissel onder de VCWI-leden.

Afzwaaiend voorzitter, Prof. André Van Steirteghem, blikte terug op het achtjarig bestaan van de commissie: achttien tweede adviezen, vier algemene adviezen, een jaarlijkse ontmoetingsdag en deelname aan internationale netwerking en samenwerking (onder meer via ENRIO). Hij gaf ook een analyse van het landschap wetenschappelijke integriteit in Vlaanderen, de rol van de VCWI en de uitdagingen voor de toekomst. In zijn voordracht identificeerde hij vier funderende kerndoelstellingen van de VCWI: (i) optimalisatie en harmonisering van CWI-werking; (ii) kwaliteitsvolle en faire behandeling van dossiers; (iii) ontwikkeling van een eenduidige en gedeelde visie op wetenschappelijke integriteit; en (iv) onderkennen van structurele problemen m.b.t. wetenschappelijke integriteit. Tenslotte zoomde deze stand-van-het-landschapsspeech ook in op zes uitdagingen die de VCWI

identificeerde binnen het domein van wetenschappelijke integriteit: auteurschap, beoordeling van onderzoekers, conflict of interest, training rond wetenschappelijke integriteit, de rol van het juridische in CWI-procedures en het harmoniseren van de aanpak van integriteit in de verschillende instellingen. Drie van die zes aandachtspunten waren het onderwerp van een debat onder leiding van Heidi Mertes, met rectoren Caroline Pauwels en Luc Sels, CWI-voorzitter Geert Molenberghs, FWO secretaris-generaal Hans Willems en VCWI-lid Sabine Van Doorslaer.

De aanleiding voor dit event was de hersamenstelling van de VCWI (zie eerder in dit jaarverslag). André Van Steirteghem, voorzitter sinds de oprichting van de VCWI in 2013, nam een emotioneel afscheid van de VCWI en van een rijkgevlude carrière als wetenschapper. Hij gaf de voorzittersfakkel over aan Gert Storms, hoogleraar experimentele psychologie aan de KU Leuven en copromotor van een onderzoeksproject om het onderzoeksklimaat inzake wetenschappelijke integriteit aan zijn instelling in kaart te brengen. Hij zal de VCWI de volgende vier jaar voorzitten.

Het voormiddagprogramma eindigde met een keynote talk "From Cancer to COVID-19, Does Science Self-Correct?" van dr. Ivan Oransky, oprichter van Retraction Watch, Editor in Chief van Spectrum en Distinguished Writer in Residence in het New York University's Arthur Carter Journalism Institute. KVAB-voorzitter en aantredend voorzitter van het Comité van Toezicht op de VCWI Elisabeth Monard sprak de conclusies en het dankwoord uit.

De namiddag van het dagevent "Research Integrity in Belgium" stond in het teken van de formele inauguratie van de Commission Supérieure pour l'Intégrité Scientifique (CSIS), en werd georganiseerd door de twee Franstalige Académies Royales de Belgique. Vast secretaris van de Académie Royale de Médecine de Belgique duidde de nood aan een Franstalige tegenhanger voor de VCWI. Minister voor onderzoek en hoger onderwijs van de Franse gemeenschap Valérie Glatigny sprak lof en steun uit voor het initiatief. Voorzitter van het comité van toezicht op de CSIS Danielle Balériaux stelde de leden van de adviescommissie en de toezichtscommissie voor. Secretaris-generaal van FNRS Véronique Halloin lichtte de blik van haar fonds op het bevorderen van wetenschappelijke integriteit toe. Voormalig eurocommissaris voor onderzoek Philippe Busquin belichtte de Europese dimensie. VCWI-voorzitter André Van Steirteghem gaf aan wat de VCWI die acht jaar had geleerd. Ererector ULiège Bernard Rentier legde uit waarom aandacht op integriteit een nieuwe manier van evalueren vergt. De dag werd afgesloten met een panelgesprek met de vicerectoren onderzoek van de Franstalige universiteiten, onder leiding van Béatrice Delvaux, hoofdredacteur van Le Soir.

Binnen- en buitenlandse contacten

De VCWI is als organisatie lid van ENRIO (European Network of Research Integrity Offices). Voorzitter André Van Steirteghem en secretaris Bert Seghers/Chris Bessemans namen deel aan de online ENRIO-vergaderingen op 23-24 maart 2021 en op 3-4 november 2021. Sinds ENRIO eind 2020 een vzw naar Belgisch recht werd, met

wettelijke zetel in het Paleis der Academiën te Brussel, betaalt de VCWI ook een lidmaatschapsbijdrage.

De voorzitter en de secretaris van de VCWI zetten hun adviserende rol verder bij de oprichting van de Commission Supérieure pour l'Intégrité Scientifique (CSIS), de zusterorganisatie van de VCWI voor Franstalig België. In het bijzonder ter voorbereiding van het lanceringsfeest op 22 oktober en de eerste vergaderingen van de adviescommissie waren er veelvuldige contacten tussen VCWI en CSIS.

De secretaris beantwoordde diverse snelle vragen over wetenschappelijke integriteit, afkomstig uit de erkennende instellingen.

Het comité van toezicht nam op 5 mei 2021 akte van het jaarverslag 2020 en ging over diverse kwesties in dialoog met de voorzitter en de secretaris van de VCWI. Op basis van de binnengekomen voordrachten uit de instellingen legde het comité van toezicht op 9 juni 2021 een puzzel voor de hersamenstelling van de VCWI. Alle hoogleraren uit dit voorstel hebben aanvaard.

Internationale Samenwerking en Netwerking

Internationale Samenwerking

Het was in 2021 opnieuw heel moeilijk, zo niet onmogelijk om evenementen te organiseren die de aanwezigheid van buitenlandse gasten vereiste. Er werden in 2021 dus geen samenwerkings-evenementen met andere academies georganiseerd. Wel werden de eerste besprekingen en vergaderingen gehouden met ALLEA en Euro-CASE ter voorbereiding van de organisatie van hun jaarlijkse vergaderingen (annex symposium) die in het jubileumjaar 2022 van de Academie zullen plaatsvinden in Brussel in het Paleis der Academiën.

Bilaterale Uitwisselingen

Ingevolge de COVID-19-pandemie die vanaf maart 2020 tot nu het reizen en het fysiek samenwerken sterk aan banden legde, werden uitwisselingen in het afgelopen jaar de facto onmogelijk. Er vonden dan ook geen bilaterale uitwisselingen plaats.

Coördinatie binnen RASAB

RASAB, the Royal Academies for Science and the Arts of Belgium, werd in 2001 opgericht door de KVAB en de Académie royale des Sciences, des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique (ARB). Zij is verantwoordelijk voor de coördinatie van de activiteiten op nationaal en internationaal niveau van de twee academies, zoals de nationale wetenschappelijke comités en de vertegenwoordiging van België in de federaties van academies. RASAB wordt bestuurd door de voorzitters en vast secretarissen van beide academies, aangevuld met één vertegenwoordiger van elke Klasse.

Nationale Comités

De missie van de nationale wetenschappelijke comités is de promotie en coördinatie van verschillende wetenschappelijke disciplines in België, hoofdzakelijk in een internationale context. De voorwaarde voor de oprichting van een Nationaal Comité is het bestaan van een internationale wetenschappelijke unie in dezelfde discipline, die op haar beurt verbonden is aan ICSU (International Council for Science). Een overzicht van de Belgische wetenschappelijke comités en hun leden is te raadplegen op www.rasab.be.

Het verslag van de activiteiten van de Nationale Comités wordt jaarlijks gepubliceerd op de website van RASAB (www.rasab.be).

Elke benoeming van nieuwe leden en elke nominatie van een afgevaardigde voor een algemene vergadering van een internationale wetenschappelijke unie moet goedgekeurd worden door de Klassen voor Wetenschappen van de KVAB en de ARB. Deze benoemingen en nominaties worden doorgaans gegroepeerd en 2 tot 3 maal per jaar aan de Klassen voorgelegd. In 2021 gebeurde dit in maart, mei en november.

De KVAB geeft aan de Nationale Comités de kans om kosteloos over haar zalen te beschikken voor evenementen. Zij maken hiervan gebruik voor het organiseren van internationale congressen, maar ook voor nationale activiteiten om de uitstraling van hun discipline te bevorderen.

Lijst van Nationale Wetenschappelijke Comités:

- Antarctisch Onderzoek
- Biochemie en Moleculaire Biologie
- Biofysica
- Biomedical Engineering
- Bodemkunde
- Chemie
- Fysiologie & Farmacologie
- Geodesie & Geofysica
- Geografie
- Geologische Wetenschappen
- Kristallografie
- Logica, Geschiedenis en Filosofie der Wetenschappen
- Mechanica
- Microbiologie
- Natuurkunde
- Psychologische Wetenschappen
- Quartair onderzoek (BELQUA)
- Radio-Electriciteit
- Sterrenkunde
- Wiskunde

Lijst van de Internationale Wetenschappelijke Unies:

- International Astronomical Union (IAU)
- International Geographical Union (IGU)
- International Federation for Medical and Biological Engineering (IFMBE)
- International Mathematical Union (IMU)
- International Union for Physical and Engineering Sciences in Medicine (IUPESM)
- International Union for Quaternary Research (INQUA)
- International Union of Biochemistry and Molecular Biology (IUBMB)

- International Union of Biological Sciences (IUBS)
- International Union of Crystallography (IUCr)
- International Union of Geodesy and Geophysics (IUGG)
- International Union of Geological Sciences (IUGS)
- International Union of History and Philosophy of Science (IUHPS)
- International Union of Microbiological Societies (IUMS)
- International Union of Pharmacology (IUPHAR)
- International Union of Physiological Sciences (IUPS)
- International Union of Pure and Applied Biophysics (IUPAB)
- International Union of Pure and Applied Chemistry (IUPAC)
- International Union of Pure and Applied Physics (IUPAP)
- International Union of Psychological Science (IUPsys)
- International Union of Radio Science (URSI)
- International Union of Soil Sciences (IUSS)
- International Union of Theoretical and Applied Mechanics (IUTAM)
- Scientific Committee on Antarctic Research (SCAR)

Deelname aan internationale samenwerking en/of netwerking: KVAB

De KVAB is soms rechtstreeks, soms via RASAB, lid van verschillende federaties en samenwerkingsverbanden van academies, zowel op Europees niveau als op wereldniveau. Een overzicht van de lidmaatschappen en de Belgische vertegenwoordigers is te vinden op www.rasab.be.

EASAC

Het Europese EASAC (European Academies Science Advisory Council) is een unie van academies die advies formuleert voor de Europese beleidsmakers.

De vertegenwoordiging van RASAB bij EASAC wordt alternerend waargenomen door afgevaardigden van KVAB en ARB. Sinds 1 januari 2021 zetelt Michel Crucifix (UCL, ARB) in de EASAC Council. Freddy Dumortier, die lid was van de EASAC council in de periode 2017-2020, heeft ook aan de online council vergadering van 17 en 18 juni 2021 deelgenomen als waarnemer. Hij blijft contact onderhouden met het EASAC bureau. Nathalie Boelens blijft lid van de EASAC Press and Communications Group.

KTW-lid Jan Kretzschmar was tot aan zijn overlijden lid van de EASAC-werkgroep energie die tweemaal per jaar plenair vergadert. KTW-lid Derrick Gosselin nam het lidmaatschap van deze werkgroep in 2021 over. Hij nam deel aan de volgende vergaderingen:

- ESP council meeting: 27 april, 7 september, 5 oktober, online.

Derrick-Philippe Gosselin werd ook als lid opgenomen van een nieuw opgerichte EASAC werkgroep 'Crisis Resilience' die eenmaal via Zoom vergaderde.

Verschillende academieleden zijn ingegaan op een call for experts of op een call for reviewers. Er werd ook meegewerkt aan de verspreiding van de EASAC reports in Vlaanderen.

In 2021 werden KNW-leden Marc Van Montagu en Guy Smagghe allebei lid van de EASAC werkgroep "Regenerative Agriculture". Er waren 5 vergaderingen en die waren alle online:

- 1e WG meeting (kickoff) op 30.03.2021
- 2e WG meeting, 2 dagen, op 25.05.2021 en 26.05.2021
- 3e WG meeting, 2 dagen, op 30.06.2021 en 01.07.2021
- 4e WG meeting, 2 dagen, op 13.09.2021 en 14.09.2021
- 5e WG meeting, 2 dagen, op 14.10.2021 en 15.10.2021

In 2021 trad KTW-lid Egbert Lox op als peer reviewer van het rapport "Decarbonisation of Buildings".

ISC (voormalig ICSU)

In 2018 werden de Social Science Council (ISSC) en de International Council for Science (ICSU) verenigd in de hiertoe nieuw opgerichte International Science Council (ISC).

Sinds 2021 neem KNW-lid Christoffel Waelkens het voorzitterschap waar van de Nationale Raad van de Wetenschappelijke Unies. In die hoedanigheid woonde hij op 10 en 11 juni de (digitale) jaarlijkse vergadering bij van de Europese leden van de ISC, en van 11 tot 13 oktober de tweede Algemene Vergadering van de ISC, eveneens langs digitale weg.

CAETS

CAETS is de International Council of Academies of Engineering and Technological Sciences. Paul Verstraeten volgde confrater Achiël Van Cauwenberghe op als vertegenwoordiger van de KVAB in de Algemene Vergadering. Elisabeth Monard is aangesteld als lid van de Raad van bestuur voor een mandaat van 2 jaar (2021-2022).

Het jaarlijkse congres, georganiseerd door de National Academy of Engineering of Argentina, heeft in september 2021 digitaal plaatsgevonden. Het thema van de jaarlijkse vergadering was The Future of Energy. Caets bracht tevens een statement uit: "CAETS sets out engineering's commitment to help governments achieve climate goals", gericht aan de COP26 (the 2021 United Nations climate change conference, gehouden in Glasgow).

KTW-leden Christiane Malcorps en Willy Van Overschée traden toe tot de CAETS diversity steering group.

CAETS heeft in 2021 een nieuw initiatief genomen: wetenschapscommunicatieprijzen. Er zijn twee categorieën: één voor leden van de aangesloten academies en één voor junior high potentials. Kandideren dient te gebeuren door middel van een videoboodschap. De inzendingen worden in een eerste stap gescreend door de lokale deelnemende academies. In 2021 heeft Jan Albert (beleidsmedewerker KVAB) gezeteld in de jury voor de junior high potentials.

ALLEA

In 2021 werd KMW-lid Luc Duerloo de vertegenwoordiger van de KVAB in ALLEA.

Het jaarlijkse symposium en de business meeting gingen noodgedwongen virtueel door. De Raad van de Finse Academies tekende voor de organisatie. Het thema van het symposium was Across Boundaries in Science.

In september vond een eerste voorbereidingsvergadering plaats in het Paleis der Academiën, samen met staf en vertegenwoordigers van KVAB en ARB om de jaarlijkse vergadering voor te bereiden die in mei 2022 in het Paleis der Academiën zal plaatsvinden.

SAPEA

Op 13 december 2016 is het samenwerkingsverband SAPEA (Science Advice for Policy by European Academies) gestart. SAPEA voert een project uit voor de EC als een samenwerkingsverband van 5 Europese academienetwerken: Academia Europaea, ALLEA (ALL European Academies), EASAC (European Academies Science Advisory Council), Euro-CASE (European Council of Academies of Applied Sciences, Technologies and Engineering), en FEAM (Federation of European Academies of Medicine). Het algemeen objectief van het project is om wetenschappelijke expertise bijeen te brengen, die tijdskritisch, onafhankelijk en evidentie-gebaseerd is, uit meer dan 100 Europese academies en uit meer dan 40 landen én die gericht is naar het hoogste beleidsniveau in Europa en het brede publiek.

Het European Science Advisors Forum (ESAF) werd geïnitieerd door Anne Glover, terwijl zij Chief Scientific Advisor was van voorzitter Barroso van de Europese Commissie. De eerste vergadering vond plaats op 23 juni 2014 in Kopenhagen, tijdens het EuroScience Open Forum (ESOF). Toen het Scientific Advice Mechanism (SAM) operationeel werd, werd in 2016 voorgesteld om de samenwerking tussen bestaande structuren voor wetenschappelijk advies van de Europese lidstaten en tussen deze structuren en SAM te versterken. Sindsdien wordt elk jaar een bijeenkomst georganiseerd in een ander land. In de Angelsaksische landen is er meestal een wetenschappelijk adviseur van de overheid. Terwijl in veel landen in continentaal Europa formeel of informeel advies aan de regering(en) wordt gegeven door de Academies of andere organisaties. België is sinds 2018 lid van ESAF met zijn academies.

ESAF is een onafhankelijk, informeel netwerk van Europese op wetenschap gebaseerde strategische adviseurs, aangestuurd door haar leden. ESAF is een niet-juridische entiteit zonder budget. Leden moeten in staat zijn om wetenschappelijk onderbouwd strategisch advies te geven aan hun democratische regeringen. Hun advies moet gebaseerd zijn op openbaar onderzoek van de hoogste kwaliteit. ESAF-leden hebben veel te winnen bij het uitwisselen van informatie, expertise, werkwijzen en resultaten. Aangezien een dergelijke uitwisseling niet vanzelfsprekend is, biedt ESAF een platform en een netwerk voor organisaties die in verschillende systemen kunnen functioneren, maar een gemeenschappelijke basis hebben met betrekking tot hun ambitie om het beste wetenschappelijk onderbouwde strategische advies te geven. ESAF heeft geen formele adviestaak (en is in die zin complementair aan SAPEA), maar leden van ESAF kunnen hun krachten bundelen en gezamenlijk advies geven.

Activiteit in 2021:

- KTW-lid Ronnie Belmans werkte mee aan het SAPEA Evidence Review Report getiteld: "A Systemic Approach to the Energy Transition in Europe".
- KTW-lid Derrick-Philippe Gosselin nam deel aan de foresight meeting rond crisis resilience van SAPEA op 9 februari, online.

Euro-CASE

Euro-CASE is de European Council of Academies of Applied Sciences, Technologies and Engineering. Sinds medio 2018 zijn KVAB en ARB opnieuw lid van Euro-CASE. KTW en CTS krijgen samen 1 stem in de board van Euro-CASE, maar ze kunnen elk een vertegenwoordiger voor deelname aan de vergaderingen sturen. KTW wordt vertegenwoordigd door Joos Vandewalle; CTS wordt vertegenwoordigd door Luc Chefneux.

Activiteit in 2021:

- Euro-CASE conference and Board meeting op 25 en 26 november in Londen. Online deelname door KTW-lid Joos Vandewalle en online lecture door Lieve Helsen, die in 2021 verkozen werd als nieuw lid van de KTW (met ingang van 2022).
- Euro-CASE Board meeting n°56 June 14, 2021. Online deelname door Joos Vandewalle.

UAI

Honderd jaar geleden werd in Parijs de "Union académique internationale" opgericht, met de bedoeling internationaal samen te werken aan belangrijke onderzoeksprojecten die niet door één academie kunnen ondersteund worden. De UAI is uitsluitend gericht op onderzoek in de humane wetenschappen (filologie, geschiedenis, archeologie, filosofie, en kunstwetenschap) en de vertegenwoordigers van de academies komen uit die disciplines. De laatste jaren is er een grote

inspanning om ook niet-Europese projecten over taal, geschiedenis en archeologie internationaal te ondersteunen.

Gebruik van het Paleis der Academiën door federaties

De Europese academienetwerken maken gebruik van het Paleis der Academiën als ontmoetingsplaats en als ideale locatie voor de voorstelling van allerlei rapporten. Deze rapporten worden dan door de KVAB verder verspreid binnen Vlaanderen.

BACAS

BACAS (Belgian Academy Council for Applied Sciences) is de koepel waaronder de KTW (Klasse Technische Wetenschappen van de KVAB) en de CTS (Classe Technologie et Société van de Académie Royale de Belgique) verenigd zijn.

Deze koepel vertegenwoordigt de Belgische Nederlands- en Franstalige academisch ingenieurs in internationale organisaties van ingenieursacademies zoals CAETS (International Council of Academies of Engineering and Technological Sciences) en Euro-CASE (European Council of Applied Sciences Technologies and Engineering).

Het voorzitterschap van BACAS wordt beurtelings door een lid van de KTW en een lid van de CTS waargenomen, telkens voor een periode van twee jaar. Voor de periode 2020-21 oefent Marc Acheroy (CTS) dit voorzittersmandaat uit. De "board" (het bestuur) van BACAS vergadert (in principe) tweemaal per jaar en telt 12 leden (6 van KTW en 6 van CTS).

Op deze bestuursvergaderingen wisselen KTW en CTS gegevens uit over elkaars werking en maken afspraken voor deelname aan de werking van de internationale ingenieursacademies.

De werking van KTW verschilt nogal van deze van CTS: dit komt uiteraard deels door het feit dat de CTS ook niet-ingenieurs (vooral leden gespecialiseerd in menswetenschappen zoals sociologie of economie) onder haar leden telt (vandaar de naam Classe Technologie et Société). Maar ook de methodiek is anders: terwijl KTW getypeerd wordt door werkgroepen die Standpunten over actuele thema's voorbereiden en Denkerscycli waarin buitenlandse experts hun licht laten schijnen over maatschappelijke uitdagingen in Vlaanderen, publiceren bij CTS leden in eigen naam in de reeksen "L'académie en Poche", "Transversales" en "Rétro Poche" en organiseren zij colloquia.

Leden van CTS krijgen steeds de mogelijkheid te participeren in KTW-werkgroepen, en omgekeerd worden KTW-leden op de hoogte gehouden van de initiatieven van de CTS.

Naast de reeds vermelde internationale organisatie CAETS is BACAS ook vertegenwoordigd in SAPEA (Science Advice for Policy by European Academies), een door de Europese Commissie gefinancierd wetenschappelijk adviescomité.

Activiteit in 2021:

- Er werd een BACAS joint position paper (ARB/KVAB) gepubliceerd over de digitale transitie:
<https://www.kvab.be/sites/default/files/bijlagen/Joint%20communication%20from%20ARB%20KVAB.pdf>
- BACAS hield haar jaarlijkse vergadering in 2021 op 12 november.

Samenstelling Academie – December 2021

Klasse van de Natuurwetenschappen

Gewone leden:

1. Thys van den Audenaerde Dirk (1978)	33. Bogaerts Annemie (2011)
2. Van Montagu, baron Marc (1987)	34. De Mazière Martine (2011)
3. Thas Joseph (1988)	35. Gheysen Godelieve (2011)
4. Schamp, baron Niceas (1990)	36. Martens Johan (2011)
5. Vandekerckhove Joël (1990)	37. Peeters François (2011)
6. Hirsch Charles (1994)	38. Van de Peer Yves (2011)
7. Heyde Kris (1996)	39. Moens Luc (2012)
8. Jacobs Pierre (1996)	40. Sevrin Alexander (2012)
9. Gijbels Renaat (1997)	41. Vandenabeele Peter (2012)
10. Dumortier Freddy (1998)	42. Cuyt Annie (2013)
11. Kersters Karel (1998)	43. Neyens Gerda (2013)
12. Van Broeckhoven Christine (1999)	44. Van Lipzig Nicole (2013)
13. Van Houtte Paul (1999)	45. Van Speybroeck Veronique (2013)
14. De Kimpe Norbert (2003)	46. Darras Veerle (2014)
15. Waelkens Christoffel (2003)	47. De Feyter Steven (2014)
16. Inzé Dirk (2005)	48. Van der Linden Annemie (2014)
17. Van Dyck Dirk (2006)	49. Binnemans Koen (2015)
18. Vincx Magda (2006)	50. Gijbels Irène (2015)
19. Ceulemans Reinhart (2009)	51. Van Der Straeten Dominique (2016)
20. Maex Karen (2009)	52. Verschuren Dirk (2016)
21. Poesen Jean (2009)	53. Vaes Stefaan (2017)
22. Steels Luc (2009)	54. Van Huffel Sabine (2017)
23. Van Damme Els (2009)	55. Bals Sara (2019)
24. Van Maldeghem Hendrik (2009)	56. Van Bael Marlies (2019)
25. Backeljau Thierry (2010)	57. Verstraete Frank. (2019)
26. Hofkens Johan (2010)	58. Libert Claude (2020)
27. Schoofs Liliane (2010)	59. Ongena Jef (2020)
28. Swennen Rudy (2010)	60. Smagghe Guy (2020)
29. Tavernier Jan (2010)	61. Baes Maarten (2021)
30. Van Tendeloo Gustaaf (2010)	62. De Saeger Sarah (2021)
31. Aerts Conny (2011)	63. Sels Bert (2021)
32. Baets Roel (2011)	64. Van Keilegom Ingrid (2021)

Ereleden:

1. Smeyers Paul (1983)	3. Coomans August (1978)
2. Bruynseraede Yvan (1988)	4. Vermeersch Pierre (1990)

5.	Vanhecke Lieven (1990)	8.	Veretennicoff Irina (1998)
6.	De Schryver Frans (1989)	9.	Gomes Walter (1989)
7.	Vanquickenborne Luc (1986)		

Buitenlandse leden:

1.	Allen John (1991)	17.	Masuhara Hiroshi (1998)
2.	Brandl Heinz (1992)	18.	Nolte Roeland (2000)
3.	Claeson Tord (2003)	19.	Rahmat-Samii Yahya (2001)
4.	Daubechies Ingrid (2011)	20.	Samori Paolo (2018)
5.	De Vincentiis Mario (1988)	21.	Sato Hisayoshi (1991)
6.	Décsi István (1978)	22.	Schuller Ivan (1998)
7.	Dijkgraaf Robbert (2018)	23.	Smets Erik (2012)
8.	Ebbesen Thomas (2011)	24.	Spaepen Frans (2000)
9.	Fresco Louise (2015)	25.	Srivastava Hari (1991)
10.	Halzen Francis (2015)	26.	't Hooft Gerard (1981)
11.	Hewish Antony (1989)	27.	Van Doninck Walter (2014)
12.	Hirsch Peter (1995)	28.	Vanmarcke Erik (1999)
13.	Korpel Adrian (1987)	29.	Van Swygenhoven Helena (2014)
14.	Lehn Jean-Marie (1990)	30.	Weck Manfred (1994)
15.	Liu Shilian (1990)	31.	Weckhuysen Bert (2015)
16.	Martin Jan (2011)	32.	West Richard (1981)

Klasse van de Menswetenschappen

Gewone leden:

1. Dewachter Wilfried (1986)	37. Wagemans Johan (2010)
2. Witte, barones Els (1988)	38. Bourgeois Jean (2011)
3. Steel Carlos (1989)	39. Buysse Ann (2011)
4. Willems Dominique (1989)	40. Konings Joep (2011)
5. van Outryve d'Ydewalle, ridder Géry (1992)	41. Lamberigts Mathijs (2011)
6. Van Rompuy, baron Paul (1994)	42. Geens Koen (2012)
7. Lesthaeghe Ron (1996)	43. Praet Danny (2012)
8. De Dijn Herman (1997)	44. Schokkaert Erik (2012)
9. Verhofstadt-Denève Leni (1997)	45. Vandorpe Katelijn (2012)
10. Clarysse Willy (1998)	46. Velaers Jan (2012)
11. Tasmowski Liliane (1998)	47. Davidse Kristin (2013)
12. Van Uytfanghe Marc (1998)	48. Deneckere Gita (2013)
13. Alen, baron André (1999)	49. Maes Bea (2013)
14. Weyembergh Maurice (1999)	50. Pauwels Caroline (2013)
15. Billiet Jaak (2001)	51. Verhetsel Ann (2013)
16. De Nauw Alain (2001)	52. Heirbaut Dirk (2014)
17. Foblets, barones Marie-Claire (2001)	53. Onghena Patrick (2014)
18. Versluys Kristiaan (2001)	54. Van Hulle Cynthia (2014)
19. Batens Diderik (2002)	55. Verhulst Sabine (2014)
20. Cousy Herman (2002)	56. Gomes de Mesquita Batja (2015)
21. Cantillon, barones Bea (2003)	57. Keunen Bart (2015)
22. Standaert Nicolas (2003)	58. Matthijs Koen (2015)
23. De Grauwe Paul (2004)	59. Van Houtte Mieke (2015)
24. Maresceau Marc (2004)	60. Govaere Inge (2016)
25. Laureys Godelieve (2007)	61. Van Riel Gerd (2016)
26. Boone Marc (2008)	62. Demoen Kristoffel (2017)
27. Wouters Jan (2008)	63. Van Eeckhoutte Willy (2017)
28. Van Damme Marix (2009)	64. Bouckaert Geert (2018)
29. Van Goethem Herman (2009)	65. Duerloo Luc (2018)
30. Vandenbergen Anne-Marie (2009)	66. Cherchye Laurens (2020)
31. Verschaffel Lieven (2009)	67. Delsaerdt Pierre (2020)
32. Veugelers Reinhilde (2009)	68. Paoli Letizia (2020)
33. De Clercq Marc (2010)	69. De Houwer Jan (2021)
34. Tollebeek Jo (2010)	70. Eeckhout Bart (2021)
35. Van den Berghe Lutgart (2010)	71. Van Deun Peter (2021)
36. Velle Karel (2010)	72. Van Hoyweghen Ine (2021)

Ereleden:

1. Huyse Luc (1994)	3. Van der Haegen Herman (1988)
2. Van der Wee, baron Herman (1977)	4. Dobbelaere Karel (1992)

5. Eyskens Mark (1988)	9. Prevenier Walter (1985)
6. De Mey Marc (1994)	10. Peeters Theo (1985)
7. Derolez Albert (1992)	11. Bocken Hubert (1994)
8. Simons Ludo (1997)	12. Symoens Hilde (2003)

Buitenlandse leden:

1. Ahrweiler-Glykatzi Hélène (1981)	23. Irvine Derry (2005)
2. Andrews Neil (2014)	24. Jacobs Francis (2005)
3. Arnade Peter (2017)	25. Janssen Frans (2004)
4. Babcock Robert (2005)	26. Kaufmann Franz-Xaver (1991)
5. Blockmans Wim (2004)	27. Kocka Jürgen (2016)
6. Cadiet Loïc (2010)	28. Lesger Clé (2008)
7. Carpi Federico (1997)	29. Levelt Willem (1999)
8. Clarck Peter (2015)	30. Ma John (2010)
9. Crouzet-Pavan Elisabeth (2020)	31. Markesinis, Sir Basil (1990)
10. Cuvigny Hélène (2016)	32. McConica James (1988)
11. De Boeck Paul (2012)	33. McGing Brian (2008)
12. de Vries Jan (2003)	34. Moureau François (2005)
13. Dewulf Jeroen. (2017)	35. Nijkamp Peter (2000)
14. Dupré Louis (1985)	36. Nowotny Helga (2014)
15. Fenik Bernard (1988)	37. Pollmann Judith (2020)
16. Frijhoff Willem (2005)	38. Requejo Isidro Marta (2017)
17. Gottwald Peter (2005)	39. Schuyt Kees (2001)
18. Haegeman Liliane (1994)	40. Shetreet Simon (2014)
19. Hermans Hubert (2017)	41. Skafte-Jensen Minna (1997)
20. Hess Burkhard (2010)	42. Sorabji Richard (2008)
21. Hooghe Liesbet (2011)	43. Tax Peter (1999)
22. Howell Martha (2015)	44. Victor Benjamin (2013)

Klasse van de Kunsten

Gewone leden:

1. Van Gysegem Paul (1981)	33. Vandenbroeck Paul (2010)
2. Van Reeth Bob (1990)	34. Verschaffel Bart (2010)
3. Boenders Frans (1991)	35. Coomans de Brachène Thomas (2011)
4. Dr. Heyrman Hugo (1993)	36. De Keyzer Carl (2011)
5. D'Haene Rafaël (1993)	37. Rathé Filip (2011)
6. De Keersmaecker Anne Teresa (1998)	38. Bergé Pieter (2012)
7. Fabre Jan (1998)	39. Swerts Piet (2012)
8. Strauven Fracis (2000)	40. Van Landeghem Jan (2004)
9. De Jonge Krista (2001)	41. Vandenabeele Lukas (2012)
10. Van Hove Luc (2001)	42. Baert Barbara (2013)
11. De Bondt Werner (2003)	43. Troch Fien (2013)
12. Elias Willem (2003)	44. Van Parys Annelies (2013)
13. Stroo Cyriel (2003)	45. Vermeersch Vera (2013)
14. Van der Stighelen Katlijne (2003)	46. Borremans Michaël (2014)
15. Coninx, baron Stijn (2004)	47. de Zegher Marie-Catherine (2014)
16. Delaere Mark (2005)	48. Henderickx Wim (2015)
17. Robbrecht Paul (2005)	49. Brossé Dirk (2016)
18. Van der Stock Jan (2005)	50. Hanssen Karin (2016)
19. Buylen Michel (2006)	51. Tas Rudi (2017)
20. De Kramer Enk (2006)	52. Van Gelder Hilde (2017)
21. Bergmans Anna (2007)	53. Dercon Chris (2018)
22. Van Hee Marie-José (2007)	54. Maclof Petra (2018)
23. Van Kerckhoven Anne-Mie (2008)	55. Swinnen Peter (2018)
24. De Buck Siegfried (2009)	56. Braeckman Dirk (2019)
25. Maes Francis (2009)	57. Brosens Koen (2019)
26. Posman Lucien (2009)	58. Fonteyne An (2019)
27. Smets Marcel (2009)	59. Dewilde Jan (2020)
28. Van der Wee Barbara (2009)	60. Jacobs Steven (2020)
29. Vermote Petra (2009)	61. Michiels Jan (2020)
30. Delrue Ronny (2010)	62. Pawlowski Mauro (2020)
31. Martens Max (2010)	63. Dubois Hélène (2021)
32. Ruyters Marc (2010)	64. Vermeulen Paul (2021)

Ereleden:

1. Bossuyt Ignace (1993)	6. Vandereycken Robert (1996)
2. Devlieghe Luc (1986)	7. Delmarcel Guy (1999)
3. Nivelle Adolf (1988)	8. Huys Bernard (1980)
4. Servais Raoul (1973)	9. Tinel Koenraad (1986)
5. Laporte André (1990)	10. Sabbe Herman (1999)

11. Vlieghe Hans (1990)

12. Coryn Roland (2018)

Buitenlandse leden:

1. Baarsen Reinier (2019)

18. Lebic Lojze (2004)

2. Blumenthal Daniel (2018)

19. Marrow James (1997)

3. Châtelet Albert (1990)

20. McGrath Elizabeth (2003)

4. Colomina Beatriz (2009)

21. Neutelings Willem Jan (2011)

5. DaCosta Kaufmann Thomas (1997)

22. Ottenheym Konrad A. (2012)

6. De Bodt Saskia (2003)

23. Pollock Griselda (2015)

7. De Jongh Eddy (1988)

24. Ryslavy Kurt (2021)

8. Eötvös Péter (2014)

25. Schuijjer Michiel (2008)

9. Fillitz Hermann (1988)

26. Sluijter Eric Jan (2004)

10. Foucart Jacques (1991)

27. Spronk Ron (2009)

11. Frampton Kenneth (2010)

28. Strazza Guido (2000)

12. Gerszi Teréz (1992)

29. Van de Wetering Ernst (1994)

13. Goezu André (1990)

30. Van Grevenstein-Kruse Anne (2010)

14. Hennel-Bernasikowa Maria (1995)

31. Von Moos Stanislaus (2009)

15. Hirsch Karl-Georg (1995)

32. Winner Matthias (1990)

16. Lachenmann Helmut (1997)

33. Zhong Han (1992)

17. Lasala José (1997)

Klasse van de Technische Wetenschappen

Gewone leden:

1. Vandewalle Joos (1996)	28. Bonte Luc (2011)
2. Verstraete Willy (1997)	29. Thienpont Hugo (2011)
3. Leuridan Jan (1998)	30. Velge Henri-Jean (2011)
4. Van Vaerenbergh Ivo (1998)	31. Verbauwhede Ingrid (2011)
5. De Moor Bart (2000)	32. De Bruycker Paul (2012)
6. Van Overschée Willy (2000)	33. De Schutter Joris (2012)
7. Verhoeven Ronny (2002)	34. Monard Elisabeth (2012)
8. Verstraeten Paul (2002)	35. Buelens Christine (2013)
9. Bossyns Luc (2004)	36. Hubin Annick (2013)
10. Gosselin Derrick (2004)	37. Berbers Yolande (2014)
11. Van Landeghem Hendrik (2004)	38. Delcour Jan (2014)
12. Verdonck Pascal (2004)	39. Marin Guy (2014)
13. Van Roost Joost (2005)	40. Baelmans Tine (2015)
14. Beazar Guido (2006)	41. Keppens Greet (2015)
15. Belmans Ronnie (2006)	42. Lagae Liesbet (2016)
16. D'haeseleer William (2006)	43. Van De Walle Rik (2016)
17. Lox Egbert (2006)	44. Arnaut Filip (2018)
18. Moldenaers Paula (2006)	45. Vansteenkiste Nancy (2018)
19. Heynen Hilde (2009)	46. Maselis Patrick (2019)
20. Höfte Monica (2009)	47. Steyaert Michiel (2019)
21. Malcorps Christiane (2009)	48. Caluwaerts Ann (2020)
22. Schoukens Johan (2009)	49. Smolders Erik (2020)
23. Wauters Dirk (2009)	50. Van Mierlo Joeri (2020)
24. Bernard Alain (2010)	51. Vander Sloten Jos (2020)
25. Fransaer Dirk (2010)	52. Debackere, baron Koen (2021)
26. Taerwe Luc (2010)	53. Helsen Lieve (2021)
27. Van Walle Eric (2010)	54. Verheyen Kris (2021)
28. Wevers Martine (2010)	

Ereleden:

1. Froment Gilbert (1984)	12. Naze Michel (1995)
2. Aernoudt Etienne (1997)	13. Ulens Stan (1998)
3. Beeckman Jean (2001)	14. Van Belle Norbert (1992)
4. Beernaert Stan (2001)	15. Van den Balck Valentin (1989)
5. Deman Jef (1988)	16. Van Remortel Jacques (1992)
6. Depaemelaere Jean-Pierre (1996)	17. Wissaert Roland (1992)
7. Deroo Herman (1998)	18. De Man Hugo (1990)
8. Gobin Robert (1994)	19. Frimout, burggraaf Dirk (1994)
9. Haemers Guy (1992)	20. Van Brussel Rik (1990)
10. Lenaers Rob (2002)	21. Verbaeten Pierre (2000)
11. Meers Urbain (1992)	22. Berlamont Jean (2001)

23.	Gelders Ludo (1989)	28.	Vandamme Erick (2000)
24.	Lagasse Paul (1996)	29.	Verpoest Ignaas (2004)
25.	Michiels Leo (2004)	30.	Oosterlinck, baron André (2009)
26.	Tambuyzer Erik (2006)	31.	Willmes, baron Jacques (2001)
27.	Van Campenhout Jan (2011)	32.	Van Cauwenberghe Achiel (1989)

Buitenlandse leden:

1.	Abbeel Pieter (2021)	14.	Monostori László (2011)
2.	Adriaens Peter (2012)	15.	Noterdaeme Jean-Marie (2012)
3.	Bird Robert Byron (1994)	16.	Rabaey Jan (2011)
4.	Ceder Gebrand (2015)	17.	Sweldens Wim (2011)
5.	D'Hooghe Alexander (2016)	18.	Vandebroek Sophie (2010)
6.	de Hoop Adrianus (1997)	19.	Van Houten Fred (2011)
7.	Desmedt Yvo (2015)	20.	Van Mieghem Jan (2015)
8.	De Winne Frank (2020)	21.	Van Wassenhove Luk (2010)
9.	Ferrero Alessandro (2010)	22.	Verriest Erik (2012)
10.	Frangopol Dan (2016)	23.	Waterman Ronald (2010)
11.	Kacprzyk Janusz (2019)	24.	Zijm Henk (2016)
12.	Li Guo-Qiang (2018)	25.	Zwaenepoel Willy (2010)
13.	Mareels Iven (2010)		

Jonge Academie

1.	Bessemans Ann (2016)	30.	Grine Lynda (2019)
2.	Hens Kristien (2016)	31.	Myny Kris (2019)
3.	Merkx Frank (2016)	32.	Plusquin Michelle (2019)
4.	Spruyt Bram (2016)	33.	Vanacker Beatrijs (2019)
5.	Bork Camilla (2017)	34.	Vandeviver Christophe (2019)
6.	Cloots Elke (2017)	35.	Vermang Bart (2019)
7.	Ginis Vincent (2017)	36.	Baeyens Nicolas (2020)
8.	Heylen Lodewijk (2017)	37.	de Buyl Sophie (2020)
9.	Jaber Athar (2017)	38.	Destrooper Tine (2020)
10.	Smets Kevin (2017)	39.	Masquillier Caroline (2020)
11.	Verbrugge Sofie (2017)	40.	Smeets Arne (2020)
12.	Wenmackers Sylvia (2017)	41.	Trappeniers Kevin (2020)
13.	Witters Nele (2017)	42.	Vandenbosch Laura (2020)
14.	Agirdag Orhan (2018)	43.	Vandenbroucke Roosmarijn (2020)
15.	De Leersnyder Jozefien (2018)	44.	Vandendriessche Joris (2020)
16.	Dewitte Heleen (2018)	45.	Verbruggen Sammy (2020)
17.	Gelens Lendert (2018)	46.	Vercnocke Bert (2020)
18.	Lahousse Lies (2018)	47.	Verhulst Sarah (2020)
19.	Laoui Damya (2018)	48.	Bertels Kurt (2021)
20.	Mandolessi Silvana (2018)	49.	Burtin Chris (2021)
21.	Ryad Amr (2018)	50.	De Veirman Kim (2021)
22.	van Nuijs Alexander (2018)	51.	Gillebert Céline (2021)
23.	Van Puymbroeck Birgit (2018)	52.	Meeussen Loes (2021)
24.	Wynants Nele (2018)	53.	Pivodic Lara (2021)
25.	Bruffaerts Rose (2019)	54.	Stuhlberger Christina (2021)
26.	Caluwaerts Didier (2019)	55.	Van Deinsen Lieke (2021)
27.	De Laet Lars (2019)	56.	Van Puyvelde Sandra (2021)
28.	De ruysscher Dave (2019)	57.	Wouters Barbara (2021)
29.	Doom Marjan (2019)		

Commissies van de Academie

Kandidaturencommissie

Klasse van de Natuurwetenschappen:

Van Broeckhoven Christine, bestuurder
Steels Luc, onderbestuurder
Van Dyck Dirk, uittredend bestuurder
Dumortier Freddy, vast secretaris

De Feyter Steven (2020-2022)
De Kimpe Norbert (2018-2023)
Gheysen Godelieve (2021-2023)
Sevrin Alexander (2020-2022)
Vaes Stefaan (2021-2023)

Klasse van de Menswetenschappen:

Tollebeek Jo, bestuurder
Vandenbergen Anne-Marie, onder-
bestuurder
Versluys Kristiaan, uittredend bestuurder
Dumortier Freddy, vast secretaris

Buyse Ann (2017-2022)
Gomes de Mesquita Batja (2019-2024)
Van Uytfanghe Marc (2017-2022)
Velle Karel (2021-2023)
Verhulst Sabine (2019-2024)

Klasse van de Kunsten:

Verschaffel Bart, bestuurder
Ruyters Marc, onderbestuurder
Van Kerckhoven Anne-Mie, uittredend
bestuurder
Dumortier Freddy, vast secretaris

Martens Max (2020-2022)
Strauven Francis (2018-2023)
Tas Rudi (2022-2024)
Van Hove Luc (2018-2023)
Vandenabeele Lukas (2021-2023)

Klasse van de Technische Wetenschappen:

Beazar Guido, bestuurder
Heynen Hilde, onderbestuurder
Verstraeten Paul, uittredend bestuurder
Delcour Jan, vertegenwoordiger
Dumortier Freddy, vast secretaris

Keppens Greet (2020-2022)
Marin Guy (2021-2023)
Moldenaers Paula (2021-2023)
Vandewalle Joos (2019-2024)
Wevers Martine (2021-2023)

Laureatencommissie

Klasse van de Natuurwetenschappen:

Van Broeckhoven Christine, bestuurder

Monard Elisabeth, voorzitter

Dumortier Freddy, vast secretaris

Bogaerts Annemie (2021-2023)

Tavernier Jan (2021-2023)

Van Huffel Sabine (2021-2023)

Van Tendeloo Gustaaf (2021-2023)

Klasse van de Menswetenschappen:

Tollebeek Jo, bestuurder

Monard Elisabeth, voorzitter

Dumortier Freddy, vast secretaris

Boone Marc (2019-2021)

Delsaerdt Pierre (2022-2024)

Lamberigts Mathijs (2021-2023)

Verschaffel Lieven (2022-2024)

Klasse van de Kunsten:

Verschaffel Bart, bestuurder

Monard Elisabeth, voorzitter

Dumortier Freddy, vast secretaris

Bergé Pieter (2022-2024)

Dewilde Jan (2022-2024)

Strauven Francis (2021-2023)

Van Landeghem Jan (2018-2023)

Klasse van de Technische Wetenschappen:

Beazar Guido, bestuurder

Monard Elisabeth, voorzitter

Dumortier Freddy, vast secretaris

Lagae Liesbet (2021-2023)

Malcorps Christiane (2021-2023)

Taerwe Luc (2018-2023)

Vandewalle Joos (2021-2023)

Langlopende Projecten

Commissie Publicatiebeleid

Vandenbergen Anne-Marie, voorzitter
Dumortier Freddy, vast secretaris
Bocken Hubert
Clarysse Willy
Heirbaut Dirk

Lamberigts Mathijs
Thas Joseph
Van Kerckhoven Anne-Mie
Verstraeten Paul
Zeeuwts Sofie, secretaris

Adviesraad Contactfora

Monard Elisabeth, voorzitter
Dumortier Freddy, vast secretaris
De Clercq Marc, voorzitter Adviesraad
Ieven Greet (KAGB)
Heirbaut Dirk
Lamberigts Mathijs
Lox Egbert

Thas Joseph
Van Huffel Sabine
Van Hove Luc
Van Overschée Willy
Verschaffel Bart
Lambrecht Nico, secretaris

Academisch Cultureel Forum

Eyskens Mark, voorzitter
Dumortier Freddy, vast secretaris
Theunynck Peter, vast secretaris KANTL
Monard Elisabeth, voorzitter KVAB
Waelkens Christoffel, ondervoorzitter
KVAB
Van Dijck Leen, voorzitter KANTL
Van Doorselaer Judith, directeur KANTL
Van Broeckhoven Christine, bestuurder
KNW
Tollebeek Jo, bestuurder KMW
Verschaffel Bart, bestuurder KK
Beazar Guido, bestuurder KTW
Boenders Frans
Buylen Michel
Coryn Roland

Gosselin, baron Derrick
Hirsch Charles
Posman Lucien
Strauven Francis
Thys van den Audenaerde Dirk
Tollebeek Jo
Van der Stighelen Katlijne
Van Hove Luc
Vandamme Erick
Vandewalle Joos
Veretennicoff Irina
Waelkens Christoffel
Wissaert Roland
Rombaut Hans, secretaris
Serrien Ellen, secretaris

Wetenschappelijke commissie van het Nationaal Biografisch Woordenboek

Waterschoot Werner, voorzitter
Dumortier Freddy, vast secretaris

Symoens Hilde, ondervoorzitter
Boenders Frans

Geboes Karel
Gelders Ludo
Musschoot Anne-Marie
Porteman Karel
Prevenier Walter
Simons Ludo
Strauven Francis

Van der Wee, baron Herman
Van Gorp Hendrik
Vandeweghe Willy
Velle Karel
Willaert Frank
Witte, barones Els
Rombaut Hans, redactiesecretaris

Vlaamse Academische Stem (VLASt)

Bestuur

Eyskens Mark, voorzitter
Dumortier Freddy, vast secretaris KVAB
Theunynck Peter, vast secretaris KANTL
Monard Elisabeth, voorzitter KVAB
Beernaert Stan

Brems Hugo
Bruynseraede Yvan
Van de voorde, baron Aloïs
Waterschoot Werner
Rombaut Hans, administratief secretaris

Ereleden

Boenders Frans
De Boodt-Maselis Marie-Christiane
De Bruyckere Luc
De Keersmaecker Paul
De Schutter Georges
De Smedt Marcel
Elias Willem
Gelders Ludo
Jacobs Pierre
Lateur Patrick
Offeciers Mieke

Schamp, baron Niceas
Van den Bremt Stefaan
Van Gorp Hendrik
Van Hove Luc
van Outryve d'Ydewalle, ridder Géry
Van Waeyenberge, baron Piet
Van Wassenhove Johan
Vanneste Marc
Vlaminck Erik
Willaert Frank
Willems Dominique

Leden

Anderson Alan
Baes Paul
Beazar Guido
Beddegenoodts Marc
Beek Maggy
Blanken Katja
Boesmans Bart
Bolangier Lucie
Bollen Ria
Bruyninckx Eddy
Cabus-Steens Anne-Marie
Ceulemans André
Cooreman Louis
Coryn Roland

Crevits Pierre
Danneels Johan
De Brouwer Carlos
De Coninck Linda
De Meester Paul
De Nolf Rik
De Ridder-Schodts Maria
De Schryver Johan
De Wachter Marcia
Debusscher Armande
Decraene-Jonckheere André
Delcourt-Verstraeten André
Devisch Noël
Donck-Tytgat Lieven

Dufresne Luc
Dupré-Van de Walle A. en L.
Fransaer Dirk
Frimout, burggraaf Dirk
Geukens Liliane
Geukens Kris
Goossens Martine
Gijbels-Delperdange Hélène
Haegemans Luc
Hens Hugo
Hessmann Pierre
Houben Josée
Iserentant Christine
Jaspers Michel
La Meir-Vandeputte Jeanine
Lafaut Noël
Langenus Filip
Leekens René
Leroy Philippe
Loosen Erik
Luck Lucien
Moerman André
Naze Michel
Notebaert Alexandre
Peeters Alfons
Peeters Willy
Peumans Hugo
Ponet Lieven
Princen Joseph en Lydwine
Proesmans Jan

Smets Urbain-Alain
Standaert Jean-Marie
Sterckx Luc
Stroobant Ilse
Thas Joseph
Troch Paul
Van Coppenolle Luc
Van de Steene Boudewijn
Van de Wielle Anna
Van de Woestijne-Vanagt Huguette
Van den Balck Valentin
Van der Cruysse Jacques
Van Gorp Gunhilde
Van Heddeghem Katrijn
Van Overschée Willy
Van Overstraeten – Clerens Roger
Van Pottelberge Walter
Van Roost Joost
van Walle Eric
Vandamme Hugo
Vandeputte Gilbert
Vandeputte Danielle
Vanderschueren-Lodewyckx Magda
Vandewalle Joos
Vandeweghe Willy
Vanvolsem-Timperman Godelieve
Vlassenbroeck Walter
Vuylsteke-Wauters Magda
Woolmore Kevin

Reflectiegroep Energie

Van Vaerenbergh Ivo, voorzitter
Albrecht Johan
Belmans Ronnie
D'haeseleer William
De Buck Pascal
Desmet Jan
Devogelaer Danielle
Dufresne Luc
Fransaer Dirk

Gosselin, baron Derrick
Hens Hugo
Sterckx Luc
Ulens Stan
Van Mierlo Joeri
Van Roost Joost
Verschraegen Frank
Welch Kevin

Reflectiegroep Kunst, Wetenschap en Technologie

Monard Elisabeth, voorzitter
Aernoudt Etienne
Berbers Yolande
Bessemans Ann
Bouckaert Geert
De Corte Katelijne
De Mey Marc
Dehaes Ugo
Hanssen Karin
Hirsch Charles
Jonckheere Koen
Maes AnneMarie
Martens Pieter

Merkx Frank
Van Gelder Hilde
Van Houtte Paul
Van Kerckhoven Anne-Mie
Van Landeghem Jan
Van Overschée Willy
Van Tendeloo Gustaaf
Vandamme Erick
Verpoest Lien
Wagemans Johan
Wauters Dirk
Wevers Martine
Wissaert Roland

Reflectiegroep RRI

Vandewalle Joos, voorzitter
Bouillon Roger
Cousy Herman
Dumolyn Bart
Dumortier Freddy
Gelders Ludo
Ginis Vincent
Hanssens Johan
Hens Kristien
Lagae Liesbet
Lamberigts Mathijs
Lox Egebrt
Marin Guy
Martens Maximiliaan
Monard Elisabeth

Mortier Freddy
Onghena Patrick
Schokkaert Erik
Van Damme Els
Van Der Straeten Dominique
Van Houtte Mieke
Van Houtte Paul
Van Hoyweghen Ine
Van Overschée Willy
Van Steirteghem André
Vanriel Gerd
Verstraete Willy
Willems, baron Jacques
Seghers Bert, secretaris

Adviesraad Jonge Academie

Van Huffel Sabine, covoorzitter
Vandewalle Joos, covoorzitter
Baelmans Tine
Bols Peter
Buyse Ann
De Leersnyder Jozefien
Geris Lies

Ieven Greet
Rabaey Korneel
Symoens Hilde
Van Hove Luc
Van Kerckhoven Anne-Mie
Vandenbussche Wim
Vandeviver Christophe

Waelkens Christoffel
Wagemans Johan
Willaert Frank
Willems Dominique

Dumortier Freddy, vast secretaris KVAB
Seghers Bert, secretaris
Timmermans Nora, Secretaris

Stuurgroep Wetenschapscommunicatie van de KVAB en JA

Masquillier Caroline, voorzitter namens de JA	Matthijs Koen Myny Kris
Verschaffel Lieven, voorzitter namens de KVAB	Poels Karolien Ramakers Lothe
Dumortier Freddy, vast secretaris	Ratinckx Elie
Baert Barbara	Santermans Koen
Burtin Chris	Scheers Raf
Darras Veerle	Sevrin Alexander
De Wolf David	Smeyers Els
Delaere Mark	Stoops Sooike
Deslé Barbara	Stroeykens Steven
Grieten Els	Van Laer Jef
Jaddoulle Gert	Van Rijckeghem Céline
Keppens Greet	Vandenbosch Laura
Leuridan Sarah	Verlinden Ann
Leurs Sammy	Verschaffel Lieven
Lox Egbert	Wauters Koen
Maison Kris	Albert Jan, secretaris

Stuurgroep Leerstoel FPIM

Dumortier Freddy, voorzitter	Fontaine François
Bouckaert Geert	Velle Karel
Feys Tom	Verhetsel Ann

Commissie Historische Wetenschappen

Boone Marc, voorzitter	Martens Max
Van Goethem Herman, ondervoorzitter	Prevenier Walter
Dumortier Freddy, vast secretaris	Simons Ludo
Bourgeois Jean	Strauven Francis
Clarysse Willy	Symoens Hilde
De Jonge Krista	Tollebeek Jo
Deneckere Gita	Van der Stighelen Katlijne
Derolez Albert	Van der Wee, baron Herman
Duerloo Luc	Vandorpe Katelijn

Velle Karel
Vlieghe Hans

Witte, barones Els
Rombaut Hans, secretaris

Wetenschappelijk Comité Humanisme in de Nederlanden

Vanden Broecke Steven, voorzitter
Derolez Albert, vice-voorzitter
Dumortier Freddy, vast secretaris
Bracke Wouter
De Nave Francine
De Schepper Marcus
De Smet Rudolf
Delsaerdt Pierre
Forrez René
Golvers Noël
Lamberigts Mathijs

Laureys Marc
Papy Jan
Peeters Hugo
Sacré Dirk
Sué Sylvette
Symoens Hilde
Tournoy Gilbert
Van Houdt Toon
Verweij Michiel
Waterschoot Werner

Wetenschappelijk Comité Klassieke Studies

Clarysse Willy, voorzitter
Dumortier Freddy, vast secretaris
Boiy Tom
De Coninck Luc
De Groote Marc
Delattre Alain
Depauw Marc
Engels David
Erdkamp Paul
Hauben Hans
Laes Christian
Ma John
McGing Brian
Melaerts Henri

Poblome Jeroen
Saerens Cecilia
Schepens Guido
Schorn Stefan
Uytterhoeven Inge
Van Beek Bart
Van Nuffelen Peter
Van Rengen Wilfried
Van Uytfanghe Marc
Vandorpe Katelijn
Verreth Herbert
Wouters Alfons
Zuiderhoek Andries

Wetenschappelijk Comité Rechtsgeschiedenis

Heirbaut Dirk, voorzitter
Monballyu Jos, erevoorzitter
Horvat Stanislas, secretaris
Dumortier Freddy, vast secretaris
Aerts Koen
Avonds Piet
Bauer Dominique

Bouckaert Boudewijn
Christiaens Jenneke
Coppein Bart
Dauchy Serge
De Koster Margo
de Ruysscher Dave
De Win Paul

Debaenst Bruno
Decaluwé Michiel
Decock Wim
Delbecke Bram
Deseure Brecht
Dhondt Frederik
Dusil Stephan
Forrez René
Grevers Helen
Guthke Thorsten
Janssens Gustaaf
Lambrecht Daniel
Laske Caroline
Lavrysen Laurens
Lesaffer Randall
Magits Michel
Martyn Georges
Oosterbosch Michel
Opsommer Rik
Put Eddy
Quintelier Bart
Roden Dimitri
Stevens Fred
Symoens Hilde

Van de Voorde Johan
Van Den Auweele Dirk
Van der Beken Tom
Van Goethem Geert
Van Goethem Herman
Van Haecke Lawrence
Van Hemelrijck Fernand
Van Hofstraeten Bram
Van Hulle Inge
Van Melkebeek Monique
Van Petegem Paul
Vandenbogaerde Sebastiaan
Velaers Jan
Velle Karel
Verboven Koen
Verfaillie Joke
Verleden Frederik
Vermeersch Griet
Vermeir René
Verscuren An
Verstraete Jan
Vrancken Valerie
Wauters Bart
Wijffels Alain

Commissies voor de Academische Fondsen

O. Callebautfonds

De Octaaf Callebautprijs is bestemd om belangrijk oorspronkelijk werk te bekronen op het gebied van de kwaliteitsvoeding, en meer algemeen van de voedingsomstandigheden ook in de derde wereld. Deze prijs omvat twee luiken: de gewone prijs kan om de twee jaar toegekend worden voor een studie die betrekking heeft op hoger vermeld domein. Daarnaast kan om de drie jaar een onderzoekskrediet worden toegekend met het oog op navorsing op het hoger aangeduid terrein.

Dumortier Freddy, vast secretaris
Kerstens Karel
Schamp, baron Niceas

Thys van den Audenaerde Dirk
Van Damme Els

Mgr. J. Coppensfonds

De Jozef Coppensprijs is bestemd om belangrijk oorspronkelijk werk te bekronen op het gebied van: de geschiedenis van de Leuvense universiteit; de geschiedenis van de Bijbelse exegese; oudtestamentische studies. De prijs wordt om de vijf jaar toegekend.

Dumortier Freddy, vast secretaris
Lamberigts Mathijs

Praet Danny
Van Riel Gerd

Mgr. C. De Clercqfonds

De Mgr. Charles de Clercqprijs is bestemd om belangrijk oorspronkelijk werk te bekronen op het gebied van de religieuze geschiedenis van Vlaanderen. Deze prijs wordt om het jaar toegekend.

Dumortier Freddy, vast secretaris
Duerloo Luc

Lamberigts Mathijs
Van Riel Gerd

O. Dupontfonds

Het navorsingskrediet van het Octaaf Dupontfonds is bestemd om fundamenteel wetenschappelijk onderzoek te bevorderen op het gebied van menselijke en dierlijke fysiologie en fysiopathologie, met toepassing van biotechnologische methoden. De toekenning gebeurt om de twee jaar met beurtrol tussen de Académie royale de Médecine de Belgique (2015), de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten (2017), de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van

België (2019), de Académie royale des Sciences, des Lettres et des Beaux-Arts de Belgique (2021), enz.

Foidart Jean-Michel, vast secretaris van de Académie royale de Médecine de Belgique

Bols Peter, vast secretaris van de Koninklijke Academie voor Geneeskunde van België

Viviers Didier, vast secretaris van de Académie royale de Belgique

Dumortier Freddy, vast secretaris van de Koninklijke Vlaamse Academie van België voor Wetenschappen en Kunsten

E. Duvergerfonds

De Erik Duvergerprijs is bestemd om een belangrijk oorspronkelijk kunsthistorisch of historisch werk te bekronen dat handelt over de Nederlanden tot het jaar 1900 en dat in grote mate steunt op archivalische bronnen. Deze prijs wordt om de twee jaar toegekend.

Dumortier Freddy, vast secretaris

Bergmans Anna

Cousy Herman

Symoens Hilde

Van der Stighelen Katlijne

J. Gillisfonds

De Jan Gillisprijs is bestemd om belangrijk oorspronkelijk werk te bekronen op het gebied van de geschiedenis van het wetenschappelijk denken. De prijs wordt om de twee jaar toegekend.

Dumortier Freddy, vast secretaris

Delsaerdt Pierre

Gijbels Renaat

Thys Van den Audenaerde Dirk

Mgr. R. Lenaertsfonds

De Mgr. Renaat Lenaertsprijs is bestemd om een verdienstelijk en onuitgegeven werk op het gebied van de muziekwetenschap te bekronen, gesteld in het Nederlands, of in een internationaal erkende congrestaal. De prijs wordt om de twee jaar toegekend.

Dumortier Freddy, vast secretaris

Delaere Mark

Laporte André

Maes Francis

H. Schoutedenfonds

De Henri Schoutedenprijs is bestemd om belangrijk oorspronkelijk werk te bekronen op het gebied van de zoölogie. Deze prijs zal om de twee jaar toegekend worden aan

een studie over faunistiek (bij voorkeur van Afrika), systematiek, ecologie, ethologie of anatomie der dieren.

Dumortier Freddy, vast secretaris
Kerstens Karel

Thys van den Audenaerde Dirk

H. Vanderlindenfonds

De Henri Vanderlindenprijs is bestemd om belangrijk oorspronkelijk werk te bekronen op het gebied van de sterrenkunde. Deze prijs wordt om de twee jaar toegekend.

Dumortier Freddy, vast secretaris
Aerts Conny

Waelkens Christoffel

F. Van der Muerenfonds

De Floris Van der Muerenprijs is bestemd om oorspronkelijk en voortreffelijk wetenschappelijk werk op het gebied van de musicologie in de breedste zin van het woord te bekronen. Deze prijs wordt om de vier jaar door de Klasse der Kunsten toegekend voor het werk van een navorsers, beneden de 40 jaar, dat in het Nederlands geschreven is.

Dumortier Freddy, vast secretaris
Delaere Mark

Laporte André
Maes Francis

P. van Oyefonds

De Paul van Oyeprijs is bestemd om oorspronkelijk onuitgegeven werk te bekronen in voorkeursorde over: veldwerk op het gebied der hydrobiologie in de breedste zin van het woord; systematiek der protisten of der evertrebraten; biogeografie; algemene biologie.

Dumortier Freddy, vast secretaris
Backeljau Thierry
Kerstens Karel

Thys van den Audenaerde Dirk
Vincx Magda

F. Van Cauwelaerfonds

Het Frans Van Cauwelaert Fonds heeft tot doel Vlaams wetenschappelijk onderzoek aan te moedigen. Dit zal geschieden door het toekennen van een prijs aan auteurs van Belgische nationaliteit voor een oorspronkelijk, in de regel in het Nederlands

gesteld werk van onbetwistbaar wetenschappelijke waarde, hetzij in boekvorm gedrukt of als manuscript aan het Frans Van Cauwelaert Fonds ingezonden.

Deze prijs wordt afwisselend toegekend aan: 1. natuur-, ingenieurs-, wiskundige wetenschappen, 2. morele, rechtskundige, economische en politieke wetenschappen, 3. biomedische wetenschappen, 4. filosofische, taalkundige, geschiedkundige en archeologische wetenschappen.

Van Rompuy Herman, voorzitter
Dumortier Freddy, vast secretaries
Billiau Alfons
Bogaerts Annemie
Brutsaert Dirk
Buysse Ann
Devoldere Luc
Foblets Marie-Claire
Gheysen Godelieve
Heyde Kris
Laureys Godelieve
Monard Elisabeth

Opdenakker Ghislain
Peeters Theo
Simons Ludo
Symoens Hilde
Thas Joseph
Van Cauwelaert Koen
Van Cauwelaert Kristien
Van Damme Marnix
van Outryve d'Ydewalle, ridder Géry
Vandamme Erick
Velaers Jan
Rombaut Hans, secretaris

Organisaties gerelateerd aan de KVAB

Koninklijke Commissie voor Geschiedenis

de Moreau de Gerbehaye Claude, voorzitter	Deploige Jeroen
Velle Karel, ondervoorzitter	Dubois Sébastien
Vanthemsche Guy, secretaries- penningmeester	Duvosquel Jean-Marie
Kupper Jean-Louis, adjunct-secretaris- penningmeester	Janssens Gustaaf
Cauchies Jean-Marie	Piette Valérie
de Hemptinne Thérèse	Tollebeek Jo
Demoulin Bruno	Van Goethem Herman
	Van Loon Jozef
	Yante Jean-Marie

Ereleden:

Bruneel Claude	Milis Ludo
Goossens Jan	Prevenier Walter

Koninklijke Commissie voor Toponymie en Dialectologie

Cajot José, secretaris-generaal	Goossens Jan
Van Loon Jozef, voorzitter Vlaamse afdeling	Marynissen Ann
Debrabandere Frans	Van Langendonck Willy
Devos Magda	

Ereleden:

De Schutter Georges	Willemys Roland
Van Durme Luc	

Belgisch Tijdschrift voor Filologie en Geschiedenis

Duvosquel Jean-Marie, voorzitter
Galand Michèle, directeur

Archief- en Bibliotheekwezen in België

Daelemans Frank, erevoorzitter
Libert Marc, voorzitter

Union Académique Internationale

Vertegenwoordigers van de Academie:

Martens Max

Steel Carlos

Vlaamse Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit (VCWI)

Storms Gert, voorzitter

D' Hooghe David, juridisch adviseur

Beyens Kristel

Coenye Tom

Cuypers Ann

De Tré Guy

Sevenhans Walter

Van den Block Lieve

Vermeire Severine

Willaert Frank

Seghers Bert, secretaris

Vlaamse Commissie voor Wetenschappelijke Integriteit (VCWI)

Comité van Toezicht

De Tavernier Johan

Deruyck Filiep

Haenen Ken

Lemahieu Ignace

Leroux Roels

Monard Elisabeth

Snyders Dirk

Willems Hans

Seghers Bert, secretaris

**Vlaamse
overheid**

KONINKLIJKE VLAAMSE ACADEMIE VAN BELGIE

VOOR WETENSCHAPPEN EN KUNSTEN

